



**AGENȚIA ROMÂNĂ DE
ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR**

RAPORT DE ANALIZĂ

EVALUAREA CALITĂȚII ACTIVITĂȚII ARACIS

Coordonatori: **Lache Simona** - Membru în Consiliul ARACIS
Gogu Emilia – Statistician, Evaluator Comisia ID/IFR

Membrii echipei de cercetare (în ordine alfabetică):

1. **Bunoiu Mădălin**– Membru în Consiliul ARACIS
2. **Cherecheș Vlad**– Student ANOSR Membru în Consiliul ARACIS
3. **Cojocaru Dorian**– Membru în Consiliul ARACIS
4. **Corbu Nicoleta** – Membru în Consiliul ARACIS
5. **Mihai Florin** – Informatician, Evaluator Comisia ID/IFR
6. **Petrescu Iordan**– Președintele ARACIS
7. **Stanciu Ștefan**– Președintele Comisiei ID-IFR
8. **Tunsoiu Nicolae**– Student UNSR Membru în Consiliul ARACIS

ARACIS, 2017

Copyright © 2017 **ARACIS**

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Lucrarea **RAPORT DE ANALIZĂ. EVALUAREA CALITĂȚII ACTIVITĂȚII ARACIS**
(EDIȚIE, 2017) a fost înregistrată la CENTRUL NAȚIONAL ISBN al BIBLIOTECII
NAȚIONALE A ROMÂNIEI
ISBN 978-973-0-24447-2

Tehnoredactare: Ștefan Stanciu, Emilia Gogu

Prezenta lucrare este prezentată pe site-ul agenției, în secțiunea destinată publicațiilor: <http://www.aracis.ro/publicatii/publicatii-aracis/>

B-dul Mărăști nr. 59, Sector 1, București, România,
tel. 021.206.76.00, fax 021.312.71.35
Email: office@aracis.ro, www.aracis.ro

Cuprins

1	Introducere	6
2	Aspecte metodologice.....	6
2.1	Tehnici și metode în analiza dimensiunilor HETQMEX și SERVQUAL ...	10
2.2	Metode în analiza întrebărilor deschise	12
3	Analiza evaluării externe – Managementul universitar.....	13
3.1	Secțiunea I. Evaluarea calității serviciilor oferite de ARACIS.....	13
3.2	Secțiunea II. Evaluarea misiunii și a rolului ARACIS.....	19
3.3	Secțiunea III. Tendințe și riscuri ale sistemului de învățământ superior	22
3.4	Secțiunea IV. Analiza întrebărilor deschise	26
3.4.1	Întrebarea Q6. Opinii privind activitatea evaluatorilor ARACIS.....	26
3.4.1.1	Organizarea activităților de evaluare și climatul evaluărilor.....	26
3.4.1.1.1	Puncte tari pentru ARACIS.....	26
3.4.1.1.2	Oportunități și direcții de dezvoltare pentru ARACIS.....	27
3.4.1.2	Evaluarea programelor de studii și evaluarea instituțională.....	28
3.4.1.2.1	Aspecte pozitive.....	28
3.4.1.2.2	Probleme și direcții de dezvoltare	29
3.4.1.2.3	Aspecte privind tehnologia evaluării programelor de studii.....	30
3.4.1.3	Aspecte privind procedurile de evaluare a programelor de studii... 31	
3.4.1.3.1	Vizita de evaluare.....	31
3.4.1.3.2	Factorul timp și durata vizitei.....	32
3.4.1.3.3	Evaluare cantitativă sau evaluare calitativă?.....	32
3.4.1.3.4	Aspecte inovatoare.....	33
3.4.1.3.5	Comunicarea în procesul evaluării.....	34
3.4.1.4	Aspecte privind evaluatorii și activitatea acestora	34
3.4.1.4.1	Puncte tari	34
3.4.1.4.2	Puncte slabe și direcții de dezvoltare.....	35
3.4.1.4.3	Formarea și instruirea periodică a evaluatorilor	38
3.4.1.4.4	Probleme privind delegarea evaluatorilor	39
3.4.1.4.5	Probleme de etică	40
3.4.1.5	Aspecte speciale.....	40
3.4.2	Întrebarea Q7. Opinii privind tendințele învățământului superior românesc în domeniul asigurării calității.....	41
3.4.2.1	Tendințe pozitive.....	41
3.4.2.2	Tendințe negative	43
3.4.2.3	Propuneri / sugestii.....	46
3.5	Secțiunea V. Date de identificare	50
4	Analiza autoevaluării – Evaluatorii ARACIS	53
4.1	Secțiunea I. Evaluarea calității serviciilor oferite de ARACIS.....	53
4.2	Secțiunea II. Evaluarea misiunii și a rolului ARACIS.....	62

4.3 Secțiunea III. Tendințe și riscuri ale sistemului de învățământ superior.....	66
4.4 Secțiunea IV. Analiza întrebărilor deschise.....	69
4.4.1 Întrebarea Q7. Opinii privind activitatea evaluatorilor ARACIS	69
4.4.1.1 Organizarea activităților de evaluare și climatul evaluărilor.....	70
4.4.1.1.1 Puncte tari pentru ARACIS.....	70
4.4.1.1.2 Oportunități pentru ARACIS	71
4.4.1.2 Evaluarea programelor de studii și evaluarea instituțională.....	71
4.4.1.2.1 Aspecte pozitive	71
4.4.1.2.2 Direcții de dezvoltare.....	71
4.4.1.2.3 Aspecte privind tehnologia evaluării programelor de studii.....	72
4.4.1.3 Aspecte privind procedurile de evaluare a programelor de studii... 72	
4.4.1.3.1 Fișa vizitei.....	72
4.4.1.3.2 Factorul timp și durata vizitei	72
4.4.1.3.3 Corelări cu evaluările anterioare	73
4.4.1.3.4 Evaluare cantitativă sau evaluare calitativă?	73
4.4.1.3.5 Aspecte inovatoare.....	73
4.4.1.3.6 Comunicarea în procesul evaluării.....	74
4.4.1.4 Aspecte privind evaluatorii și activitatea acestora.....	74
4.4.1.4.1 Puncte tari și preocupări de dezvoltare	74
4.4.1.4.2 Formarea și instruirea periodică a evaluatorilor.....	75
4.4.1.4.3 Probleme privind delegarea evaluatorilor.....	75
4.4.1.4.4 Propuneri privind retribuirea evaluatorilor	75
4.4.1.4.5 Probleme de etică.....	76
4.4.2 Întrebarea Q8. Opinia privind tendințele învățământului superior românesc în domeniul asigurării calității.....	76
4.4.2.1 Tendințe pozitive.....	77
4.4.2.2 Tendințe negative.....	78
4.4.2.3 Propuneri / sugestii.....	81
4.5 Secțiunea V. Date de identificare.....	85
5 Corelarea opiniilor respondenților - Lotul A și Lotul B.....	88
6 Concluzii și propuneri.....	93
7 Acronime și abrevieri.....	99
8 Anexe.....	101
8.1 Anexa 1. CHESTIONAR A Managementul universitar	101
8.2 Anexa 2. CHESTIONAR Lotul B Evaluatori ARACIS.....	107
8.3 Anexa 3. Analiza comparativa pe Comisii de Specialitate ARACIS – format A3	115
9 Bibliografie	127

Opis figuri:

<i>Figura 1. Schema stabilirii decalajului dintre grupurile țintă (Lotului A Lotul B).....</i>	<i>12</i>
<i>Figura 2. Nivelul mediu al dimensiunilor privind managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS.....</i>	<i>16</i>
<i>Figura 3. Nivelul mediu al dimensiunilor privind managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS – Lotul A Managementul universitar</i>	<i>18</i>
<i>Figura 4. Structura respondenților privind "ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor" Opinia IIS de stat.....</i>	<i>21</i>
<i>Figura 5. Structura respondenților privind "ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor" Opinia IIS particulare.....</i>	<i>22</i>
<i>Figura 6. Ierarhizarea primelor 10 tendințe care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani.....</i>	<i>24</i>
<i>Figura 7. Ierarhizarea a 10 riscuri care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani.....</i>	<i>26</i>
<i>Figura 8. Structura respondenților după mărimea instituției.....</i>	<i>51</i>
<i>Figura 9. Structura respondenților după vechimea în învățământul superior</i>	<i>53</i>
<i>Figura 10. Nivelul mediu al dimensiunilor privind Managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS.....</i>	<i>57</i>
<i>Figura 11. Structura respondenților privind "ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor" Opinia cadre didactice -evaluatori.....</i>	<i>63</i>
<i>Figura 12. Structura respondenților privind "ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor" Opinia studenți evaluatori.....</i>	<i>64</i>
<i>Figura 13. Ierarhizarea primelor 10 tendințe care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani.....</i>	<i>67</i>
<i>Figura 14. Ierarhia potențialelor riscuri care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani.....</i>	<i>69</i>
<i>Figura 15. Structura respondenților după vechime ca evaluator.....</i>	<i>87</i>

1 Introducere

*” Calitatea nu este niciodată un accident,
este întotdeauna rezultatul unui efort de inteligență.”*
John Ruskin

Raportul de analiză - evaluarea calității activității ARACIS a fost întocmit la solicitarea Consiliului ARACIS în perioada ianuarie-aprilie 2017 prin realizarea unei anchete la nivelul instituțiilor de învățământ superior și al evaluatorilor din Registrul ARACIS, în vederea evaluării calității activității desfășurate în procesul de evaluare externă și a impactului acesteia în mediu academic.

Scopul principal al cercetării constă în îmbunătățirea activității de evaluare a calității în învățământul superior realizată de către ARACIS și consolidarea managementului calității la nivelul instituțiilor de învățământ superior.

În vederea atingerii scopului principal al studiului au fost elaborate două anchete reprezentative la nivel de sistem:

- sondarea *opinieii instituțiilor de învățământ superior* cu privire la calitatea activităților derulate în cadrul procesului de evaluare externă realizat de către ARACIS;
- sondarea *opinieii evaluatorilor din Registrul ARACIS* cu privire la rolul agenției în dezvoltarea sistemului de învățământ superior în perioada următoare.

Cunoașterea aprofundată a *percepțiilor managementului universitar* – subiecții primari ai procesului de organizare-dezvoltare instituțional și a *percepțiilor evaluatorilor din Registrul ARACIS* privind opinia asupra calității activității ARACIS și a identificării riscurilor și tendințelor privind calitatea în învățământul superior din România, este esențială în eficientizarea procesului de evaluare internă/externă și în *dezvoltarea de noi standarde/indicatori/proceduri de asigurare a calității*.

În acest scop, în sondare au fost utilizate două chestionare recunoscute deopotrivă de mediul internațional academic dar și de cel al afacerilor și anume: Modelul HETQMEX – *instrument de evaluare a managementului calității în învățământul superior* și Modelul SERVQUAL – *instrument de evaluare a calității serviciilor*.

Pornind de la dimensiunile celor două modele și prin formularea de către echipa de cercetători ai itemilor specifici activității ARACIS, a rezultat un **instrument de măsurare a calității activității ARACIS¹**.

Sucesiunea logică a chestionarelor, **de la aspecte particulare** (actul conducerii, munca în echipă, asumarea problemelor, etc.,), **la aspecte generale**, (identificarea riscurilor și tendințelor privind calitatea în Învățământul Superior) permite

¹ Acest instrument este proprietatea intelectuală a ARACIS.

cititorului o incursiune firească privind complexitatea evaluării și așteptărilor în vederea asigurării calității sistemului național de învățământ superior.

Analiza statistică a dimensiunilor/itemilor obținuți cu ajutorul celor două chestionare, oferă o imagine concretă asupra aspectelor forte și slabe a activității agenției în acest moment și identifică cele mai semnificative corelații care apar între elementele de satisfacție a clienților.

Sperăm că, prin cunoașterea complexității și a interdependenței fenomenelor în procesul evaluării și asigurării calității, structurile de conducere manageriale ale instituțiilor de învățământ superior, respectiv experții evaluatori din Registrul ARACIS, vor conștientiza mai bine necesitatea dezvoltării unei culturi interne a calității și a implicării directe în implementarea mecanismelor privind asigurarea și sporirea calității proceselor de educație.

Considerăm că, ***Raportul de analiză*** poate fi un ***ghid util*** și un ***instrument de constatare*** menit să eficientizeze procesul de evaluare a calității care să contribuie la îmbunătățirea Sistemului Național de Învățământ Superior.

Autorii mulțumesc celor care, prin propuneri și sugestii, au contribuit și vor contribui la îmbunătățirea conținutului și calității prezentei cercetări.

Colectivul de autori,

2 Aspecte metodologice

Conform dosarului cercetării și demersului rezultat în procesul organizatoric, tehnic și metodologic al cercetării, au rezultate următoarele aspecte:

Elemente	Descriere
Obiectivele cercetării	a) sondarea opiniei universităților cu privire la calitatea activităților derulate în cadrul procesului de evaluare externă realizat de către ARACIS; b) sondarea opiniei evaluatorilor cu privire la rolul ARACIS în dezvoltarea sistemului de învățământ superior în perioada următoare.
Metoda observării	Sondajul statistic Două chestionare realizate în oglindă pentru: Lotul A – adresat managementului universitar (rectori, prorectori, decani) – evaluare externă (Anexa 1)² Lotul B – adresat evaluatorilor ARACIS (cadre didactice și studenți), membri RNE care au participat la minim o evaluare – evaluare internă/ autoevaluare (Anexa 2)³
Volumul eșantionului rezultat	Volumul este reprezentativ la nivelul sistemului de învățământ superior Lotul A – 626 respondenți din mediu universitar, chestionare validate – 576 : - Universități de stat – 441 chestionare validate din 466; - Universități particulare – 135 chestionare validate din 160. Lotul B – 328 respondenți evaluatori ARACIS, persoane care au participat la evaluările externe, chestionare validate – 303 . - Evaluatori - cadre didactice – 277 / chestionare validate 253; - Evaluatori studenți – 51 / chestionare validate 50.
Elaborarea chestionarelor	La întocmirea chestionarelor din literatura de specialitate s-a utilizat: Modelul HETQMEX – <i>Model de evaluare a managementului calității în învățământul superior</i> ; Modelul SERVQUAL – <i>Model de evaluare a calității serviciului</i> .
Observarea/ Culegerea datelor	Informarea și distribuirea chestionarelor (în format fizic și electronic) către cele două loturi, de către conducerea ARACIS. Cu excepția chestionarelor emise de studenții ANOSR și UNSR, chestionarele Lotului A și Lotului B cadre didactice au fost trimise de respondenți la adresa cercetare@aracis.ro .
	Perioada
	Activitatea

² Anexa 1. CHESTIONAR Lotul A Managementul universitar

³ Anexa 2 CHESTIONAR Lotul B Evaluatori ARACIS cadre didactice

Perioada cercetării	10 dec. - 5 ian. 2017	Elaborarea chestionarelor;
	6-10 - ian. 2017	Testarea chestionarelor / colectarea datelor – minim opt persoane;
	16-17 ian. 2017	Informarea instituțiilor și a președinților comisiilor de specialitate + studenți RNE;
	17- 31 ian. 2017	Urmărirea culegerii datelor <i>la adresa cercetare@aracis.ro</i> ;
	1-27 febr. 2017	Centralizarea și prelucrarea datelor;
	1-30 mar. 2017	Analiza, interpretarea și întocmirea raportului de cercetare;
	1-15 apr. 2017	Traducerea raportului în limba engleză.
Echipa de organizare și coordonare a cercetării		
Prenume Nume		
1. Bunoiu Mădălin – Membru în Consiliul ARACIS		
2. Cherecheș Vlad – Student ANOSR membru în Consiliul ARACIS		
3. Cojocaru Dorian – Membru în Consiliul ARACIS		
4. Gogu Emilia– Statistician, Evaluator Comisia 13 ID/IFR		
5. Mihai Florin – Informatician, Evaluator Comisia 13 ID/IFR		
6. Nicoleta Corbu – Membru în Consiliul ARACIS		
7. Petrescu Iordan – Președintele ARACIS		
8. Simona Lache – Membru BEX -coordonator		
9. Ștefan Stanciu – Președintele Comisiei nr. 13 ID-IFR		
10. Tunsoiu Nicolae – Student UNSR membru în Consiliul ARACIS		

Argumente privind transmiterea chestionarelor în format .doc, la o adresă oficială:

Avantaje în procesul de completare a chestionarelor/ culegere a datelor:

1. Asigurarea completării chestionarelor de către grupul țintă;
2. Asigurarea reprezentativității;
3. Promptitudinea completării (două săptămâni);
4. Facilitatea completării (interfață prietenoasă, revenire la completare, obișnuința editării în format .doc);
5. Posibilitatea unei ample completări a răspunsurilor la întrebările deschise;
6. Posibilitatea unei mai bune monitorizări a loturilor;
7. Posibilitatea verificării implicării fiecăreia dintre comisiile permanente de specialitate;
8. Minimizarea riscului de vandalizare a bazei de date;
9. Consolidarea/ îmbunătățirea imaginii ARACIS, prin implicarea directă a conducerii Agenției în corespondența cu grupurile țintă (email + telefonic).

Dezavantaje în procesul de completare a chestionarelor/ culegere a datelor:

1. Centralizare semiautomată ce necesită timp și resurse umane;
2. Un grad sporit de subiectivitate a respondenților prin supraaprecierea activității ARACIS de „teama” de a fi identificați⁴. Pe de altă parte, însă, această rezervă a

³ Ținând seama de o potențială subiectivitate a respondenților, echipa de prelucrare și analiză a utilizat metode

presupus o mai atentă citire a întrebărilor deschise, completarea mai amplă a răspunsurilor, aspect care a condus la o pondere semnificativă de respondenți – peste 80% din totalul acestora. Deși chestionarul era anonim, o pondere de aproximativ 7% din intervievați au preferat să-ți prezinte identitatea (nume prenume, instituția, semnătura personală etc.).

Din baza de date rezultată au fost eliminate:

1. Chestionarele în care toți itemii au fost evaluați cu nota 10;
2. Chestionarele la care abaterea întrebărilor filtru a fost mai mare de +/- 5 ($Q.1.6.4^5 - 2 * Q4.2^6 = \text{maxim } +/- 5$).

Aspectele metodologice și practice utilizate în această cercetare, pe cele două tipuri de analiză: cantitativă și calitativă, sunt prezentate în continuare.

De la început trebuie precizat faptul că, în cazul prezentei cercetării, s-a optat pentru **selecția tipică (stratificată)**, care se aplică în cazul colectivităților neomogene, formate din unități simple, împărțite în grupe (straturi, sub-colectivități) cât mai omogene, cu evidențierea tipurilor calitative (de exemplu: Lotul A – Managementul universitar - colectivitate regrupată pe fiecare universitate în parte sau pe forme de proprietate și Lotul B – Evaluatorii ARACIS – regrupați pe fiecare comisie de specialitate).

2.1 Tehnici și metode în analiza dimensiunilor HETQMEX și SERVQUAL

Tehnici și metode statistice utilizate în analiza datelor cardinale:

1. Mărimile medii și de variație Secțiunea I și II din chestionar
 - a. Nivelul mediu pe item/ dimensiuni;
 - b. Omogenitatea pe itemi/ dimensiuni;
 - c. Amplitudinea variației – nivelul minim și maxim pe item / dimensiuni;
 - d. Amplitudinea variației nivelul minim/ maxim pe comisii de specialitate/ universități.
2. Statistica descriptivă;
3. Metoda corelației simple/ multiple;
4. Metoda rândurilor;
5. Metoda matricelor de corelație;
6. Mărimile de structură/ Structura respondenților la datele de identificare.

Tehnica prelucrării datelor după dimensiunile modelului HETQMEX – **managementul centrat pe calitate în ARACIS**

Dimensiuni HETQMEX	Afirmatie / Item	Medie item		Decalaj Item mediu	Medie dimensiune		Decalaj dimensiune
		Management universitar	Evaluator ARACIS		Manag. univ.	Evaluatori ARACIS	

și tehnici statistice specifice, pentru minimizarea acestui risc.

⁵ Q.1.6.4 "Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ (scara 1-10)

⁶ Q4.2. Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior (scara de 1-5)

1. Actul conducerii							
2. Angajament							
3. Satisfacția totală a clienților							
4. Implicare totală							
5. Instruire și educație							
6. Asumarea problemelor							
7. Recompensa și recunoașterea meritelor							
8. Prevenirea erorilor							
9. Munca în echipă							
Evaluare medie HETQMEX:							

Tehnica prelucrării datelor după dimensiunile modelului SERVQUAL -
calitatea serviciilor oferite de ARACIS

Dimensiuni SERVQUAL	Afirmatie / Item	Medie item		Decalaj Medie item	Medie dimensiune		Decalaj dimensiune
		Cadru didactic	Student		Cadru didactic	Student	
1. Fiabilitate							
2. Asigurare							
3. Elemente tangibile							
4. Empatie							
5. Receptivitate							
Evaluare medie SERVQUAL:							

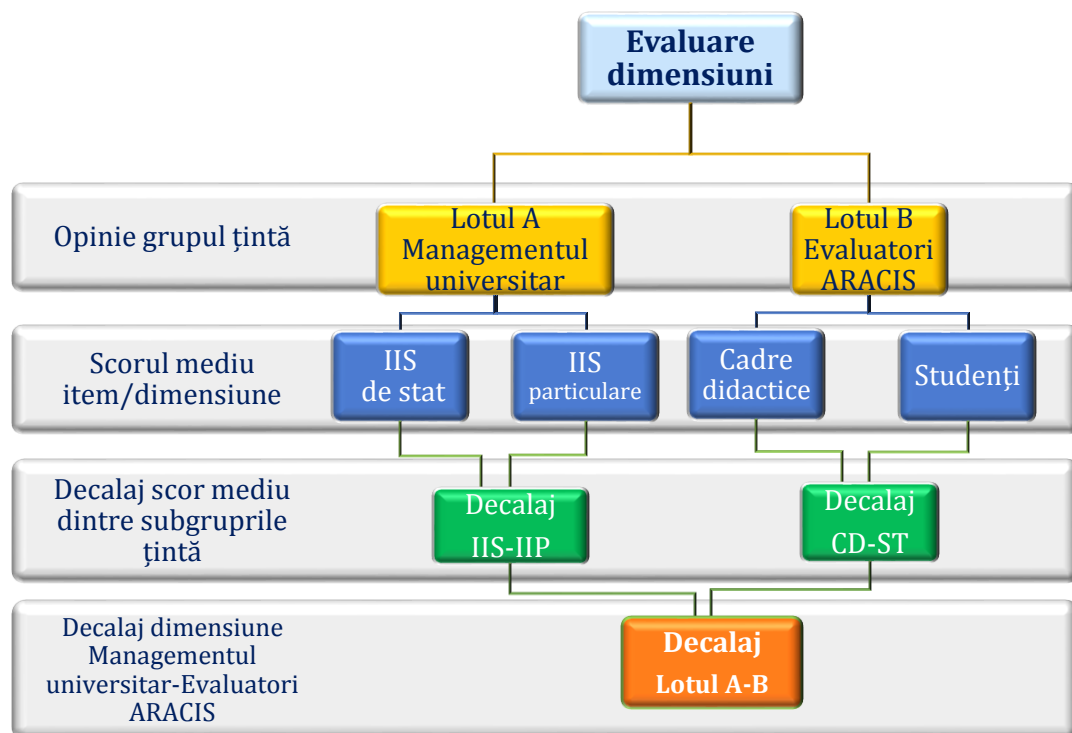


Figura 1. Schema stabilirii decalajului dintre grupurile țintă (Lotul A și Lotul B)

Ținând seama de o potențială subiectivitate a respondenților, în vederea asigurării unei analize concrete în evaluarea serviciilor oferite de ARACIS pentru identificarea punctelor slabe și tari a calității, s-a utilizat **metoda rangurilor**. Această metodă face abstracție de mărimea valorilor obținute, în schimb va prezenta comparativ ierarhia percepției tuturor dimensiunilor.

2.2 Metode în analiza întrebărilor deschise

Metodologia prevede analiza întrebărilor deschise de la **Secțiunea IV** a Chestionarului adresat managementului instituțiilor de învățământ superior (denumit în continuare Lotul A) și adresat evaluatorilor ARACIS (denumit în continuare Lotul B).

Întrebările au fost comune pentru toți respondenți din ambele loturi.

SECȚIUNEA IV. Întrebările deschise

1. Vă rugăm să menționați aspectele din *activitatea evaluatorilor ARACIS* care ați dori să fie îmbunătățite.
2. În opinia dumneavoastră, care sunt *tendențele învățământului superior românesc* în domeniul asigurării și managementului calității?

Pe baza categoriilor de studiu definite apriori în cadrul metodologiei de cercetare, se definesc dimensiunile de analiză. Definirea dimensiunilor rezultă din analiza tuturor opiniilor în care se identifică dimensiunea principală.

În funcție de natura întrebărilor, în procesul de analiza a răspunsurilor s-au operat următoarele metode:

A. Analiza tematică

Analiza tematică este utilizată la întrebarea „**Vă rugăm să menționați aspectele din activitatea evaluatorilor ARACIS care ați dori să fie îmbunătățite**”, prin identificarea și structurarea răspunsurilor pe diferite tematici.

B. Clasificarea Tendințelor

Analiza clasificării tendințelor este operată pe baza întrebării „**În opinia dumneavoastră, care sunt tendințele învățământului superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității?**”

Tendințe	Pozitive
	Negative
Propuneri/ Sugestii	
Alte aspecte	

3 Analiza evaluării externe – Managementul universitar

Prelucrarea și analiza datelor obținute în baza Chestionarului adresat managementului universitar (Anexa 1) a fost realizată în ordinea proiecției chestionarului pe cele cinci secțiuni.

3.1 Secțiunea I. Evaluarea calității serviciilor oferite de ARACIS

Întrebarea Q1. Nivelul mediu al itemilor privind *managementul centrat pe calitate* și decalajul acestora între IIS de stat și IIS particulare

Dim.	Afirmația /Itemul	Medie item		Decalaj (Stat- Partic)
		Stat	Particular	
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	8,60	8,64	-0,04
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	8,74	8,29	0,45
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	8,41	8,07	0,34
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluxului activităților.	8,79	8,56	0,23
2. Angajamentul instituției	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	9,08	9,17	-0,09
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	9,26	9,28	-0,02
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,31	9,02	0,29
3. Satisfacția beneficiarilor	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	9,00	8,96	0,04
	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	8,51	8,58	-0,07
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	9,15	8,48	0,67
	La nivelul universității dumneavoastră există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	9,12	8,19	0,93
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței propriiei activități.	9,12	8,70	0,42
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	8,98	8,63	0,35
	Universitatea dumneavoastră este implicată intens în asigurarea calității.	9,56	9,35	0,21
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	8,71	8,42	0,29
	ARACIS organizează periodic programe de instruire și perfecționare pentru mediul academic.	8,51	8,37	0,14
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	8,41	8,48	-0,07

6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	8,22	8,28	-0,06
	Proiectarea / actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	8,14	8,05	0,09
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	Evaluările și recomandările făcute de ARACIS în instituția dumneavoastră au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	8,88	8,94	-0,06
	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	8,99	8,91	0,08
	ARACIS valorifică feed-back-ul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	8,58	8,30	0,28
	În mediu universitar există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,68	8,07	0,61
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9,42	8,58	0,84
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	9,28	8,67	0,61
	Personalul angajat al ARACIS este receptiv și operativ la solicitările beneficiarilor.	9,26	8,89	0,37
	Medie generală	8,87	8,61	0,263

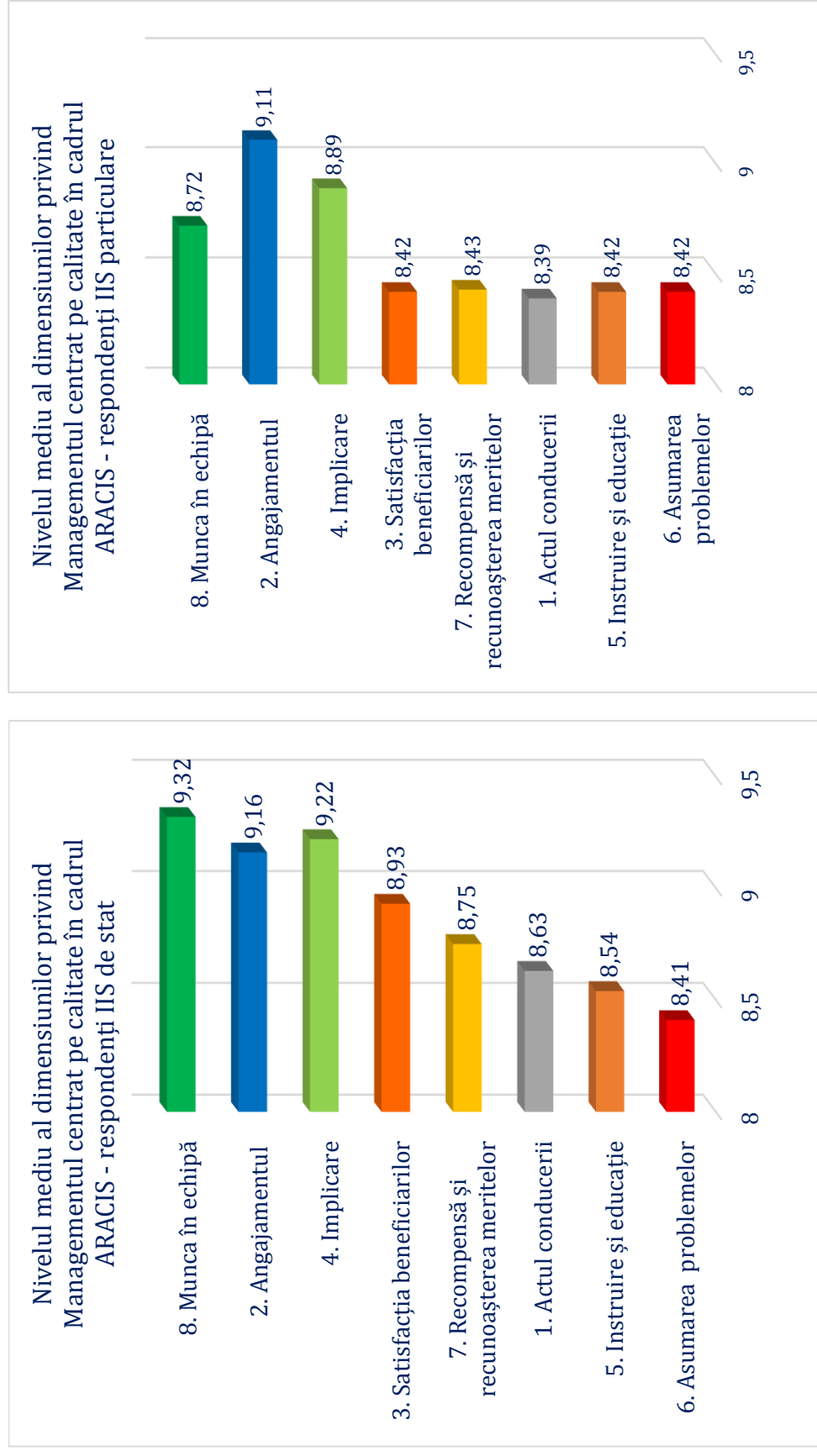


Figura 2. Nivelul mediu al dimensiunilor privind managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS

Conform distribuției de mai sus, toți indicatorii evaluați au înregistrat un scor foarte mare, atât pentru IIS de stat (atingând o medie de 8,87 din 10,) cât și pentru cele particulare (cu o medie de 8,61). Diferența cumulată între mediile celor două tipuri de instituții este de 0,263, cu mult sub pragul de semnificație statistică. Se remarcă astfel, existența unei viziuni unitare și convergente între IIS de stat și cele particulare, pentru toate criteriile analizate. Scorurile cele mai mari au fost obținute la varianta *universitatea dvs. este implicată intens în asigurarea calității*, aferente dimensiunii *implicare* (9,56 pentru IIS de stat, respectiv 9,35 pentru IIS particulare). Deși este un item sensibil la efectul dezirabilității sociale (neafirmarea conținutului său fiind o chestiune indezirabilă social), totuși scorul foarte ridicat obținut poate fi asociat cu importanța deosebită acordată de către universități atingerii și păstrării unor standarde ridicate de calitate în propriile activități.

La polul opus, aspectele cele mai slab cotate (deși și ele cu un scor foarte mare, peste 8) sunt pentru ambele tipuri de IIS *proiectarea/ actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților* (8,14, respectiv 8,05) aferent dimensiunii *Asumarea problemelor*. Scorul mai scăzut înregistrat pentru acest criteriu reflectă o ușoară discrepanță între așteptările universităților (de stat și particulare) și alcătuirea noilor criterii. Această situație poate fi generată atât de o consultare deficitară a mediului academic, cât și de alterarea canalelor de comunicare dintre universități și ARACIS.

Dimensiunea	Medie dimensiune total IIS	Medie dimensiune		Decalajul (IIS S - IIS P)
		IIS de stat	IIS particulare	
1. Actul conducerii	8,58	8,63	8,39	0,24
2. Angajamentul instituției	9,15	9,16	9,11	0,05
3. Satisfacția beneficiarilor	8,81	8,93	8,42	0,51
4. Implicare	9,14	9,22	8,89	0,33
5. Instruire și educație	8,51	8,54	8,42	0,12
6. Asumarea problemelor	8,41	8,41	8,42	-0,01
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	8,68	8,75	8,43	0,32
8. Munca în echipă	9,18	9,32	8,72	0,6
Media generală	8,81	8,87	8,60	0,27

Analiza cumulativă pentru fiecare dimensiune în parte reflectă o situație sensibil diferită între IIS de stat și cele particulare. Astfel, în cazul IIS de stat scorul cel mai ridicat a fost obținut pentru dimensiunile *munca în echipă* (9,32), *implicare* (9,22) și *angajamentul instituției* (9,16), iar pentru IIS particulare *angajamentul instituției* (9,11), *implicare* (8,89) și *munca în echipă* (8,72). Pentru ambele tipuri de instituții primele trei locuri au fost ocupate de aceleași dimensiuni (în ordine diferită), fapt ce reflectă importanța deosebită acordată acestor indicatori (relația cu ARACIS, comunicarea interinstituțională, asumarea angajamentelor de către universitate și de către agenție etc.).

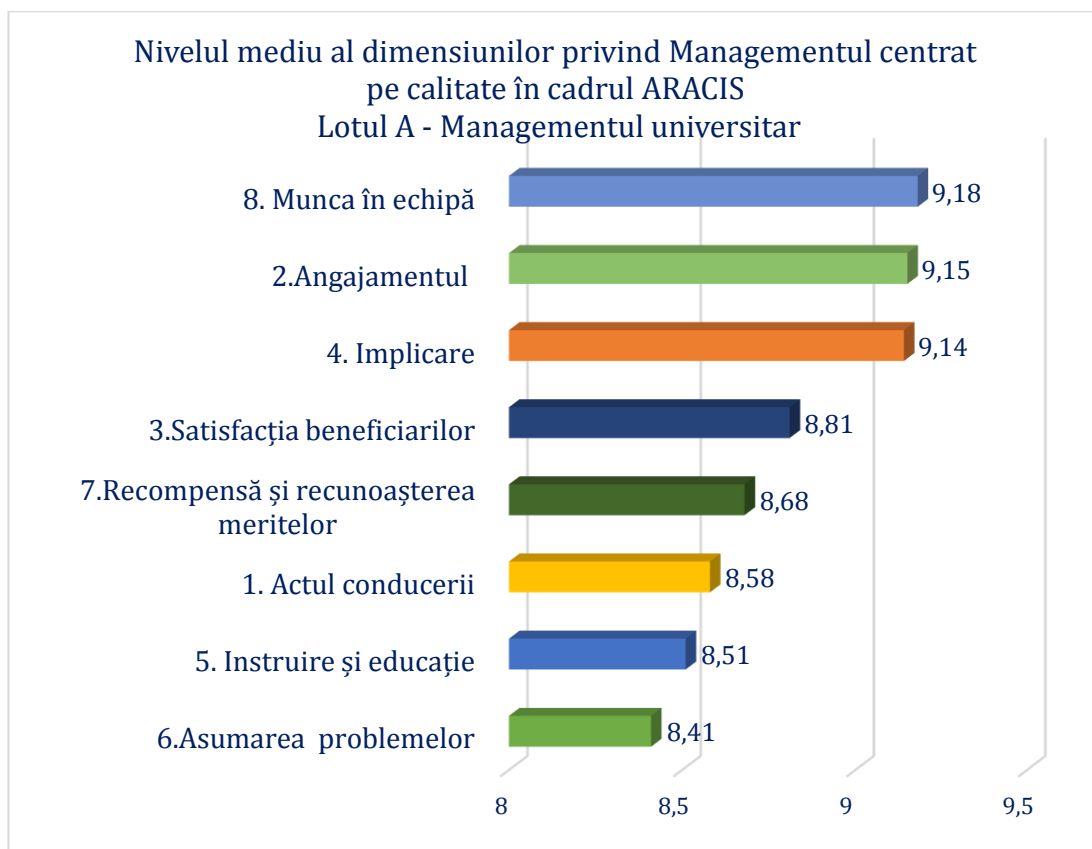


Figura 3. Nivelul mediu al dimensiunilor privind managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS – Lotul A Managementul universitar

Regresia privind dimensiunea **Satisfacția beneficiarilor Lotul A**

SUMMARY OUTPUT

Regression Statistics	
Multiple R	0,879806
R Square	0,774059
Adjusted R Square	0,771388
Standard Error	0,549761
Observations	600

ANOVA						
	df	SS	MS	F	Significance F	
Regression	7	612,98	87,569	289,736	3	0,0000000
Residual	592	178,9244	0,30223			
Total	599	791,908				
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%
Intercept	-0,0582	0,2539	-0,2291	0,8189	-0,5569	0,4406
1. Actul conducerii	0,3873	0,0387	9,9966	0,0000	0,3112	0,4634
2. Angajamentul	-0,0080	0,0396	-0,2031	0,8391	-0,0859	0,0698

4. Implicare	0,2555	0,0439	5,8203	0,0000	0,1693	0,3418
5. Instruire și educație	-0,1027	0,0263	-3,9074	0,0001	-0,1543	-0,0511
6. Asumarea problemelor	0,0876	0,0392	2,2326	0,0260	0,0105	0,1646
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	0,1041	0,0381	2,7309	0,0065	0,0292	0,1789
8. Munca în echipă	0,2752	0,0363	7,5873	0,0000	0,2039	0,3464

Matricea de corelație⁷ dintre dimensiunile **Managementul centrat pe calitate**

	Dimensiunea	D.1	D.2	D.3	D.4	D.5	D.6	D.7
D.1	3. Satisfacția beneficiarilor (variabila rezultativă)	1						
D.2	1. Actul conducerii	0,8054	1,0000					
D.3	2. Angajamentul	0,6586	0,6752	1,0000				
D.4	4. Implicare	0,7675	0,7015	0,6952	1,0000			
D.5	5. Instruire și educație	0,5580	0,6237	0,6124	0,6241	1,0000		
D.6	6. Asumarea problemelor	0,7554	0,8287	0,6688	0,6988	0,6769	1,0000	
D.7	7. Recompensă și recunoașterea meritelor	0,7848	0,7833	0,6615	0,7353	0,6588	0,8303	1,0000
D.8	8. Munca în echipă	0,7915	0,6831	0,6955	0,7836	0,6334	0,6852	0,7790

În urma analizei corelaționale, dimensiunea *Satisfacția beneficiarilor* se asociază statistic cel mai puternic cu *Actul conducerii* și cel mai slab cu *Instruire și educație*. Cu alte cuvinte, (i) îmbunătățirea activității de formare a studenților, (ii) asigurarea obiectivității și integrității procesului de evaluare și (iii) existența unui grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluării externe sunt determinate în primul rând de (iv) corectitudinea și optimul asigurat de procedurilor de evaluare externă, (v) de eficiența mecanismului de evaluare și (vi) de eficiența fluxului activităților asigurate de structura organizatorică a ARACIS.

3.2 Secțiunea II. Evaluarea misiunii și a rolului ARACIS

Întrebarea Q2. Evaluarea privind „în ce măsură ARACIS își îndeplinește misiunea asumată, cu toate componentele ei” se prezintă astfel:

⁷ Coeficientul de corelație Pearson ia valori între -1 și +1 indicând puterea (valoarea coeficientului) și direcția (semnul coeficientului) asocierii lineare.

Reguli empirice de interpretare a coeficientului de corelație $r_{y/x}$:

$r_{y/x} \in [-0.25 \text{ la } +0.25]$ → nu există nici o relație

$r_{y/x} \in (-0.25 \text{ la } +0.50] \cup (-0.25 \text{ la } -0.50]$ → relație slabă directă / inversă

$r_{y/x} \in (-0.50 \text{ la } +0.75] \cup (-0.50 \text{ la } -0.75]$ → relație moderată directă / inversă

$r_{y/x} \in (-0.75 \text{ la } +1) \cup (-0.75 \text{ la } -1)$ → relație puternică directă/inversă

Dacă $r = 0.90 \rightarrow R^2$ (raportul de determinare) variabilele independente explică 82% din variabilitatea variabilei dependente

Nr. crt.	Componentele misiunii	Media notelor		Media generală
		IIS de stat	IIS particulare	
1.	De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor.	8,95	8,71	8,90
2.	De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior.	8,97	8,82	8,93
3.	De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului.	8,80	8,64	8,77
4.	De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar.	8,61	8,34	8,54

Pentru toate componentele misiunii ARACIS au fost obținute scoruri foarte ridicate (per total peste 8.50) pentru ambele tipuri de universități. Deși diferențele între itemi sunt extrem de reduse, se remarcă existența aceleași distribuții ca scoruri obținute pentru cele două tipuri de universități: (1) dezvoltarea unei culturi organizaționale (8,97 IIS de stat respectiv 8,82 IIS particulare), (2) evaluarea capacității furnizorilor de educație (8,95, respectiv 8,71), (3) asigurarea protecției beneficiarilor direcți prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile (8,80, respectiv 8,64) și (4) propunerea de strategii și politici de ameliorare a calității învățământului superior (8,61, respectiv 8,34).

Întrebarea Q3. În ce măsură apreciați următoarele aspecte?

Frecvențele de apariție - universitățile de stat

Nr. crt	Itemul	în foarte mică măsură	în mică măsură	nici în mică, nici în mare măsură	în mare măsură	în foarte mare măsură	Nu știu / Nu răspund
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	5	15	56	210	146	9
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	2	9	45	201	178	6
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	3	14	41	152	182	49

Frecvențele de apariție - universitățile particulare

Nr. crt	Itemul	în foarte mică măsură	în mică măsură	nici în mică, nici în mare măsură	în mare măsură	în foarte mare măsură	Nu știu / Nu răspund
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	4	10	17	58	39	7
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	2	12	16	51	48	6
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	9	11	23	33	42	17

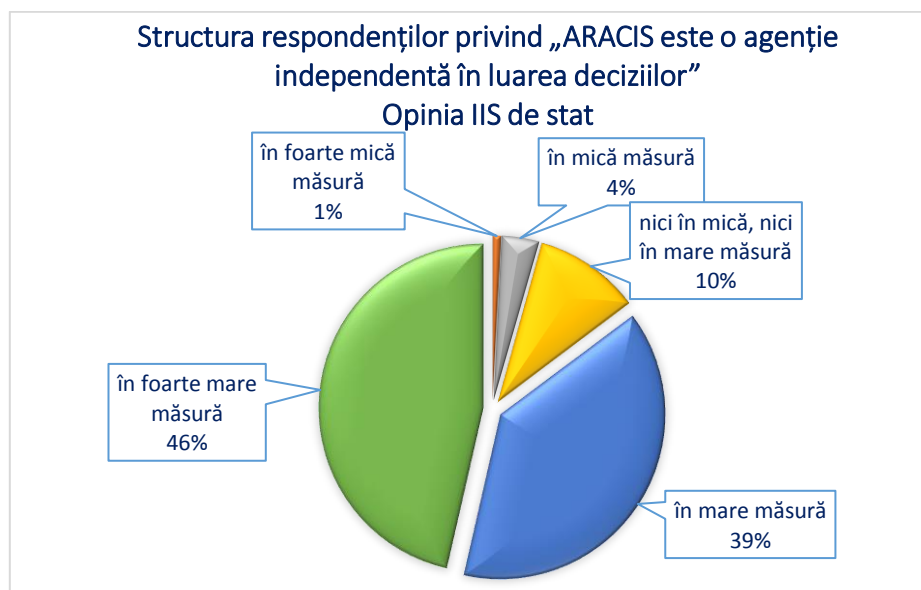


Figura 4. Structura respondenților privind „ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor” Opinia IIS de stat

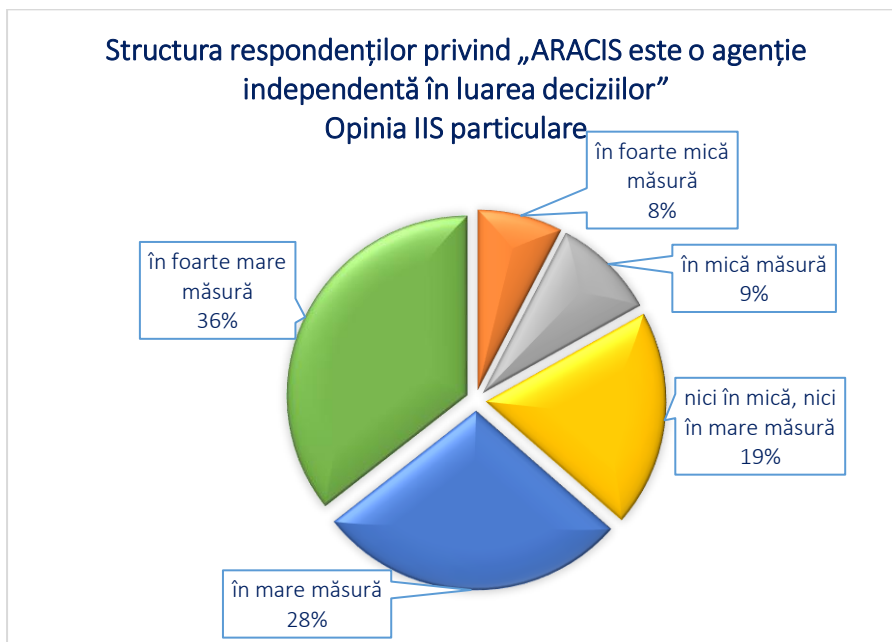


Figura 5. Structura respondenților privind „ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor” Opinia IIS particulare

Întrebarea Q3. În ce măsură apreciați următoarele aspecte?

Nr. crt	Itemul	Media		Media generală	Decalaj (Stat - Particular)
		IIS de stat	IIS particulare		
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	4,1042	3,9219	4,0625	0,182
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	4,2506	4,0155	4,1968	0,235
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	4,2653	3,7458	4,1451	0,520

3.3 Secțiunea III. Tendințe și riscuri ale sistemului de învățământ superior

Întrebarea Q4. Respondenții au fost rugați să selecteze și ierarhizeze **primele 5 tendințe** care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani.

În urma centralizării și prelucrării datelor s-a obținut următoarea ierarhie:

Tendința	Nr. opțiuni	Nr rang
O cooperare mai strânsă între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic	417	1
Intensificarea procesului de internaționalizare	353	2

Utilizarea sporită a tehnologiilor informației și comunicațiilor în procesul de predare, învățare, evaluare, cercetare, management instituțional și de comunicare internă și externă	329	3
Punerea în aplicare a abordării bazate pe competențe și pe rezultatele învățării	298	4
Dezvoltarea unor abordări bazate pe criterii de calitate privind creșterea nivelului finanțării învățământului superior	286	5
Întărirea autonomiei universitare și creșterea responsabilității instituțiilor de învățământ superior în ceea ce privește actul conducerii	273	6
Întărirea legăturilor dintre procesul didactic și cel de cercetare științifică	272	7
Diversificarea și creșterea ofertei programelor de formare continuă	219	8
Creșterea concurenței între instituțiile de învățământ superior și alte organizații de formare inițială și continuă	207	9
Creșterea gradului de aliniere a politicilor educaționale naționale cu politicile Uniunii Europene	199	10
Implementarea unui sistem de finanțare multi-anual sau pe ciclu de studii	182	11
Creșterea gradului de autonomie a studenților în procesul de învățare / Dezvoltarea sistemului de învățământ centrat pe student	174	12
Creșterea mobilității cadrelor didactice în plan intern/extern	165	13
Creșterea mobilității studenților în plan intern/extern	148	14
Creșterea gradului de implicare a studenților în proiectele de cercetare științifică	134	15
Dezvoltarea schemelor de sprijin educațional pentru studenții din primul an de studiu	127	16
Creșterea implicării studenților în procesul de luare a deciziilor	114	17
Creșterea participării la procesul de învățământ superior a persoanelor din grupuri care astăzi sunt puțin sau deloc reprezentate în populația de studenți (studenți proveniți din categorii defavorizate, studenți cu dizabilități, studenți maturi etc.)	105	18

În analiza tendințelor învățământului superior identificate de către universitățile participante la studiu s-a detașat în mod semnificativ **problema cooperării între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic** (417). Aceasta reprezintă evident nu doar un deziderat permanent ci și o condiție *sine-qua-non* pentru a putea avea un învățământ superior de calitate, puternic ancorat în profilul, structura și așteptările realității socio-economice specifice. Această cooperare dintre universități și mediul socio-economic permite o poziționare mai legitimă și mai importantă a universității în viața comunității, fiind direct racordată la fluxul evenimentelor, la noile tendințe sociale, la rezolvarea problemelor specifice și mai ales la trasarea unor direcții de dezvoltare comunitară. Complementar, implicarea stakeholderilor din mediul socio-economic (angajatori, alumni) în ajustarea curriculei universitare la realitățile pieței muncii asigură o mai bună angajabilitate a absolvenților și implicit creșterea impactului public al universității respective.

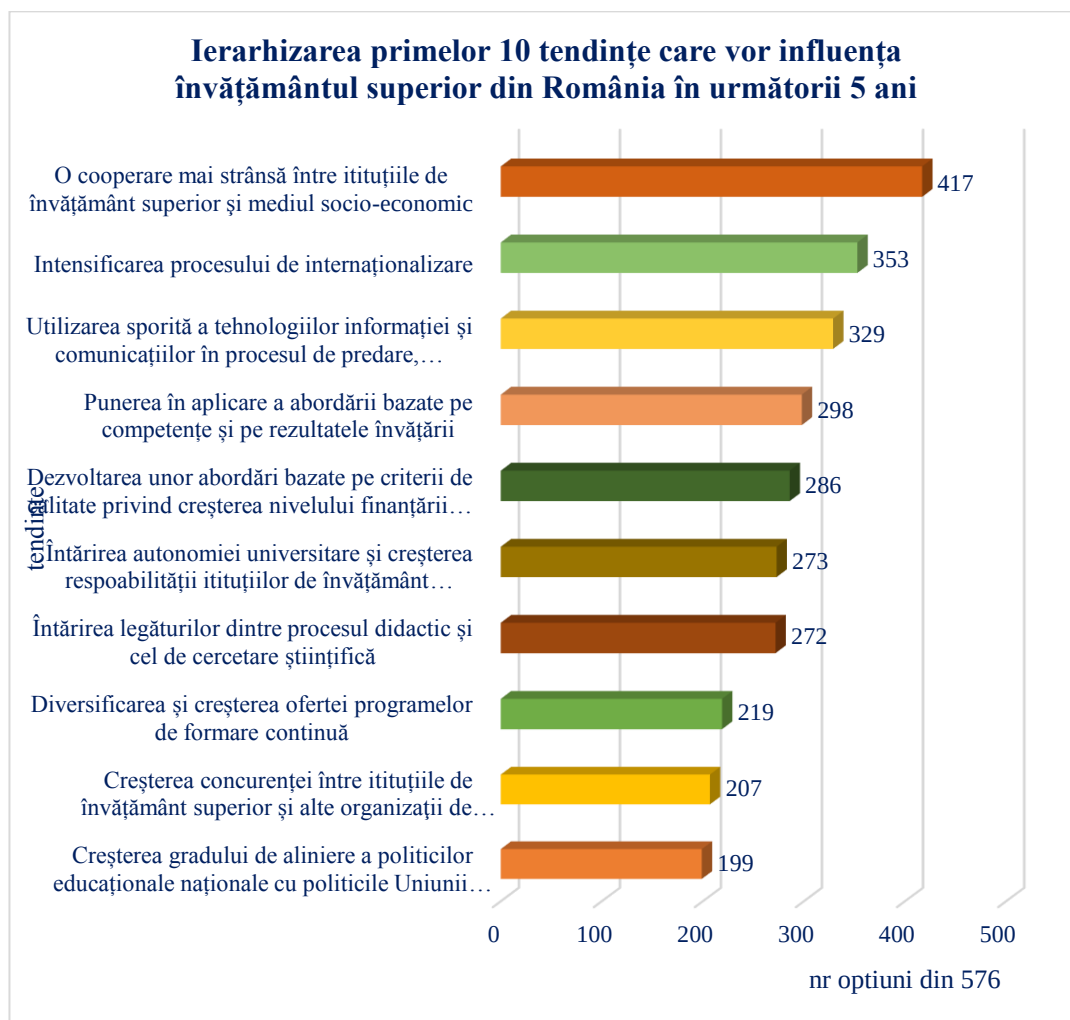


Figura 6. Ierarhizarea primelor 10 tendințe care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani

O a doua tendință înregistrată tot cu un scor ridicat a fost reprezentată de **intensificarea procesului de internaționalizare** (353), aceasta reprezentând de asemenea o condiție firească pentru dezvoltarea transnațională a componentelor sistemului de învățământ superior, implicate tot mai mult în rețele profesionale, academice și științifice, rezultate în urma diverselor proiecte derulate. Fără o accentuare a mobilităților internaționale pentru cadre didactice și studenți, fără o reprezentare importantă în rețele științifice europene, este dificil de conceput o instituție de învățământ superior înalt performantă și cu standarde de calitate implementate. La polul opus, tendința cu cel mai mic scor a fost **creșterea gradului de aliniere a politicii educaționale naționale cu politicile UE** (199), aceasta fiind probabil percepută ca un risc de uniformizare și de pierdere a specificității instituționale pentru fiecare sistem de învățământ în parte.

Întrebarea Q5. Respondenții au fost rugați să selecteze și ierarhizeze **primele 5 potențiale riscuri** care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani.

În urma centralizării și prelucrării datelor s-a obținut următoarea ierarhie:

Potențiale riscuri	Nr. opțiuni	Nr. rang
Riscul de subfinanțare a sistemului de învățământ	413	1
Reducerea numărului de locuri finanțate de la bugetul de stat	236	6
Riscul de scădere a calității procesului didactic	294	3
Riscul scăderii accentuate a numărului absolvenților de liceu și bacalaureat	340	2
Riscul diminuării numărului de tineri din mediul rural care acced la învățământul superior	149	9
Riscul de creștere a abandonului școlar	246	5
Riscul unui număr redus de studenți sub pragul admisibil de organizare și funcționare a unor programe de studii	197	8
Riscul dezechilibrului dintre cererea și oferta educațională (<i>numărul de candidați mai mare decât numărul de locuri oferite</i>)	116	10
Riscul scăderii absorbției absolvenților pe piața forței de muncă	274	4
Riscul creșterii numărului de absolvenți care vor opta să lucreze în străinătate	204	7
Riscul creșterii inserției absolvenților în alte domenii decât pregătirea inițială	187	9
Alte riscuri, vă rugăm precizați	16	

În privința riscurilor percepute la nivelul instituțiilor de învățământ superior (de stat și particulare) principalele aspecte identificate au fost **riscul subfinanțării** (413) și **riscul declinului demografic** (340). Aceste două probleme direct intercorelabile reflectă un risc major al sistemului național de învățământ superior, legat de susținerea sa financiară pe fondul scăderii volumului de absolvenți de liceu care pot fi recrutați într-un program de formare universitară. În absența unei susțineri financiare corespunzătoare, păstrarea unor standarde de calitate în activitatea didactică și de cercetare devine o sarcină foarte dificilă pentru universități.

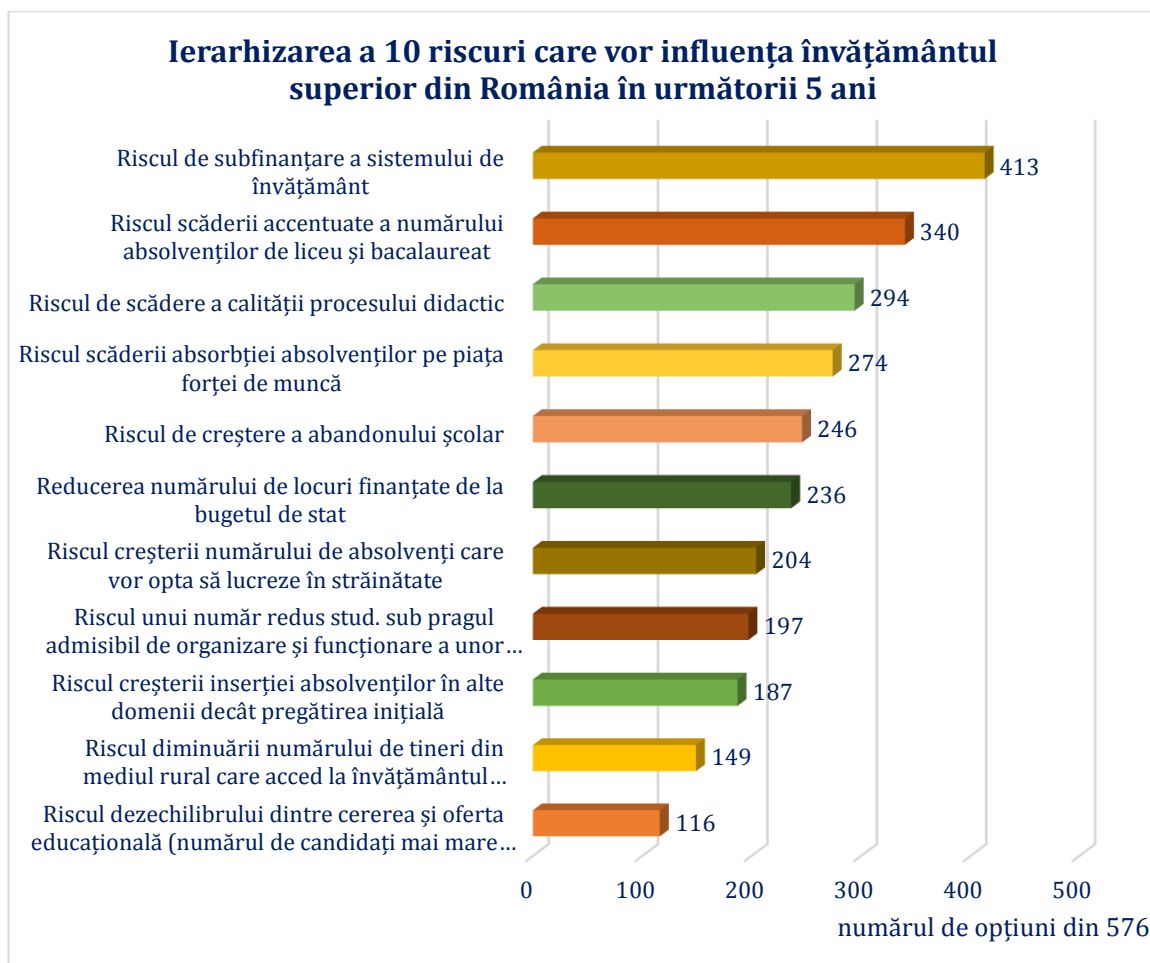


Figura 7. Ierarhizarea a 10 riscuri care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani

3.4 Secțiunea IV. Analiza întrebărilor deschise

3.4.1 Întrebarea Q6. Opinii privind activitatea evaluatorilor ARACIS

Opinia managerilor universitari privind întrebarea Q6 ***Vă rugăm să menționați aspectele din activitatea evaluatorilor ARACIS care ați dori să fie îmbunătățite***, a fost analiză pe următoarele tematici:

3.4.1.1 Organizarea activităților de evaluare și climatul evaluărilor

3.4.1.1.1 Puncte tari pentru ARACIS

Din declarațiile managerilor universitari rezultă că „sunt mulțumiți de profesionalismul evaluatorilor ARACIS” (AN Ct) și că „activitatea evaluatorilor ARACIS este corespunzătoare misiunii asumate” (ULB Sb).

Există un număr semnificativ de răspunsuri care subliniază calitatea activității ARACIS: „evaluatorii au avut o activitate exemplară” (UMF Tg.M), „la toate evaluările efectuate (la nivel instituțional sau la programele de studii) activitatea evaluatorilor a fost ireproșabilă” (AN Ct) și „este de apreciat promptitudinea răspunsurilor la diverse solicitări” (UT Bv).

Comunicarea dintre evaluatori și reprezentanții universităților „a fost foarte bună” (AP B), iar „activitatea experților ARACIS a fost caracterizată de un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate” (AN Ct). „Am apreciat promptitudinea răspunsurilor la diverse solicitări, o comunicare obiectivă, binevoitoare” (UT Bv). „Activitatea evaluatorilor ARACIS se desfășoară corespunzător” (U CB Pitești). „Comportamentul evaluatorilor ARACIS a fost ridicat” (UMF B), „ireproșabil” chiar (AN Ct), neexistând niciun motiv să fie dorită o modificare a activității acestora (ULB Sb, UEM Rt).

Experiențele universităților „au fost extrem de pozitive în relația cu activitățile evaluatorilor” (UNM B, UO), aceștia „au respectat întocmai programul și obiectivele vizitelor” – aspecte care trebuie menținute pe aceeași linie, fără a fi nevoie să fie îmbunătățite (AP B, AN Ct).

S-a apreciat că „activitatea evaluatorilor ARACIS s-a desfășurat întotdeauna conform programului vizitelor, fiind respectate toate normele de evaluare” (AP B). „Am avut până în prezent doar relații pozitive cu evaluatorii ARACIS” (UO).

3.4.1.1.2 Oportunități și direcții de dezvoltare pentru ARACIS

Universitarii cu poziții manageriale au identificat o serie de oportunități pe care ARACIS le poate valorifica pe viitor. Astfel, „creșterea continuă a performanțelor în învățământul superior din România prin menținerea și adaptarea legislației specifice” (AN Ct) este un deziderat important.

Pe de altă parte, „chiar dacă nu este legat de activitatea evaluatorilor, cred că ar trebui ca standardele ARACIS să acorde o pondere mai mare angajabilității, criteriu care este determinant pentru «existența și utilitatea» unei instituții de învățământ superior în societate. La momentul actual nu există o politică la nivel național în ceea ce privește cererea forței de muncă și oferta universităților de stat” (AN Ct).

„La acreditarea unei specializări ar trebui să se evalueze foarte serios oportunitatea și sustenabilitatea programului” (UT C-N). „Programele de studii, disciplinele și conținutul acestora ar trebui stabilite de organizațiile pe domenii ale comunităților universitare în colaborare cu reprezentanții mediului economic” (UT C-N). S-a afirmat că sunt necesare „mecanisme bine definite prin care [să] se asigure proiectarea/ actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii” (UA Is). „Ar fi util accesul evaluatorilor la registrul angajaților la nivel național, pentru a putea face o verificare generală și nu locală, legată numai de universitatea sau programul analizat” (UT Bv).

S-a menționat că la evaluarea noilor programe de studii este necesar „să se țină cont cu precădere de cadrul european al calificărilor din învățământul superior” (USAMV Is) și de „primatul legislației internaționale la care România este parte semnatară” (UM Ct). Pe de altă parte, este necesară „corelarea criteriilor de evaluare ARACIS cu criteriile topurilor internaționale ale universităților” (ASE).

Ar fi necesar „să se pună la dispoziția universităților o metodologie mai clară privind întocmirea dosarelor de autoevaluare” (ULB Sb), iar aceasta „să fie simplificată, dar să acopere toate criteriile de evaluare” (USAMV C-N). Pe lângă aceasta, metodologia ar trebui „să cuprindă doar criterii relevante” (UA Is, UDJ GI). Pe de altă parte, „unele standarde ar putea fi cuantificate” (UT Bv).

Una dintre cerințele managerilor care au răspuns la chestionar este transparența evaluărilor. Pornind de la transparența informațională – „procedurile sunt accesibile pe site însă nu sunt sintetizate” (ULB Sb, U B), se cere „transparență în luarea deciziilor privitoare la elaborarea standardelor de calitate” (UT Bv, UDJ Gl). Ar fi de dorit „restructurarea informațiilor de pe website-ul ARACIS cu privire la proceduri” (SNSPA) și „creșterea receptivității și operativității personalului angajat al ARACIS la solicitările beneficiarilor” (UT Bv). În plus, s-a formulat solicitarea de „asigurare a unei perioade mai mari pentru analiza publică a modificărilor standardelor ARACIS” (UT Bv).

O interesantă opinie se referă la necesitatea ca „evaluarea externă să fie dedicată numai pentru autorizarea provizorie și la prima acreditare”, iar re-acreditarea, adică „urmărirea evoluției calității programului ar trebui lăsată în seama structurii de evaluare internă” (UT Bv).

În acest context, apare ca necesară „deplasarea accentului de la reglementări la practici de management al calității consolidate” (UPM Tg.M). „Se impune mai multă responsabilitate și dedicare, mai multă onestitate și calitate și mai puțin formalism” (UPM Tg.M). În plus, s-a formulat cererea de „diferențiere mai accentuată în evaluarea programelor de studii și a universităților din România”, pornind de la opinia că „nu cred că aproape toate universitățile merită calificativul Grad de încredere ridicat” (ASE).

Este necesară și cerința de „consolidare a mecanismelor de monitorizare a activității de evaluare” (SNSPA) și de „implementare a unui mecanism de monitorizare în timp real a respectării standardelor specifice și a recomandărilor făcute de comisiile ARACIS în perioada dintre evaluări” (U Cv). În plus, s-a constatat „îmbunătățirea permanentă a recomandărilor oferite de evaluatori, acestea având drept scop sporirea nivelului calitativ al procesului educațional” (U Lugoj). Sunt de așteptat „soluții pertinente de îmbunătățire a calității, în condițiile reducerii finanțării și de deschidere față de problemele menționate de universitate în cadrul vizitelor” cu „obiectivitate și racordare la realitățile actuale” (U CB Pitești).

ARACIS trebuie să organizeze „dezbateri în cadrul comisiilor reunite pentru armonizarea cerințelor și standardelor de calitate la nivelul tuturor programelor de studii” (UPM Tg.M). Un aspect ce ar putea fi îmbunătățit este „diseminarea rezultatelor evaluărilor în general, dar și elaborarea unor ghiduri de bune practici pe domenii și specializări” (ULB Sb).

ARACIS trebuie să își asume „închiderea definitivă a programelor de studii sau chiar a universităților care nu îndeplinesc, după mai multe evaluări, criteriile necesare funcționării acestora” (USAMV Tm).

„Pentru ierarhizarea universităților este necesară o evaluare mai aprofundată a conținutului procesului didactic, ceea ce presupune prezența mai multor evaluatori din domeniul respectiv” (UNA B).

„În analiza procesul de învățământ, categoria „învățământul centrat pe student” nu trebuie să fie încă un punct de bifat, convenționalismul procesului didactic, preponderența nefericită a soluțiilor didactice învechite sunt probleme deseori trecute cu vederea” (U Partium).

„Este imperios necesară creșterea independenței politicilor, actelor normative, strategiilor și a activităților de evaluare pe care ARACIS le realizează în raport cu factorul politic” (U PM Iași). Aceeași opinie a fost formulată și de un reprezentant al U Partium.

3.4.1.2 Evaluarea programelor de studii și evaluarea instituțională

3.4.1.2.1 Aspecte pozitive

S-a remarcat „atitudinea constructivă a evaluatorilor privind corecțiile și potențialele îmbunătățiri aduse programelor de studii evaluate”, precum și atitudinea deschisă în acord

cu metodologia ARACIS (UT Bv). Pe același ton, s-a apreciat *„însușirea de către ARACIS a propunerilor formulate de universități în ceea ce privește standardele aflate în dezbatere publică”* (AFT Sb).

A existat opinia că *„cea mai riguroasă evaluare este cea instituțională, care oferă o imagine de ansamblu asupra tuturor programelor de studii și a capacității reale de școlarizare”* (UMF C-N).

3.4.1.2.2 *Probleme și direcții de dezvoltare*

O primă direcție de dezvoltare se referă la nevoia diseminării bunelor practici. Astfel, *„evaluarea programelor de studii ar trebui să fie o experiență bazată pe împărtășirea de bune practici”*, dar și pe oferirea de soluții care să contribuie la asigurarea și îmbunătățirea constantă a calității învățământului (UVA Bc).

Se propune *„eliminarea din raportul de autoevaluare a unui program de studii, a informațiilor publicate pe site-ul universității referitoare la prezentarea instituției, acestea urmând a fi menținute doar în cadrul evaluării instituționale”* (U Pet).

Se dorește *„creșterea gradului de însușire a propunerilor transmise de universități în documentele (standardele) aflate în dezbatere publică”* (AFT Sb).

Există o opinie larg împărtășită cu privire la necesitatea înțelegerii și respectării în evaluare a specificului programelor de studii. *„Înțelegerea specificului militar al instituțiilor din cadrul sistemului național de apărare și ordine publică”* (AFA Bv) este un deziderat important, după cum și *„nevoia adaptării standardelor de calitate în funcție de domeniul fundamental în care se face evaluarea”* (SNSPA). În plus, se afirmă că *„cea mai mare problemă o constituie judecarea rigidă a programelor de studii desființând practic în mare măsură specificul fiecărei universități și autonomia universitară”* (UP B) și că există *„prea multe constrângeri în privința disciplinelor opționale”* (SNSPA). S-a afirmat că *„evaluatorii sunt încorsetați uneori de rigiditatea standardelor ARACIS, care nu țin cont de realități”* (U B), fiind necesară *„o evaluare realistă și aplicată față de specificul fiecărui domeniu de studii”* (UMF Cv).

În opinia colegilor de la (UMF C-N), *„recunoașterea și acceptarea particularităților instituționale, care nu pot fi în totalitate și simultan conforme cu normele ARACIS și cu legislația din domeniul învățământului corelată cu legislația din domeniile de inserție profesională a absolvenților (de exemplu practica clinică/medicală a studenților din învățământul medical aflată între cerințele ARACIS și Legea 95/2006)”*.

În același timp, s-a insistat pe ideea de colegialitate. Astfel, *„evaluarea efectuată de experții ARACIS ar trebui să fie făcută conform ghidului elaborat de către ARACIS în 2006”, conform căruia „evaluarea externă este o evaluare colegială peer-review, nu o vânare a deficiențelor de către personalul tehnic al ARACIS-ului”* (U Athenaeum). Activitatea evaluatorilor trebuie *„să conțină și componenta de colaborare și mai ales pe cea de schimb de bune practici”* (USH B).

Pentru creșterea calității evaluărilor de program, se așteaptă *„formularea mai clară a indicatorilor, eliminarea redundanțelor și completarea fișei vizitei cu o coloană de recomandări din partea echipei de evaluare”* (UPM Tg.M).

Referitor la amploarea evaluării, *„o evaluare simplă, bazată pe analiza planului de învățământ, a fișelor de disciplină, o vizită în spațiile în care se desfășoară activitățile didactice (selecție aleatoare a câtorva laboratoare) și un scurt interviu cu studenți și cadre didactice ar trebui să fie suficient”* pentru a da un verdict clar (UT Bv). *„Pentru a obține o imagine mai reală asupra funcționării unei universități, procesul de evaluare ar trebuie să includă mai multe elemente interactive, gen discuții, cu diversele categorii de cadre*

didactice, personal administrativ, studenți” (U Partium). Pe de altă parte, evaluatorilor li se cere să dea dovadă de „exigență în aplicarea normelor ARACIS” (ULB Sb).

Este necesară „înțelegerea tendințelor reale ale învățământului și a capacității instituționale bazate pe fenomene obiective, nu pe indicatori simpli, nefuncționali” (U Apollonia).

În privința standardelor, au fost formulate mai multe opinii, nu întotdeauna congruente. De exemplu, s-a formulat cerința „abordării unitare a standardelor specifice pe domenii de studii universitare de licență/ master și a conținutului procesului de învățământ în cadrul vizitelor de evaluare externă pentru autorizare/ acreditate” (UMF Tg.M).

Pe de o parte, se cere analiza raportului de autoevaluare „pe baza indicatorilor de performanță și a documentelor justificative elaborate, la data întocmirii raportului” (UT C-N), iar pe de altă parte, se propune „luarea în considerare a documentelor prezentate la vizită dacă acestea relevă o altă situație față de cea prezentată inițial” (UO Ct).

Pentru acuratețea evaluărilor s-a propus „standardizarea listei documentelor solicitate pentru acreditarea unui program de studii” (UP B).

Evaluatorilor li se cere „interpretarea flexibilă a standardelor deoarece, de multe ori, se insistă asupra literei standardelor reanunțându-se la spiritul acestora” (UT Is), aspect susținut și de reprezentantul (UV Tm). De asemenea, se cere mărirea gradului de „flexibilitate în interpretarea, adaptarea și eficientizarea standardelor generice pentru domeniul arte, în general, și muzica, în special” (UA Is). Aceeași abordare se cere și în privința „structurii și conținutului planurilor de învățământ și acceptarea deciziilor asumate de conducerea universităților prin autonomia universitară” (UT C-N, UAI). S-a afirmat că o „flexibilitate sporită trebuie acordată programelor de studii aflate la început de drum” (UTC B).

Cu privire la dimensiunea comunicării pe parcursul evaluării s-a sugerat ca „atitudinea evaluatorilor să fie constructivă și să țină cont de misiunea și rolul regional al universităților” (UEM Rt), scopul evaluării fiind acela de „a îmbunătăți activitatea universității” (UM Ct) prin manifestarea unei „atitudini pozitive, deschise și colegiale” (AP B), opinie împărtășită și de un reprezentant al (AFT Sb).

Se impune „clarificarea standardelor și o mai bună informare” din partea ARACIS (U Partium).

Evaluarea acelorasi programe de studii ale diferitelor universități trebuie să se facă cu „aceleasi unități de măsură” (UM Ct, UV Tr) „indiferent de numele universității din care provine evaluatorul” (UAV A).

Pentru reușita evaluărilor se propune „implicarea unui număr cât mai mare de evaluatori la evaluările instituționale” (USAMV Tm) și a mai multor specialiști pe domenii (UNA B).

3.4.1.2.3 Aspecte privind tehnologia evaluării programelor de studii

Informatizarea evaluărilor este un deziderat important, fie că este vorba despre „dosare electronice” sau despre „platforme de evaluare” (U B). „Încărcarea documentelor justificative aferente raportului de autoevaluare pe o platformă gestionată de ARACIS” (UT C-N) este calea prin care se va asigura „transparența evaluărilor instituționale” (U Cv). În plus, se poate introduce „semnătura electronică pentru documentele din rapoartele de autoevaluare și eliminarea obligativității semnării și ștampilării fiecărei pagini din raport” (UT C-N).

Activitatea evaluatorilor ar putea fi simplificată prin dezvoltarea unei „aplicații on-line sub forma unei baze de date, care să permită instituțiilor de învățământ superior introducerea datelor din dosarele de autoevaluare în câmpuri predefinite. Pentru eliminarea

incertitudinilor, această bază de date ar trebui să fie interconectată cu bazele de date ale universităților” (U Cv).

S-a mai propus „eliminarea din raportul de autoevaluare a informațiilor publicate pe site-ul universităților referitoare la prezentarea instituției” (UT C-N).

„Ar trebui să existe o bază accesibilă expertului evaluator, prin care acesta să urmărească implementarea recomandărilor făcute de echipa de evaluatori la vizita precedentă” (U Cv).

Managerii au considerat că este necesară „transparența, sistematizarea și îmbunătățirea website-ului ARACIS pentru a fi evitată căutarea îndelungată” (U Emanuel).

La vizita de evaluare trebuie verificată utilizarea soluțiilor IT, ca fiind „autentică și reală”. Printre acestea, poate fi amintit „softul de anti-plagiat, care ar trebuie să fie folosit în mod obligatoriu pentru fiecare lucrare de licență și disertație” (U Partium).

3.4.1.3 Aspecte privind procedurile de evaluare a programelor de studii

3.4.1.3.1 Vizita de evaluare

În opinia managerilor universitari, un punct central este organizarea și desfășurarea vizitei de evaluare. S-a afirmat că „pregătirea mai bună a vizitei de evaluare [trebuie să cuprindă] transmiterea către instituția la care va fi evaluat un program de studii a elementelor care necesită clarificări (acordând astfel un timp corespunzător de rezolvare sau corectare a eventualelor omisiuni sau greșeli apărute în documentele de autoevaluare” (UT Is). Evident, evaluatorii trebuie „să cerceteze cu atenție dosarele înainte de efectuarea vizitei” (UDJ Gl). Anterior vizitei, ar fi necesar „să existe o etapă de evaluare a documentației” pentru ca evaluatorul să poată formula observații/solicitări de documente, iar după transmiterea lor să se efectuează vizita propriu-zisă (UPM Tg.M).

O altă problemă este dată de volumul foarte mare de documente pentru acreditarea unui program de studii, conducând la o „birocratizare excesivă” în detrimentul calității actului didactic propriu-zis (UP B, U CB Pitești).

Alte remarci au fost făcute cu privire la relevanța criteriilor pe baza cărora se fac evaluările. S-a insistat pe birocratizarea excesivă, nevoia de coerență a criteriilor și nevoia de reguli clare.

Este de preferat „o evaluare centrată pe binomul activitate didactică – activitate de cercetare și mai puțin pe aspecte formale, birocratice, colaterale” (ULB Sb). Pe de altă parte, este foarte important și „modul de evaluare a activității de cercetare științifică” (U CB Pitești).

„Dosarul de evaluare conține informații redundante”, iar conținutul acestuia ar trebui simplificat. „Accentul ar trebui pus pe observațiile concrete din cadrul vizitei” (UT Bv).

„Reducerea documentației prin sintetizare” (ASE) este o măsură necesară, „în momentul de față raportul de autoevaluare fiind mult prea stufos” (UT Bv).

Dosarele de evaluare trebuie să fie mai puțin stufoase și „bine centrate pe obiective mai puține, dar care caracterizează mai obiectiv situația reală” (USAMV C-N). Se reclamă „excesiv de multe detalii nerelevante” (UMF B) și se cere eliminarea tendinței de a pune accent pe realizarea „formeii fără fond” (ULB Sb).

S-a mai cerut „precizarea strictă a documentelor după care comisia de evaluare externă ARACIS poate solicita copii” pentru că, în prezent, fiecare echipă de vizită „poate solicita copii după orice document, copii care uneori sunt nejustificate” (UT Is).

Este necesară conceperea unei fișe de vizită „fără redundanțe, care să oglindească algoritmul coerent al procesului de evaluare” (UT Bv).

Evaluările care se realizează acum „țin prea mult cont de partea birocratică (existența de dovezi, acte, documente justificative), iar evaluarea calității efective (didactică, științifică) a programelor de studii rămâne pe un plan secundar” (UB). „Evaluările efectuate de experții ARACIS ar trebui să nu reprezinte un proces de vânare a deficiențelor și neregulilor, ci o modalitate de a stabili unele disfuncționalități și de a prezenta măsuri de îmbunătățire a calității învățământului în toate cazurile când nu se constată încălcări de lege” (U Athenaeum).

„Se impune regândirea formatului documentelor de evaluare”, care ar trebuie să fie mai concludente și care „ar simplifica aspectele birocratice ale evaluărilor” (UPM Tg.M).

„Trebuie să primeze calitatea procesului didactic, acesta trebuie verificat mai atent” (UNEFS, UNA B), inclusiv prin monitorizarea în timpul vizitei a activităților didactice „în special în laboratoare și a celei de cercetare în echipele care au în componență studenți” (UT Is).

Se recomandă „reducerea orientării către aspectele formale și orientarea către înțelegerea în ansamblu a organizației/ programului evaluat” (UM Ct), precum și „identificarea mai clară a particularităților instituțiilor de învățământ superior” (ANI).

În cadrul vizitei, importante sunt și discuțiile cu studenții, pentru a surprinde mai bine calitatea actului didactic în vederea cărora trebuie să se realizeze „un chestionar specific” (UT Is).

Nu în ultimul rând, este necesară „valorificarea feed-back-ului primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților lor” (U Pet).

3.4.1.3.2 Factorul timp și durata vizitei

Evaluatorii trebuie să aloce „mai mult timp studierii documentelor în vederea evaluării” (UP B) și „să aloce mai mult timp pentru vizita propriu-zisă” (ASE, ULB Sb, UO Ct).

În cazul evaluărilor instituționale la marile universități, „vizita ar trebui programată pentru mai multe zile” (UT Bv).

S-a propus ca evaluatorii „să comunice din timp (cu cel puțin 20 zile înaintea datei vizitei) cerințele sau problemele ridicate de dosarul depus” pentru ca aspectele semnalate să fie rezolvate până la vizita efectivă (UP B). Se consideră că „misiunile ARACIS trebuie să fie anunțate cu mai mult timp înainte de vizitele propriu-zise” (UT Is).

Nu în ultimul rând, s-a cerut „reducerea duratei dintre momentul acceptării solicitării pentru evaluarea externă și emiterea raportului privind evaluarea” (UT C-N).

3.4.1.3.3 Evaluare cantitativă sau evaluare calitativă?

O primă observație a fost legată de nevoia de profunzime a evaluării. „Există tendința birocratizării excesive din dorința de a limita răspunderea evaluatorilor. Aproape că nimic din ce poate fi constatat cu «ochiul liber» nu are importanță dacă nu este justificat și de un document detaliat, ceea ce face [ca] activitatea evaluatorilor [să fie] una robotizată mai degrabă decât peer-review” (USM Sv). În completare, s-a afirmat că „centrarea vizitei pe verificarea sterilă a documentelor, orientată preponderent pe aspecte de formă, este deficitară din perspectiva metodologiei de evaluare” (AN Ct). Evaluatorii trebuie „să caute să înțeleagă activitatea dincolo de standarde și dosar” (UCDC).

În opinia managerilor universitari trebuie „să se acorde mai mare importanță în activitatea de evaluare a calității procesului instructiv-educativ” în detrimentul analizei documentelor prezentate de universitate cu ocazia vizitei (AP B). Altfel spus, trebuie „să predomină evaluarea procesului de formare profesională a studenților, cu accent pe aspectele didactice” (UMF C-N) și să se renunțe la „indicatorii nerelevanți” (U Apollonia).

Activitatea evaluatorilor ARACIS trebuie „să se focalizeze în primul rând pe calitatea procesului educațional” (U Cv), pe „o mai mare aplecare către eficiența actului educațional” (UO) și pe „evaluarea conținutului procesului didactic” (UNM B, UO), eventual utilizând „grile de analiză” (UV Tm).

Se remarcă o nevoie de evaluare mai degrabă calitativă, care să surprindă esența proceselor didactice și de cercetare,

„Ponderea controlului bazat pe evaluarea procedurilor și formularelor ar trebui redusă cu mult, sunt multe controale în care fondul se pierde în favoarea formei. În acest fel pot «trece» programe problematice, dar cu fațadă sclipitoare” (U Partium).

„Evaluarea pe baza standardelor ar trebui completată cu aprecieri calitative ce țin seama de specificul programului de studiu/universității evaluat/e” (UPG Pl). Apare ca necesară „abordarea mai atentă și cu maximă disponibilitate a situațiilor concrete, sensibile, specifice programului de studiu evaluat” (UT Bv), precum și „documentarea mai aprofundată asupra specificului activității și a particularităților domeniului” prin „luarea în considerare a numărului de candidați raportat la numărul locurilor la admitere”, dar și aspecte precum perioada dintre evaluări, numărul absolvenților care lucrează în domeniul pentru care s-au pregătit etc. (UNEFS).

„Un sistem fundamentat pe un punctaj obiectiv” ar conduce la asigurarea obiectivității evaluării (U Apollonia).

Alte observații au vizat distincția între dimensiunea didactică și cea de cercetare. Este necesară „focalizarea mai accentuată pe activitatea de cercetare”, în virtutea faptului că fără o astfel de activitate procesul didactic universitar are de suferit (ULB Sb). Se impune punerea unui mai mare „accent pe evaluarea calității actului didactic vs. cercetarea științifică, luarea în considerare a rolului universităților/ programelor de studii în dezvoltarea regională, renunțarea la stereotipuri și idei preconcepute în procesele de evaluare etc.” (U CB Pitești).

S-a recomandat „abordarea cu maximă obiectivitate a eventualelor aspecte mai sensibile privind situația de moment, pe diversele componente ale programului de studii evaluat, însă cu potențial ridicat în viitor și cu solicitare mare de către piața forței de muncă” (UT Bv).

S-a propus introducerea unui criteriu calitativ: „satisfacția angajatului respectivei instituții de învățământ superior, evaluată multicriterial” (UCDC).

3.4.1.3.4 Aspecte inovatoare

Câteva comentarii venite din partea universităților s-au referit la nuanțe ale problemelor deja prezentate. Se cere „o mai mare disponibilitate și flexibilitate în abordarea problemelor în context, cu surprinderea particularităților și specificităților locale” (UV Tr).

Pentru reușita evaluărilor este necesară „înțelegerea specificului militar al instituțiilor din cadrul sistemului național de apărare și ordine publică” (AP B).

Evaluatorii ARACIS trebuie „să țină cont de specificul programului de studii evaluat și de cultura organizațională a instituției de învățământ evaluată” (AP B).

Este necesară „desfășurarea unor activități de pregătire a echipelor de evaluare, anterior vizitelor, pentru familiarizarea membrilor acestora cu specificul și particularitățile procesului respectiv” (AN Ct).

Din echipele de vizită ar trebui „să facă parte studenți și angajatori” (USAMV B).

ARACIS ar trebui „să disemineze recomandările și posibilele soluții pentru deficiențele frecvent constatate pe parcursul misiunilor de evaluare” (USAMV B).

3.4.1.3.5 Comunicarea în procesul evaluării

Comunicarea este un mijloc și o premisă a colaborării dintre evaluatori și reprezentanții universității. Se apreciază că nivelul și calitatea comunicării sunt foarte bune (UV Tm), „*excelentă*” chiar (UNM B). În plus, s-a făcut afirmația conform căreia „*colaborarea cu evaluatorii ARACIS a fost foarte bună*” (AFA Bv). Atitudinea evaluatorilor a fost marcată de „*calm, responsabilitate și de colegialitate*” (USM Sv) ceea ce a asigurat evaluări de succes.

A fost făcută propunerea „*ca evaluatorii să poată fi și mediatori, pentru negocierea aspectelor specifice fiecărui program de studii, în funcție de universitatea care îl organizează având în vedere cerințele exercitării competențelor profesionale de către absolvenți*” (UNATC B).

A fost formulată nevoia unei „*mai largi interacțiuni cu personalul din universitatea evaluată*” (AN Ct), evaluatorii urmând să poarte „*discuții individuale sau pe departamente cu (toate) cadrele didactice din instituție în scopul asigurării unui feed-back obiectiv și complet*” (AFT Sb).

„*Comunicarea colegială trebuie să treacă de la teorie la practică*” (U B) printr-o „*abordare constructivă*” în discuțiile cu persoanele din instituțiile evaluate (UAI), respectiv „*necesitatea unui dialog punctual*” legat de aspectele abordate în procesul evaluării (UO). „*Lipsa dialogului*” este de neacceptat (U Athenaeum). „*O mai bună comunicare și transparență în cadrul procesului de evaluare externă*” este una dintre căile care pot asigura calitatea evaluărilor (UCDC) și (UVG Arad).

Trebuie susținut „*un dialog permanent și real cu universitățile în vederea adaptării standardelor de evaluare la tendințele și nevoile sistemului de învățământ*” (U B).

Dimensiunea comunicării se referă atât la relația dintre evaluatori și universități, cât și la cea din cadrul echipelor de evaluare.

În perioada vizitei [trebuie] să existe o reală colaborare între echipa de evaluatori ARACIS și universitatea evaluată, eliminându-se astfel lucrul individual al echipei ARACIS pentru că altfel se poate ajunge la concluzii eronate asupra proceselor didactice” (UM Ct).

S-a făcut afirmația conform căreia „*o relație permanentă cu evaluatorii ar permite universităților să depășească bariera invizibilă care face ca, uneori, pe durata evaluărilor să existe blocaje de comunicare sau o percepție deformată a rolului evaluatorului, care este acela de a susține (și nu penaliza) îmbunătățirea calității activității de formare a studenților*” (UCDC).

Se consideră că este necesară „*o conlucrare activă dintre studenți (în calitate de observatori independenți) și evaluatorii ARACIS*” (UBV C-N).

Evaluarea trebuie să se bazeze pe „*un dialog mai bun, constructiv, care să conducă la calitatea procesului educațional*” (USH B). Pe de altă parte, „*comunicarea cu cei implicați în programele de studii evaluate trebuie bazată pe înțelegere reciprocă, căutarea unei convergențe de păreri, a armoniei și consensului, scopul final fiind perfecționarea calității actului educațional în beneficiul tuturor*” (USH B).

3.4.1.4 **Aspecte privind evaluatorii și activitatea acestora**

3.4.1.4.1 Puncte tari

Mulți dintre profesorii cu funcții de conducere în universități au avut aprecieri bune și foarte bune cu privire la procesul evaluării.

„*Comportamentul tuturor evaluatorilor care au vizitat facultatea noastră a fost ireproșabil*” (U B).

„Am fost mulțumită de evaluatorii care au participat la evaluările universității” (UPG PI).

„Din experiența de până acum, nu cunosc aspecte din activitatea evaluatorilor ARACIS care ar trebui îmbunătățite” (UEM Rt).

„Până în acest moment nu am niciun motiv să îmi doresc o modificare a activității de evaluator” (ULB Sb).

„Am tot respectul pentru activitatea evaluatorilor ARACIS care au vizitat universitatea noastră” (UCDC).

„Experiențele cu evaluatorii ARACIS au fost pozitive – profesioniști, respectuoși etc.” (IT Baptist).

„Consider că nu există aspecte care ar trebui îmbunătățite” (AFA Bv).

„Apreciez pozitiv activitatea evaluatorilor ARACIS care s-a desfășurat în academie. La toate evaluările desfășurate în instituție evaluatorii au dat dovadă de profesionalism, corectitudine și obiectivitate, respectându-se în totalitate prevederile procedurilor de evaluare” (AFA Bv).

„Nu există aspecte negative referitoare la activitatea evaluatorilor, fiind respectate întocmai programul și obiectivele vizitelor de evaluare” (AP B).

„Până în prezent, activitatea evaluatorilor ARACIS în timpul vizitelor la universitatea noastră a fost caracterizată prin corectitudine și competență profesională” (UCDC).

„Cred că activitatea evaluatorilor este adecvată scopului propus” (UO), „activitatea acestora este foarte bună” (AN Ct), respectiv „satisfăcătoare” (UMF Tg M).

„În urma evaluărilor făcute în facultatea noastră, evaluatorii au dat dovadă de profesionalism, transparență și obiectivitate, ceea ce doresc să se întâmple și în continuare” (UDJ GI)

3.4.1.4.2 Puncte slabe și direcții de dezvoltare

Aspectele care pot fi îmbunătățite în procesul de evaluare vizează în principal obiectivitatea și transparența, competențele și experiența evaluatorilor, o mai mare nevoie de înțelegere și colegialitate, precum și necesitatea standardizării în vederea asigurării calității evaluărilor.

„Evaluatorii ARACIS ar trebui să fie cadre didactice care cunosc realitatea învățământului superior din România și ce înseamnă alinierea la învățământul european” (UMF Cv), „ar trebui să fie mai deschiși la idei noi formulate de universități, având în vedere schimbările rapide în mediul socio-economic” (UA Tg.M) și „să aibă o aplecare mai mare asupra corelării cerințelor ARACIS cu problemele specifice – reale – care există în cadrul colectivelor și a instituțiilor de învățământ superior” (UA Is).

Evaluatorii trebuie să dea dovadă de „obiectivitate” (UV Tr, ATM B, UO Ct, USAMV Tm) și de „profesionalism” (ULB Sb). „Atât competența cât și disponibilitatea și maniera de abordare ale evaluatorilor sunt adesea foarte diferite, de la caz la caz” (U B).

Este necesară „înlăturarea subiectivismului și respectarea unitară a unor reguli și principii stabilite anterior în forurile ARACIS” (UT Is). Evaluatorii trebuie „să respecte întocmai metodologiile și procedurile” și „să își exprime opiniile în mod onest, neutru și imparțial” (UO).

„Obiectivitatea” și „transparența” (UV Tr), precum și „creșterea gradului de profesionalism” sunt aspecte pe care trebuie să le întâlnim la toți evaluatorii (USAMV Is). „Obiectivitatea, buna-credință, împărtășirea bunelor practici” (UD Galați), „transparența decizională” (U Apollonia), „accentul pus pe operativitate” (UCDC),

„încurajarea transparenței decizionale” și „colegialitatea” (U Bioterra) sunt obiective de atins pentru creșterea calității evaluărilor și a imaginii evaluatorilor.

Evaluatorii trebuie să dovedească mai multă „obiectivitate și colegialitate”, „să elimine prejudecățile” (U Tibiscus, U Ecologică) și să manifeste o mai mare „transparență în analiza indicatorilor supuși evaluării” (U Lugoj). Pe de altă parte, se cere mai multă *obiectivitate din partea studenților participanți la evaluare* (U Tibiscus). S-a formulat și opinia conform căreia activitatea evaluatorilor trebuie „să fie corectă, profesionistă și de sprijin” (USH B), aceștia urmând „să manifeste [o] atitudine corectă principală, pozitivă, deschisă și colegială față de universități” (UBV C-N).

În ceea ce privește competența și experiența evaluatorilor, există mai multe aspecte subliniate de managerii din universități.

„Dacă nu ai coordonat niciodată un program de studii, ar trebui să nu îți asumi evaluarea programelor organizate de alții” (AN Ct).

„Expertiza evaluatorilor din echipele ARACIS trebuie să fie cât mai apropiată de domeniului/programul de studii evaluat” (UT C-N).

Printre trăsăturile formative, atitudinale și comportamentale ale evaluatorilor trebuie să fie și „competența” (UT Bv), „colegialitatea, profesionalismul și obiectivitatea” (UT Is), „corectitudinea” (U Cv), „punctualitatea studenților evaluatori” (UT Bv), „politețea” (UV Tm) etc. Evaluatorii trebuie să dovedească „exigență în aplicarea normelor ARACIS” (ULB Sb), iar „recomandările lor trebuie să fie clare, concise, astfel încât să ajute în mod real la îmbunătățirea calității procesului educațional” (SNSPA).

„Ținând cont că asigurarea externă a calității trebuie să fie adecvată obiectivelor și specificului universității, evaluatorii ar putea acorda o mai mare atenție obiectivelor și specificului acesteia” (IT Baptist).

„Evaluarea instituțiilor de învățământ superior trebuie centrată pe calitatea învățământului, iar vizitele, caracterizate de obiectivitate și onestitate, trebuie să livreze informații corecte din mediul universitar evaluat” (AN Ct).

În acest context, s-au formulat sugestii cu privire la standardele specifice. „Evaluatorii sunt deseori încorsetați de rigiditatea standardelor ARACIS, [pentru că] acestea nu țin cont de realități”. Astfel, „pentru anumite domenii, standardele ARACIS nu sunt bine concepute – a se vedea Știința mediului”. În plus, „pentru anumite domenii trebuie o anume elasticitate în privința ponderilor referitoare la încadrarea disciplinelor în clasele fundamentale” și în privința „raportului între numărul de ore de curs și de laborator/seminar” (U B). Evaluatorilor li se cere o atitudine mai „flexibilă în condițiile în care standardele specifice sunt atât de detaliate și rigide” (U B). În aceeași idee se impune mai multă „deschidere în evaluarea programelor de studii nou înființate” (UMF C-N) și „o mai bună cunoaștere a specificului interdisciplinar al programelor de studii propuse spre evaluare” (UDJ GI). „Evaluatorii nu sunt întotdeauna specialiști în domeniul de studii pe care îl evaluează” (UBB) și, uneori, „nu înțeleg ce indicatori trebuie să verifice și la ce folosesc ei” (UBB). S-a făcut afirmația conform căreia evaluatorii trebuie să dea dovadă de „o mai bună cunoaștere a actelor normative care reglementează activitățile specifice domeniului învățământului superior” (UTM B).

Evaluatorilor li se cere „înțelegerea aspectelor specifice legate de învățământul privat și vocațional” (IT Baptist). Și în acest context s-a subliniat nevoia înțelegerii și respectării specificului programelor evaluate. „Există tendințe de uniformizare, pe categorii și tipuri de învățământ, a cerințelor de curriculum și plan de învățământ” (IT Baptist). Ca urmare, se impune o mai mare „deschidere, atât sub aspectul abordării situațiilor, cât și în ceea ce privește înțelegerea specificului universității” (UBV C-N).

Este necesar ca evaluatorii să dea dovadă de „o mai bună înțelegere a realităților cu care se confruntă universitățile mici (U Lugoj) și să fie sensibili față de identitatea specifică a fiecărei universități, în cazul de față, universitățile cu caracter confesional” (U Emanuel). În plus, evaluatorilor li se cere „înțelegerea specificului universităților confesionale și particulare, fără a negocia standardele de calitate, luând în considerare gradul de inserție a absolvenților și gradul de satisfacție a angajatorilor” (U Emanuel).

Evaluatorilor li se cere „să se țină cont de particularitatea, rolul și importanța fiecărei instituții de învățământ superior evaluate în contextul socio-geografic în care aceasta funcționează și, de asemenea, să țină mai mult cont de dimensiunea fiecărei universități în parte, de potențialul financiar al universităților și de regiunea geografică, din care fac parte” (U Lugoj).

Se manifestă „tendința de a da un caracter subiectiv evaluării legat de specializarea evaluatorului, în sensul recomandării introducerii în planul de învățământ a unor discipline mai apropiate de pregătirea acestuia, dar care nu au un impact important asupra programului evaluat” (UPG Pl), dar și „impunerea unor standarde care nu sunt în concordanță cu normele standardele ARACIS” (UMF Is).

În ceea ce privește obiectivitatea, s-a afirmat că, în prezent, „există un grad relativ de subiectivitate generat de apartenența evaluatorului la o anumită instituție de învățământ superior” și „riscul ca evaluarea să nu este 100% obiectivă” (UPG Pl). „Pentru unii evaluatori formalismul și prezentarea unor documente justificative la vizită sunt mai importante decât activitatea programului în sine” (USAMV B). „Unii evaluatori ARACIS sunt prea zeloși în a căuta probleme chiar și acolo unde nu există, doar pentru a-și justifica misiunea” (UT Bv). În plus, „există diferențe semnificative între modul de interpretare și verificare a evaluatorilor ceea ce conduce la o aplicare neuniformă a regulamentelor” (USM Sv). Uneori „lipsește opinia unitară a membrilor echipei de evaluatori cu privire la indicatorii de performanță și documentele justificative” (UT C-N), aspect semnalat și într-un răspuns de la (UVA Bc).

„Transparența decizională, colegialitatea, nediscriminarea față de universitățile de stat, eliminarea prejudecăților, independența actului de stabilire al calificativului propus” (U Bioterra) sunt aspecte care pot contribui la creșterea calității evaluărilor de program și instituționale.

De asemenea, se cere „transparență în analiza indicatorilor supuși evaluării” (U Lugoj), „transparență în stabilirea calificativelor finale” (U Apollonia), dar și „realizarea obiectivă a evaluării în scopul creșterii calității educației” (U Apollonia). În context, „informațiile transmise de către evaluatorii ARACIS trebuie să fie cât mai corecte și transparente” (U Bioterra).

Un alt aspect relevat de managerii din universități se referă la atitudinea și comportamentul evaluatorilor pe parcursul vizitelor. Atitudinea evaluatorilor trebuie să fie „pozitivă, deschisă și colegială” (USM Sv), evaluatorii trebuie „să fie obiectivi și să nu vină cu o părere deja formată despre instituția evaluată” (UM Ct), să formuleze „opinii aliniate reglementărilor în vigoare și publicate” (UT C-N), „să fie mai puțin rigizi și să dea mai puțină atenție formei și mai multă fondului” (USM Sv).

S-a menționat că se impune „realism în evaluare și raportarea la standarde și la practici majoritare nu doar la cazuri de excelență” (U Ecologică).

„Activitatea de evaluare să fie făcută în spirit colegial și constructiv, mai curând decât în spiritul unui act de control excesiv, menit să evidențieze doar neconformitățile și să omită realizările” (U Athenaeum).

Pe de altă parte, „evaluatorii ar trebui să aibă o privire de ansamblu asupra situațiilor specifice din fiecare unitate de învățământ” (USAMV Is), să evite „formularea unor comparații a proceselor și activităților evaluate cu modul în care acestea se regăsesc în instituțiile de proveniență a evaluatorilor” (ULB Sb) și „să țină cont de criterii și standarde, și nu să evalueze o instituție/program de studii pe baza experienței din universitatea de proveniență sau de raționamente de oportunitate pentru instituția de proveniență” (U B). Aceleași opinii au fost formulate și de reprezentanți ai (UPM Tg.M, USM Sv). Altfel spus, „standardele trebuie să fie aplicate în litera lor, nu în spiritul universităților de proveniență a evaluatorilor” (UEM Rt). „Există standarde care trebuie aplicate unitar, indiferent de tipul de universitate” (UB Bc) și (U Athenaeum).

S-a formulat și nevoia de coerență și unitate la nivel de sistem ceea ce înseamnă că „cerințele minime pe domenii/programe de studii [trebuie] să fie aceleași indiferent de structura echipei de evaluatori” (UT C-N). Unii dintre evaluatori „încearcă să impună modelul universităților din care provin, fără să țină seama de contextul social, economic, regional al universității evaluate” (UVA Bc). „Evaluatorii ar trebui să învețe standardele ARACIS, ca modele de referință” (U B), respectiv să-și îmbunătățească nivelul de cunoștințe în legătura cu reglementările în domeniul asigurării și managementului calității” (U Pit). Ei nu trebuie „să facă recomandări pe subiecte pe care nu le-au discutat în timpul vizitei” (SNSPA).

Există recomandări explicite de a se renunța la experiența din universitatea de proveniență a evaluatorilor ca punct de referință. Evaluatorii trebuie „să acopere specificul disciplinelor și la nivel de conținut” (ANI) și, eventual, „să aibă experiență internațională” (UV Tm). Trebuie abandonată practica de formulare a „părerilor personale, de genul «...La noi se face așa...», în condițiile existenței unor standarde unitare și unei legi unice!” (UB Bc). „Trebuie să se renunțe la expresia «la noi la universitate procedăm așa». Lucrurile nu pot fi tratate global, ci pentru fiecare program în parte” (UCDC).

S-a mai afirmat că „utilizarea unui număr mai mare de evaluatori” ar conduce la creșterea calității evaluărilor (UDJ GI, UNATC B).

Se impune focalizarea evaluatorilor către „activitățile importante” și pe „aspectele semnificative” care conduc la creșterea calității învățământului superior românesc (U ARTIFEX).

În plus, se recomandă „promovarea nediscriminării față de alte universitățile concurente” (U Bioterra) și atenție în realizarea evaluărilor de către evaluatori din universitățile de stat, opiniile acestora fiind de multe ori „semnificativ diferite și subiective de la o evaluare la alta în cadrul evaluărilor de la universitățile particulare” (U Ecologică).

Nu în ultimul rând, „ar trebui să existe o recomandare a evaluatorilor ARACIS din partea universităților”, pentru că „în acest moment orice cadru didactic poate deveni evaluator ARACIS fără a se cere opinia universității din care face parte” (UPM Tg.M). În plus, este necesară „actualizarea permanentă a CV-urilor experților evaluatori” (U Cv).

3.4.1.4.3 Formarea și instruirea periodică a evaluatorilor

Din partea mai multor universități s-a făcut recomandarea privind instruirea periodică a evaluatorilor. „Pregătirea permanentă a evaluatorilor” (UP B, USAMV B), inclusiv prin „prin cursuri on-line” (UMF Tg.M) și „asigurarea periodicității instruirii” sunt realități dar și deziderate pentru asigurarea calității evaluărilor instituționale și de program. Această cerință a fost formulată de numeroși reprezentanți ai universităților (ULB Sb, UDJ GI, UT Bv, U Cv și UNEFS).

Activitatea sistematică de „informarea evaluatorilor cu privire la bunele practici constatate ca urmare a evaluărilor” (UPM Tg.M, USH B), „pregătirea profesională în domeniul în care activează ca evaluatori” (AN Ct), „organizarea stagiilor de calificare în universități care au tradiție în evaluarea și asigurarea calității” sunt direcții clare de acțiune (UAD C-N).

Organizarea mai multor „training-uri pentru mai mulți evaluatori” (ASE), mai multor „stagii de training specifice” (U Cv) și mai multor „dezbateri pe studii de caz” (UT Is) sunt mijloace prin care evaluările pot deveni mai eficiente. Trebuie asigurată „participarea evaluatorilor la mai multe training-uri înainte de a fi implicați direct în activitatea de evaluare” (UPM Tg.M).

Deși nevoia de formare continuă este reală, se apreciază că „s-a ajuns la un grad ridicat de profesionalism din partea evaluatorilor ARACIS” (USAMV Tm).

Nu în ultimul rând, trebuie asigurat accesul evaluatorilor la serviciile de perfecționare și suport (UAV A), precum și „standardizarea pregătirii” (UBV C-N).

Colegii de la (UV Tm) ne amintesc că și „autoperfecționarea în probleme ce privesc asigurarea calității” este un mijloc obligatoriu de formare continuă.

3.4.1.4.4 Probleme privind delegarea evaluatorilor

La formarea echipelor de vizită trebuie să se asigure conformitatea dintre domeniul programului de studii de evaluat și de expertiza și experiența evaluatorilor. Trebuie „să primeze competența profesională și cunoașterea principiilor fundamentale ale procesului de evaluare” (UP B) și „adecvarea profilului evaluatorului cu profilul programului evaluat” (UA Is). Opinii asemănătoare au formulat și reprezentanți ai (UT C-N, UO Ct și UT Bv). În plus, evaluatorii trebuie „să aparțină unor programe acreditate cel puțin la nivelul celor pe care le evaluează, iar „numirea lor trebuie să fie făcută exclusiv pe criterii de competență profesională” (UP B). „Ar fi de dorit ca pentru evaluarea de programe de studiu, evaluatorii să fie specialiști din același domeniu, nu din domenii apropiate sau înrudite” (UO Ct). „Evaluatorii trebuie să fie experți în domeniile evaluate și nu în domenii înrudite” (U B). Se impune „o pregătire mai atentă a experților (inclusiv a celor permanenți) și a misiunilor, astfel încât să existe o privire unitară asupra standardelor, fără interpretări personale” (UP B).

O altă problemă ridicată de universități este legată de utilizarea mai multor evaluatori, prin rotație, pentru evaluarea programelor de studii.

„Selecția evaluatorilor în echipele de vizită trebuie să se realizeze transparent și după criterii corespunzătoare deontologiei profesionale” (UV Tr). Este obligatoriu să fie implicați în activitatea de evaluare prin rotație toți evaluatorii din RNE, întrucât sunt evaluatori care nu au fost solicitați niciodată pentru a face parte din echipele de evaluare (AFT Sb, UO, UT Is și U Cv). „Există membri evaluatori ARACIS care nu au participat la nicio evaluare, deși sunt membri ARACIS de peste 10 ani” (UO). „Trebuie ca, prin rotație, toți evaluatorii din cadrul unei comisii de specialitate să facă parte din misiuni de evaluare. Sunt evaluatori care, deși au experiență academică și sunt de multă vreme în corpul național al evaluatorilor, nu au fost nominalizați în nicio misiune de evaluare, iar alții sunt nominalizați frecvent. Nu contestăm experiența acestora din urmă, dar participarea tuturor experților ARACIS în misiuni de evaluare este un act democratic și necesar” (U Pit).

Conflictul de interese a fost menționat de către universitari în câteva rânduri. „Este necesară o mai mare atenție la delegarea evaluatorilor ARACIS în eventuale universități concurente, pentru limitarea subiectivismului” (UVG Arad). În plus, „nu ar trebui numiți

președinți de comisii de evaluare cadre didactice din centre universitare învecinate, deoarece se simt în anumite cazuri tendințe concurențiale” (UO).

„La misiunile de evaluare a programelor de studii, din comisia de evaluare trebuie să facă parte doar evaluatori din cadrul comisiei de specialitate respective și nu din comisii înrudite. Acești evaluatori cunosc cel mai bine specificul programului de studii evaluat și pot efectua o evaluare obiectivă” (U Pit).

Din echipele de vizită trebuie să facă parte „studenți și angajatori – inclusiv din comisiile de evaluare a programelor de studii” (USAMV B).

Este necesară „creșterea transparenței ARACIS în ceea ce privește criteriile de selecție a specialiștilor care fac parte din comisiile de evaluare a programelor de studii” (UV Tr).

3.4.1.4.5 Probleme de etică

Evaluatorii trebuie să dea dovadă de „transparență și profesionalism” (UTC B), „să manifeste un comportament bazat pe respect” (USAMV B) și „să nu existe niciun conflict de interese între aceștia și reprezentanții programului de studii evaluat” (USAMV B).

„Transparența” (UV Tr, UNEFS), „profesionalismul” (UMF B) și „corectitudinea” (U Cv, UDJ Gl) sunt premise pentru evaluări obiective.

S-a mai afirmat că evaluatorii trebuie să asigure „mai multă transparență în privința documentelor care se întocmesc în timpul vizitei” (UAV A).

O problemă de etică este și afirmația conform căreia „există evaluatori care se amestecă nepermis în modul de organizare/ problemele interne ale facultății/ instituției pe care o evaluează” (U B).

„Un aspect care ar putea fi îmbunătățit este cel al respectării codului de etică” (U Tibiscus).

Nu în ultimul rând, „relația evaluatorilor cu personalul didactic din instituțiile supuse procesului de evaluare trebuie să respecte cerințele deontologiei profesionale” (U Cv).

3.4.1.5 Aspecte speciale

Câteva comentarii izolate au adus în prim plan aspecte care ar trebui urmărite în viitor.

„S-a făcut propunerea de abordare a cooperării [evaluatorilor ARACIS] cu instituțiile de învățământ superior având la bază principiul încrederii, obiectivul fiind unul comun: dezvoltarea capacității instituționale de a furniza o educație absolvenților care să satisfacă așteptările beneficiarilor. Există un raport direct proporțional între nivelul încrederii și probabilitatea cooperării; numai normele care au la bază încrederea proliferază, favorizând totodată cooperarea” (U Athenaeum).

S-a făcut afirmația că, „ar fi necesară reducerea taxei de evaluare instituțională, din următoarele considerente: la vizită sunt foarte mulți experți care nu justifică cele trei zile de vizită; eliminarea expertului străin care nu își justifică activitatea pentru cele trei zile de vizită”, având în vedere și cheltuielile de transport (U Athenaeum).

„Pentru o mai mare obiectivitate, [evaluatorii] ar trebui să fie din afara sistemului de învățământ superior” (UDJ Gl). Pe de altă parte, „evaluatorii [ar trebui] să fie suspendați din învățământ pe perioada activării în cadrul ARACIS” (UVA Bc).

S-a apreciat că „este necesară aprofundarea activității de consiliere a structurilor universitare cu privire la anumite problematice vizând asigurarea calității” (AFT Sb). Aceeași idee se regăsește și într-un răspuns primit de la (USM Sv).

3.4.2 Întrebarea Q7. Opinii privind tendințele învățământului superior românesc în domeniul asigurării calității

La întrebarea Q7 „În opinia dumneavoastră care sunt **tendințele învățământului superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității**? la nivelul celor 52 de instituții de stat și 19 particulare s-au obținut peste 570 de opinii.

În baza clasificării acestor opinii, s-a obținut următorul tablou sintetic:

Aspecte	Lotul A		
	Total din care:	IIS de stat	IIS particulare
Tendințe pozitive	128	100	28
Tendințe negative	145	115	30
Propuneri /Sugestii	267	218	49
Alte aspecte	35	25	10
Total	575	458	117

În forma explicită acestea conțin următorul mesaj:

3.4.2.1 Tendințe pozitive

S-au primit aproximativ 130 răspunsuri, de la respondenții de instituții de învățământ superior, care identifică tendințe pozitive în învățământul superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității.

Un număr de răspunsuri sunt constatări **simple și directe**:

„În general, se va promova creșterea calității sistemului de învățământ superior” (AN Ct).

„Se poate constata o atenție sporită în ceea ce privește aspectele de calitate, comparativ cu anii 1990” (UT Is).

„Tendințele învățământului superior românesc în ceea ce privește asigurarea și managementul calității sunt înscrise pe o clară traiectorie ascendentă” (USAMV Tm).

„Se fac eforturi mari, dar și pași importanți în acest sens” (U B) sau „Există un trend crescător în asigurarea calității” (U Emanuel).

Există răspunsuri care leagă tendința pozitivă de **impactul activității ARACIS**:

„În majoritatea universităților se încearcă alinierea la standardele ARACIS privind asigurarea calității în învățământul superior. Există universități care sunt avansate în procesul de implementare a sistemelor de management al calității și altele care se găsesc într-un proces de îmbunătățire a sistemului propriu de management al calității. Tendința generală este de perfecționare a activității și aliniere la standardele din acest domeniu” (UPB).

„Prin activitatea ARACIS, procesele de asigurare a calității au fost îmbunătățite, cel puțin sub aspectul formal al documentării lor. Asigurarea calității este inclusă în managementul calității, care suplimentar consider că este într-o oarecare tendință de îmbunătățire a culturii calității din universități” (UPM Tg.M).

„Tendința este de îndeplinire a standardelor ARACIS” (UVG Arad).

S-au făcut remarci legate de adaptarea sistemelor de management al calității la **tendințele europene și la cerințele pieței muncii**:

„Tendențele învățământului superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității sunt de adaptare la cerințele stabilite de ENQA, de adaptare la schimbările care au loc în procesele de învățământ, de instruire și perfecționare a personalului cu atribuții în domeniul calității; de consolidare a sistemelor de management al calității din universități, de dezvoltare a funcției sociale a universității, iar creșterea preocupării pentru asigurarea calității programelor de studii se realizează prin centrarea atenției asupra satisfacerii nevoilor explicite și implicite ale societății și inserarea facilă a absolvenților în piața forței de muncă” (AN Ct).

„Învățământul superior românesc face eforturi deosebite pentru implementarea unei culturi a calității, care să-i asigure posibilitatea să-și creeze mecanisme bine definite pentru asigurarea proiectării/actualizării standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene” (UNEFS).

„Învățământul superior românesc va urmări alinierea la politicile Uniunii Europene și în domeniul asigurării și managementului calității. În mod special va urmări corelarea cu standardele și liniile directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al învățământului superior” (IT Baptist).

„O apropiere accentuată la cerințele pieței de muncă, datorită concurenței dintre universități” (U Partium).

„Asigurarea și managementul calității în învățământul superior românesc se află pe drumul cel bun, existând premise pentru desfășurarea unui proces racordat la tendințele internaționale” (UCB Pitești).

Au fost identificate tendințe pozitive la nivelul **sistemelor de management al calității din universități** – ceea ce se constituie într-un deziderat major al tuturor acțiunilor ARACIS:

„Responsabilizarea instituțiilor față de calitate” (UNEFS).

„De îmbunătățire a calității managementului instituțiilor de învățământ superior din țară” (UCv).

„Cultura calității a prins deja contur în România. Conceptele au fost deja înțelese și asimilate și mediul universitar este co-interesat în aplicarea lui pe toate palierele care formează întregul” (USAMV C-N).

„În universitățile românești s-au instituit deja mecanisme funcționale de asigurare a calității, existând premisa translatării mai multor atribuții de la evaluarea externă către cea internă” (UNA Buc).

„S-au făcut pași importanți în ceea ce privește instituționalizarea asigurării calității în învățământul superior românesc. Apreciez că pe fondul accentuării concurenței între instituțiile de învățământ superior, între acestea și alte organizații de formare inițială și continuă, vor fi intensificate preocupările privind asigurarea și managementul calității în învățământul superior românesc” (U Athenaeum).

Tendențele pozitive sunt uneori **limitate de diverși factori asupra cărora ARACIS poate acționa**:

„Există o tendință de uniformizare a criteriilor de evaluare, deși fiecare domeniu are alte particularități. Apreciem însă disponibilitatea evaluatorilor sosiți în instituția noastră de a înțelege specificul programelor noastre de studiu” (UNA Buc).

„Încercarea de a echilibra autonomia instituțiilor de învățământ superior și exercitarea autorității centrale” (UNA Buc).

„Asigurarea și managementul calității se vor ajusta permanent în funcție de cerințele și standardele impuse de modernizarea continuă a învățământului, dar cu riscul de a crea un disconfort beneficiarilor dacă nu va exista o continuitate a procesului de învățământ” (U Lugoj).

3.4.2.2 Tendințe negative

S-au primit mai mult de 145 răspunsuri, de la mai mult de 50 instituții de învățământ superior de stat și particulare, care identifică unele tendințe negative în învățământul superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității.

O tendință negativă este legată de **formalismul și birocrația** care marchează unele activități de evaluare a calității (mai multe răspunsuri):

„Prea mult birocrație și procese implementate formal” (UPB).

„Necesitatea de a centraliza și raporta tot timpul câte ceva este cea care ne îngreunează activitatea și ne consuma prea mult din timpul care ar trebui afectat pregătirii activității didactice, scrierii de cărți, cercetării” (UT Bv).

„Tendințele pe care le intuiesc sunt: Birocratizare, Centrare pe indicatori, Rigiditate în implementarea standardelor” (UB).

„Din păcate, deseori aceste eforturi se rezolvă în prea multe formalisme și într-o birocrație stufoasă care produce efecte opuse celor dorite. Ar fi oportun să fie identificate puține direcții de îmbunătățire, evaluate în mod obiectiv. În special, percep un risc din ce în ce mai mare ca standardele de calitate să fie folosite în avantajul anumitor categorii de institute de învățământ superior, pierzând astfel valoarea lor obiectivă și pozitivă” (UPM Tg.M).

„Mă tem de tendința de accentuare a ‘formeii fără fond’, în care universitățile ‘se acoperă’ de proceduri și de documente, dar fără ca aceste lucruri să conducă la creșterea calității învățământului superior” (ULB Sb).

„Tendința ‘autismului’ și a comportamentului dual. Pe de o parte, există tendința de a manifesta un fel de autism la criticile venite din spațiul public, angajatori, rapoarte de audit și evaluare; critici parțial îndreptățite și de care trebuie să ținem cont, critici parțial neîndreptățite care trebuie combătute tot în spațiul public pentru a evita înțelegerile eronate și deteriorarea imaginii învățământului superior românesc. Totodată există tendința comportamentului dual, prin care acceptăm criticile și criticăm la rândul nostru sistemul dar nu dorim să se schimbe nimic pentru că există și un risc în plan personal” (USM Sv).

„Birocratizare excesivă, elitism, abstractizare, lipsa legăturii cu practica” (U Bioterra).

„Se prefigurează scăderea calității învățământului superior, în următorul context: accent mai degrabă pe cantitate, decât pe calitate, mai degrabă pe formă, decât pe fond; diversificarea și dezvoltarea în mod nejustificat a disciplinelor de studiu, având la baza aceeași disciplină de origine, fără o utilitate teoretică sau practică; creșterea tendinței birocratice, administrative, consumatoare de resurse de timp, umane și financiare, în detrimentul procesului didactic și de cercetare științifică” (U Athenaeum).

Foarte multe dintre răspunsurile primite leagă tendințele negative de **finanțarea învățământului superior românesc**:

„Scăderea calității datorită subfinanțării” (UM Ct).

„Din păcate, sistemul de finanțare din România forțează Universitățile să se abată de la principiile de calitate” (UT Is).

„În cazul în care nu se va asigura o finanțare normală a sistemului de învățământ superior există riscul imposibilității evidente de a asigura un management performant. De fapt este imposibil de făcut acest lucru” (UO).

„Asigurarea calității și managementul ei nu se pot concepe în afara unei finanțări adecvate cerințelor unui învățământ modern. În acest sens, dacă va continua tendința actuală de a se subfinanța învățământul, va continua și degradarea actului didactic, cu toate consecințele sale” (UO Ct).

„Tendințele se raportează la gradul de subvenționare a învățământului” (UMF Cv).

„Tot mai puțini absolvenți vor dori să urmeze cariera universitară, din două motive, nivelul de salarizare pentru debutanți și faptul că sunt obligați să se înscrie la doctorat înainte de a se prezenta la un concurs pe postul de asistent” (U Lugoj).

Influența **sistemului global** în care se desfășoară activitatea de management al calității este invocată printre cauzele tendințelor negative:

„Pericolul universităților de a crea o imagine privind calitatea diferită de realitate. Incapacitatea de adaptare la cerințele pieței muncii, în afara situației în care Ministerul Educației nu elaborează și implementează o strategie de repartizarea a numărului de locuri bugetare pe domenii, universități, regiuni în funcție de realele necesități” (UPM Tg.M).

„Foarte greu de proiectat o viziune, datorită multiplelor schimbări din ultimii 20 de ani” (UV Tm).

„Tendința de a implementa practicile occidentale, fără a deține elementele de bază ale sistemului: implicarea societăților comerciale, consilii locale și județene etc. în programe de studii, finanțare, absorbția absolvenților” (UVA Bc).

„Tendința din domeniul managementului calității care trebuie evitată este cea a alunecării către un management al calității de tip corporatist/ business. Consider că managementul calității trebuie să fie de tip academic, similar cu cel utilizat de universitățile anglo-saxone” (UT Bv).

„Ca și învățământul din alte țări, învățământul superior din România capătă caracteristicile gestionării unei afaceri. De aici orientarea mai crescută pe nevoile studentului, dar cu un interes mai scăzut pentru calitatea și nivelul de cunoaștere transmis” (UNEFs).

„De copiere a unor standarde și proceduri internaționale care de multe ori nu corespund cu realitatea și specificul învățământului nostru național” (U Bioterra).

Scăderea **nivelului de pregătire al tinerilor**, elevi și studenți, este pusă în legătură directă cu tendințele negative din domeniul asigurării calității:

„Totuși, în contextul scăderii numărului de candidați și a calității pregătirii acestora, vor exista universități/facultăți care decid să „sacrifice” calitatea pentru a rămâne deschise” (AN Ct).

„Calitatea scade în condițiile existentei unui număr mare de locuri în universitate,

peste cel al absolvenților de liceu, pe de o parte și dependența de finanțare pe student nu permite o selecție și o rigoare bună pe parcursul studiilor” (USAMV B).

„Masificarea învățământului superior și reducerea concomitentă a numărului de studenți din cauza declinului demografic, mai ales la unele specializări brusc demodate, a dus la o „vânătoare de studenți” și lipsa exigenței, superficialitate evaluării didactice etc.” (U Partium).

Au fost semnalate tendințe negative legate de implementarea **sistemelor de calitate la nivel intern**, al universităților:

„Unele măsuri sunt încă formale și mai ales nu sunt evidente măsurile ce se iau în condițiile nerespectării unor standarde. Ideea este că dorim să aplicăm reglementări, dar nu avem infrastructură și personal instruit și plătit pentru o serie de activități” (USAMV B).

„Nerespectarea în toate universitățile a standardelor de calitate a procesului de învățare, predare și cercetare și nesancționarea acestor aspecte creează un climat de neîncredere în instituțiile însărcinate să verifice și să contribuie la dezvoltarea calității învățământului superior” (U B).

„Se pune accentul în continuare pe cantitate în detrimentul calității. Comisiile de calitate merg, în general, pe evaluări formale, superficiale și irelevante. Ar trebui o legislație foarte precisă cu privire la standardele de calitate, pentru fiecare domeniu. Stabilirea diferenței între valoare și non-valoare este cheia progresului real în învățământul superior românesc” (UA Is).

„Formalizare și birocratizare excesivă a asigurării calității, accent pus pe îndeplinirea formală a standardelor de calitate și o mai mică atenție acordată calității actului didactic” (U Athenaeum).

Universitățile impută o **uniformizare** nefavorabilă a criteriilor de evaluare a calității:

“Tendința de uniformizare a curriculumului programelor de studii similare din țară, implicit de pierdere a identității” (UT Bv).

„Există o tendință de uniformizare a criteriilor de evaluare, neluând suficient în considerare particularitățile fiecărui domeniu. Pe de altă parte, noile standarde ARACIS oferă o mai mare libertate de mișcare în conceperea planurilor de învățământ, dând o mai mare importanță autonomiei universitare” (UNM B).

„Tendința de a impune norme identice (utilă, până la un anumit punct) pentru toate universitățile va conduce inevitabil la uniformizarea procesului de instruire și eliminarea trăsăturilor distincte care, acum, le diferențiază. Și cred că e bine să nu creăm uniformizare în metode și tehnici de instruire, ci să lăsăm creativitatea instructorului să se manifeste” (UT Is).

„Cel mai mare risc îl reprezintă nivelarea ofertei educaționale ca urmare a „șabloanelor” de standarde cu un grad mare de generalitate în așa măsură încât nu se potrivesc aspectelor particulare ce aduc plusvaloare unor domenii în care creativitatea joacă un rol important (învățământul vocațional: medicină, artă etc.)” (UNATC Buc).

„În ultima perioadă am observat o tendință puternică de standardizare și de centralizare în tot învățământul superior românesc care duce pe de o parte la un control mai ridicat în sistem, dar pe de altă parte la o rigidizare a sistemului intra și inter universitar” (UVG Arad).

Este criticată scăderea ponderii acordate evaluării **procesului didactic** în cadrul evaluării sistemului academic:

„Din păcate învățământul superior românesc este orientat greșit către prea multă cercetare și mai puțină activitate didactică. Această tendință va afecta pe termen lung calitatea absolvenților” (ASE).

„Managementul calității este concentrat pe infrastructură materială și neglijează aspectul calității procesului de învățământ” (ULB Sb).

„Marginalizarea componentei didactice în favoarea componentei de cercetare” (USM Sv).

„Tendința principală este de scădere a calității procesului didactic din cauza scăderii calității procesului didactic în învățământul preuniversitar” (UPG PI).

3.4.2.3 Propuneri / sugestii

S-au primit mai mult de 265 răspunsuri, de la mai mult de 70 instituții de învățământ superior de stat și particulare, care propun metode sau măsuri pentru domeniul asigurării și managementului calității.

Indicatorii de calitate definiți în standardele ARACIS sunt identificați ca un mijloc important prin a căror mai bună alegere și definire se poate contribui la creșterea calității în învățământul superior:

„Creșterea standardelor de calitate și formularea de noi indicatori în vederea evaluării calității” (USAMV B).

„Orientare spre procese” (UB).

„Standarde superioare impuse cadrelor didactice atât în ceea ce privește procesul didactic, cât și cel de cercetare științifică” (UT Bv).

„Evaluarea calității ar trebui să includă și criterii de natură calitativă” (UNEFS).

„Indicatorii trebuie să fie măsurabili, cuantificabili și comparabili” (UPM Tg.M).

„(Re)orientarea activităților de evaluare de la cantitate (număr discipline, fișe, materiale didactice etc.) la calitate (conținut fișe, corelare conținut etc.)” (UPM Tg.M).

„Impunerea unor indicatori de performanță care să fie cuantificabili și comparabili” (USAMV Tm).

„Creșterea standardelor de calitate, creșterea accentului pe bunele practici în domeniu” (UMF C-N).

„Există diferențe nejustificate privind standardele minimale obligatorii referitoare la ocuparea funcțiilor didactice (în funcție de comisia didactică corespunzătoare disciplinelor din postul scos la concurs). În unele comisii se pune accentul pe activitatea didactică și profesională, iar în altele, pe activitatea științifică. Consider că aceste diferențe nu conduc la creșterea calității managementului educațional” (AFA Bv).

„De a elabora indicatori de performanță foarte preciși” (U Ecologică).

Este susținută ideea reconsiderării ponderii (în sensul maximizării) rezultatelor **activității educaționale**, pedagogice propriu zise:

„Se pierde tot mai mult din vedere că rolul educației este de a forma noii specialiști, acest lucru este tot mai puțin luat în considerare comparativ cu alte criterii și cadrele didactice se transformă tot mai mult în cercetători științifici (e logic se axează pe ceea ce este necesar pentru planificarea carierei) în detrimentul didacticului propriu-zis care are o pondere din ce în ce mai mică și care, citându-l pe dl acad Radu Voinea „începe din ce în ce mai mult să încurce” (UPB).

„Asigurarea calității să se axeze pe rezultatele educaționale pe care instituțiile de învățământ superior le ating” (U Cv).

„Trebuie stabilite criterii de evaluare a performanțelor cadrelor didactice corespunzător aptitudinilor acestora. Nu putem pretinde calități remarcabile de predare și cercetare concomitent. Propun standarde diferite pentru cele două categorii astfel încât nu numai cercetarea (care, dacă este să fim realiști, nu s-a remarcat ca motor al economiei naționale după 1990) să aducă puncte la clasificarea universităților ci și calitatea actului didactic” (UPG Pl).

„Este importantă dezvoltarea metodelor pedagogice adecvate cerințelor noii generații de studenți, având în vedere caracteristicile generației X” (U Partium).

Creșterea responsabilității **sistemelor interne de asigurare a calității** este frecvent identificată ca unul dintre scopurile principale ale întregii activități în acest domeniu:

„Implicarea universităților privind implementarea culturii calității în rândul întregii comunități universitare” (AN Ct).

„Îmbunătățirea calității în instituțiile de învățământ superior” (USAMV B) sau „Tendința învățământului superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității va depinde de gradul de aliniere a politicilor educaționale naționale cu politicile Uniunii Europene și gradul de implicare a factorilor decidenți în dezvoltarea unei culturi instituționale” (AN Ct).

„Managementul calității trebuie implementat de către conducerea universităților cu prioritate, deoarece la nivel individual nu există preocupare generalizată în această direcție (ASE).

„Acordarea unei încrederi mărite evaluării interne realizate de instituțiile academice” (UPM Tg.M).

„Creșterea responsabilității universităților în asigurarea calității procesului educațional” (ULB Sb).

„Universitățile care au obținut calificativului ‘grad de încredere ridicat’ în urma unei evaluări externe, pe durata valabilității acestuia, vor autoriza provizoriu/ acredita/ reacredita, prin hotărâri interne, domenii și programe de studiu” (UT C-N) sau „Dezvoltarea de sisteme proprii de analiză cantitativă cu indicatori măsurabili, cuantificabili și comparabili, cu accent pe evaluarea în ansamblu a rezultatelor obținute” (UV Tr).

„Este necesară generalizarea asigurării calității în toate componentele unei universități” (UTM B).

„Asigurarea continuității în ceea ce privește organizarea sistemului de asigurare a calității, precum și diversificarea activităților și a responsabilității cadrelor didactice implicate în managementul calității” (U Lugoj).

Finanțarea după performanță este identificată ca o posibilă soluție de îmbunătățire a rezultatelor în domeniul asigurării calității și managementului ei:

„Principala problemă este subfinanțarea per student (de aceea la clasificările internaționale unde bugetul e un punct esențial pierdem clar de 10 până la 40 de ori comparativ cu universități din alte țări” (UPB).

„Finanțarea multianuală (pe cicluri de studii) va fi unul din elementele care poate determina creșterea calității în învățământul superior” (USAMV B).

„Dezvoltarea unor abordări bazate pe criterii de calitate privind creșterea nivelului finanțării învățământului superior” (UT Bv).

„Ierarhizarea universităților cu consecințe financiare” (UTC B).

„Dezvoltarea unor abordări bazate pe criterii de calitate privind creșterea nivelului finanțării învățământului superior, implementarea unui sistem de finanțare pe programe de studii” (U Cv).

„In opinia mea, aceste tendințe sunt în strânsă legătură cu finanțarea învățământului, în general, începând cu nivelul gimnazial. Astfel, vor fi interesați să intre în sistemul de învățământ dascăli care vor fi motivați să obțină performanță cu elevii lor, iar aceștia vor deveni studenți care vor avea pe scara de valori educația și cultura studiului și, la rândul lor, vor transmite aceste valori în mediile în care lucrează. Pe principiile ce guvernează ecosistemele, în acest fel se va crea plusvaloare în domeniul calității și în învățământul universitar, șefii de promoție fiind, poate, tentați să rămână în învățământ, în locul emigrării” (UT Is).

„Ierarhizarea programelor de studii după calitate și finanțarea diferențiată după aceste criterii” (UMF C-N).

„Se impune o cultura a calității în învățământul românesc și dezvoltarea unor linii de finanțare accesibile tinerilor cercetători și masteranzilor pentru realizarea unor cercetări științifice” (UO Ct).

Se propune o mai bună utilizare a **tehnologiilor informaționale**:

„Dezvoltarea sistemelor informatice care susțin procesele de evaluare a calității” (UT Bv) sau „digitalizarea” (ASE).

„Utilizarea sporită a tehnologiilor informației și comunicațiilor în procesul de predare, învățare, evaluare, cercetare, management instituțional și de comunicare internă și externă” (UA Is).

„Documentele justificative și indicatorii de performanță se vor raporta on line pe o platformă gestionată de instituțiile cu atribuții în evaluarea externă a învățământului universitar iar evaluatorii, prin vizite în teren, vor verifica conformitatea celor declarate” (UT C-N).

„Informatizarea proceselor de evaluare a calității” (UV Tr).

Îmbunătățirea adaptării la **cerințele beneficiarilor** (piața munci) este una dintre pârgurile importante în creșterea calității în învățământul românesc:

„Alinierea la standardele ocupaționale europene și internaționale și conectarea la cerințele pieței forței de muncă, cu schimbarea accentului de pe livrarea de cunoștințe pe formarea de abilități” (AN Ct).

„Corelarea învățământului cu cererea de pe piața forței de muncă” (UT Bv).

„Să răspundă cerințelor generate de angajatori” (UM Ct).

„Ar trebui să se asigure un anumit grad de adaptabilitate la nevoile pieței de muncă prin adaptarea/adoptarea facilă a unor discipline din planurile de învățământ la nevoile pieței” (UT Is).

„Preocuparea pentru asigurarea calității programelor de studii, prin centrarea atenției asupra satisfacerii nevoilor implicite și explicite ale societății și inserarea absolvenților în piața forței de muncă” (UO).

„Învățământul superior românesc ar trebui să se axeze mai mult pe crearea de competențe în conformitate cu cerințele pieței muncii” (UVA Bc).

„Mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii” (UT C-N).

„Continuarea aplicării măsurilor de asigurare a calității în învățământul superior în concordanță cu cerințele pieței forței de muncă” (ATM B).

„Importanța din ce în ce mai mare acordată angajabilității absolvenților” (U Artifex).

„Corelarea programelor de studii universitare cu nevoile pieței muncii” (U Apollonia).
Se propune cu insistență și o mai bună corelare cu **standardele de calitate utilizate pe plan internațional**:

„Modelare a procedurilor de evaluare în conformitate ce acelea din învățământul superior al unor țări cu sisteme învățământ superior bine plasat în rankingurile internaționale” (UPB).

„Orientarea spre acreditări internaționale de programe de studii” (UNEFS).

„De uniformizare a planurilor de învățământ la nivelul programelor de studii din cadrul unităților de profil din țară și de racordare la nivelul celor din UE” (UT Bv).

„Promovarea mobilității studenților și cadrelor didactice universitare, inovarea curriculară, promovarea interdisciplinarității, adaptarea la cadrul comun de referință al calificărilor la nivel național și european, adaptarea la cerințele pieței muncii” (UAI).

„Armonizarea practicilor de evaluare cu cele din statele europene cu o tradiție în domeniu” (UM Ct).

„Alinierea cu politicile Uniunii Europene” (U Cv).

„Ar trebui o mai mare aliniere la standardele internaționale” (UDJ Gl).

„Aliniere politicilor educaționale naționale cu politicile Uniunii Europene” (U Pit).

„Continuarea procesului de armonizarea cu prevederile din legislația europeană” (UPM Tg.M).

„Compatibilizarea acestuia cu învățământul din UE prin implementarea a tot mai multor cerințe europene” (USAMV Tm).

„Compatibilizarea politicilor naționale în domeniul asigurării și managementului calității în educație cu politicile Uniunii Europene” (UAV A).

„Consider că alinierea politicilor naționale cu politicile Uniunii Europene în domeniul asigurării și managementului calității este o tendință obligatorie și inevitabilă. Asigurarea și managementul calității trebuie să se desfășoare având ca repere specificațiile SR ISO IWA 2:2009 Sisteme de management al calității. Linii directoare pentru aplicarea standardului ISO 2001 în organizații din domeniul educației, precum și Standarde și linii directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior (E.S.G.) aprobate de Conferința Ministerială de la Erevan, 14-15 mai 2015” (AFT Sb).

„Accentuarea gradului de integrare a procedurilor educaționale naționale în cadrul standardelor academice ale Uniunii Europene” (UBV C-N).

Trebuie îmbunătățită **implicarea studenților** în tot ceea ce înseamnă activitatea academică:

„Creșterea gradului de implicare a studenților în proiectele de cercetare științifică, punerea în aplicare a abordării bazate pe competențe și pe rezultatele învățării, intensificarea procesului de internaționalizare” (AN Ct).

„Implicarea studenților în procesele de evaluare” (UT Bv).

„Învățământ centrat pe student, asigurarea de competențe absolvenților” (USM Sv).

„Utilizarea unor metode și tehnici de predare-învățare centrate pe student” (ULB Sb).

„Management al calității eficient și învățământ centrat pe student” (UNA Buc).

„Dezvoltarea învățământului centrat pe student” (USAMV Is).

Sistemul academic trebuie să se bazeze în continuare pe **ARACIS** ca un mijloc deja validat pentru creștere calității, chiar dacă îmbunătățiri sunt necesare în activitatea agenției:

„ARACIS ar trebui să își stabilească structurile și procedurile necesare pentru monitorizarea activă a calității sistemului de învățământ superior privat și public (nu

doar pe baza de solicitare a universității și nu doar la acreditări/autorizări)” (AN Ct).
 „În opinia mea, ar fi foarte bine să se găsească o modalitate de a realiza un dialog deschis și sincer, nu sub imperiul temii de a nu fi acreditați, iar rolul ARACIS în procesul de învățământ să dea roadele mult așteptate” (UT Bv).

„Transparență în nominalizarea în echipele de evaluare a programelor și evitarea alocării unor programe doar anumitor persoane” (UAIC Is).

„Racordarea ARACIS cu ANC, DGIS și CNRED pentru o abordare comună a certificărilor” (AN Ct).

„Mi-aș dori să se redeschidă platforma ca cei interesați să se poată înscrie să fie evaluatori, iar criteriile pentru desemnarea evaluatorilor să fie conform fișei de îndeplinire a standardelor pentru conferențieri și profesorii universitari pentru fiecare domeniu în parte. Este absurd să evalueze cercetarea unei facultăți o persoană care nu a publicat niciodată un articol indexat în baze de date internaționale, de exemplu!” (UCDC).

Concluzii:

- ☐ Numărul, distribuția și conținutul răspunsurilor demonstrează interesul respondenților față de subiectul în discuție.
- ☐ Corespondența dintre răspunsurile evaluatorilor, cadre didactice sau studenți, și respectiv cele ale reprezentanților universităților susțin încrederea în utilitatea informațiilor obținute.
- ☐ Există tendința de a identifica (confunda?!) problematica evaluării și managementului calității cu problematica generală a învățământului superior.
- ☐ Există multe răspunsuri care identifică deziderate, dar nu toate oferă soluții concrete pentru atingerea acestora.
- ☐ ARACIS este perceput ca un actor important și pentru viitor în îmbunătățirea evaluării calității și îmbunătățirea managementului în domeniu, cu condiția unor necesare perfecționări de metode și practici.

3.5 Secțiunea V. Date de identificare

Întrebarea Q8. În ce domeniu/domenii fundamentale universitatea dumneavoastră are programe de studii?

Domeniul fundamental (DFI)	IIS de stat		IIS particulare		Total	
	Nr univ.	Nr respondenți	Nr univ.	Nr respondenți	univ	resp
10. Matematică și științe ale naturii	23	185	1	21	24	206
20. Științe ingineresti	33	277	1	18	34	295
30. Științe biologice și biomedicale	25	176	1	26	26	202
40. Științe sociale	29	262	13	119	42	381
50. Științe umaniste și arte	33	231	2	40	35	271
60. Știința sportului și educației fizice	19	168	1	15	20	183
Total	52		19		71	

Întrebarea Q9. Mărimea instituției dumneavoastră

Intervale	IIS de stat	IIS particulare	Nr resp
a) sub 5.000 de studenți	152	110	262
b) 5001 -7.500 de studenți	71	16	87
c) 7.501 - 10.000 de studenți	31	9	40
d) 10.001 - 12.500 de studenți	36	0	36
e) 12.501 - 15.000 de studenți	41	0	41
f) 15.001 - 17.500 de studenți	21	0	21
g) 17.501-20.000 de studenți	31	0	31
h) Peste 20.000 de studenți	58	0	58
Total	441	135	576

Structura respondenților după mărimea instituției

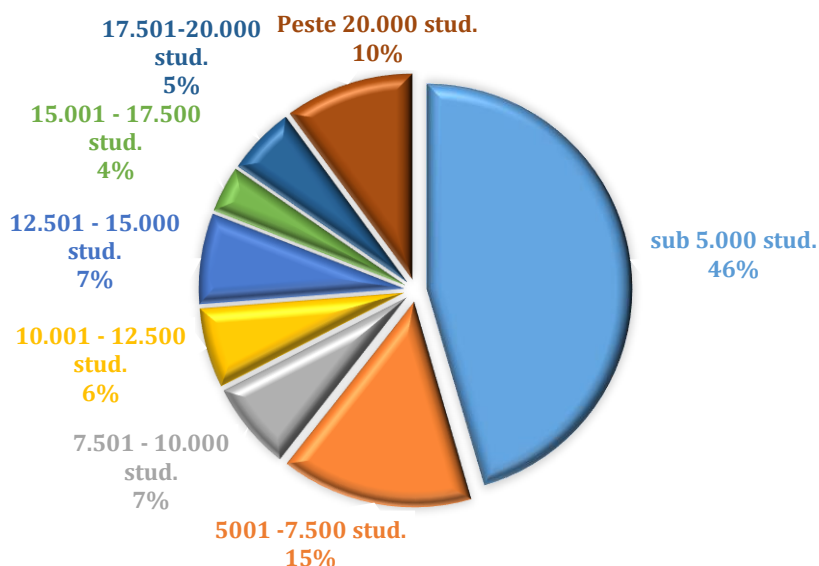


Figura 8. Structura respondenților după mărimea instituției

Întrebarea Q10. Sunteți înscris/înscrisă în Registrul Național de Evaluatori al ARACIS?

Varianta	IIS de stat	IIS particulare	Nr respondenți	Structura %
a) Da	141	16	157	27,26
b) Nu	300	119	419	72,74
Total	441	135	576	100

	Comisia de specialitate	IIS de stat	IIS particulare	Total
C1	Științe exacte și științe ale naturii	10	1	11
C2	Științe umaniste și teologie	15	0	15

C3	Științe juridice	15	1	16
C4	Științe sociale, politice și ale comunicării	1	1	2
C5	Științe administrative, ale educației și psihologie	1	1	2
C6	Științe economice I	4	4	8
C7	Științe economice II	6	7	13
C8	Arte, Arhitectură, Urbanism, Educație fizică și Sport	20	0	20
C9	Științe agricole, silvice și medicină veterinară	17	0	17
C10	Științe inginerești I	18	0	18
C11	Științe inginerești II	26	1	27
C12	Științe medicale	6	0	6
C13	Învățământ la distanță și cu frecvență redusă	2	0	2
	Total	141	16	157

Întrebarea Q11. Forma de proprietate a instituției dumneavoastră

Formă de proprietate	Nr. respondenți	Structura %
a) De stat	441	76,6
b) Particulară	135	23,4
Total	576	100,0

Întrebarea Q12. Care este vechimea dumneavoastră în învățământul superior?

Grupe de vârstă	IIS de stat	IIS particulare	Total
a) sub 10 ani	16	14	30
b) 10-20 ani	159	76	235
c) 21-30 ani	200	34	234
d) 31-40 ani	51	6	57
e) peste 40 ani	15	5	20
TOTAL	441	135	576

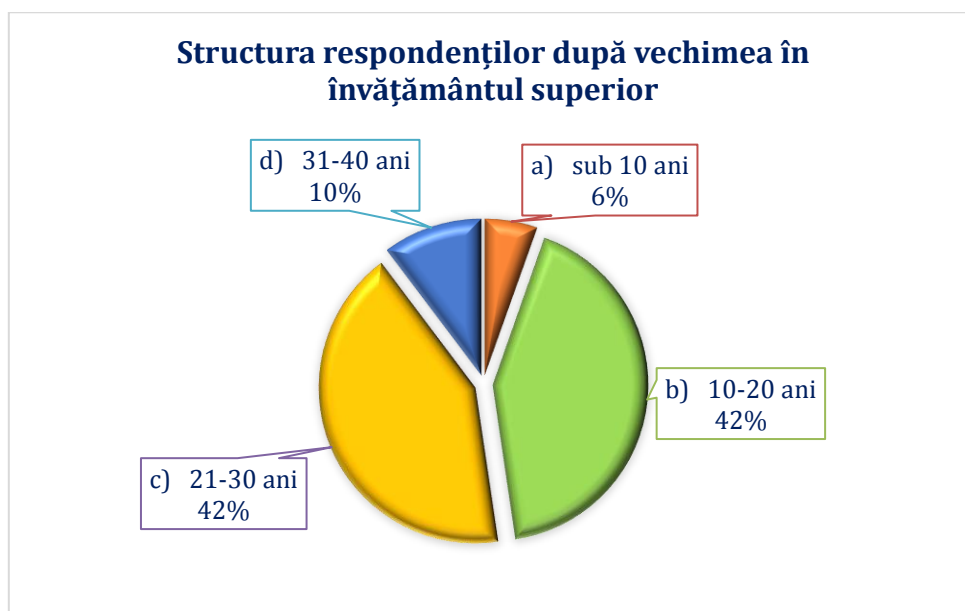


Figura 9. Structura respondenților după vechimea în învățământul superior

4 Analiza autoevaluării – Evaluatorii ARACIS

Ca și în cazul Lotului A, prelucrarea și analiza datelor obținute în baza Chestionarului adresat evaluatorilor ARACIS cadre didactice și studenți – Lotul B (Anexa 2) a fost realizată în ordinea proiecției chestionarului pe cele cinci secțiuni. Prelucrarea indicatorilor la nivelul fiecărei comisii de specialitate este prezentată în Anexa 3.

4.1 Secțiunea I. Evaluarea calității serviciilor oferite de ARACIS

Nivelul mediu al itemilor și dimensiunilor privind *managementul centrat pe calitate*
Lotul B - Evaluatorii ARACIS

Dimensiune a	Afirmația /Itemul	Medie Respondenți 303	
		Item	Dime ns.
1. Actul condu cerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	8,68	8,81
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	8,88	
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	8,54	
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluxului activităților.	9,00	
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.	8,97	
	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.	8,66	8,87

2. Angajamentul	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	8,83	
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	8,36	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,33	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	9,17	
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	8,67	8,85
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	9,30	
	La nivelul instituțiilor evaluate Există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	8,57	
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.	9,18	8,90
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	9,13	
	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.	8,63	
	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.	8,67	
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	8,67	8,68
	ARACIS organizează periodic programe de instruire și perfecționare pentru evaluatorii ARACIS.	8,64	
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	8,72	
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	8,41	8,49
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	8,18	
	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	8,87	
7. Recompensă/recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	9,04	8,78
	ARACIS valorifică feedbackul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	8,82	
	În mediu universitar Există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,49	
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9,26	9,32
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	9,43	

	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.	9,09	
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.	9,51	
	Media generală	8,86	

Percepțiile celor 303 respondenți, ce dețin calitatea de evaluatori ARACIS, legate de nivelul mediu al itemilor și dimensiunilor privind managementul centrat pe calitate, permit o ierarhizare a celor opt dimensiuni analizate, cea mai apreciată dimensiune fiind *Munca în echipă*, evaluată cu nota maximă (9,32). Toți itemii în baza cărora a fost evaluată munca în echipă au note medii peste 9.

Cu excepția dimensiunii *Munca în echipă*, percepțiile respondenților asupra tuturor celorlalte șapte dimensiuni evaluate sunt relativ omogene, notele medii acordate acestora oscilând între 8,49 (pentru dimensiunea *Asumarea problemelor*) și 8,90 (pentru dimensiunea *Implicare*).

Din ierarhia rezultată pe baza notelor acordate, se constată că la două dintre dimensiunile analizate, *Instruire și educație*, respectiv *Asumarea problemelor*, respondenții au acordat note medii sub 9, pentru toți itemii de apreciere a acestora.

După cum rezultă din datele prezentate, itemul evaluat cu nota maximă (9,51) este „*La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se resimte un climat prietenos de muncă și implicare*” iar cel evaluat cu nota minimă (8,18) se referă la „*Proiectarea/ actualizarea standardelor în concordanță cu așteptările universităților*”.

Întrebarea Q1.

Nivelurile medii ale dimensiunilor Modelul HETQMEX la Întrebarea Q1. „În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 **managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS**”.

Comisia de specialitate	1. Actul conducerii	2. Angajamentul	3. Satisfacția beneficiarilor	4. Implementare	5. Instruire și educație	6. Asumarea problemelor	7. Recompensă și recunoașterea meritelor	8. Munca în echipă	Media comisii
<u>C1</u> : Științe exacte și științe ale naturii	9,20	9,40	9,15	9,12	9,17	8,87	8,96	9,49	9,17
<u>C2</u> : Științe umaniste și teologie	9,25	9,33	9,09	9,29	8,90	9,05	9,30	9,70	9,24
<u>C3</u> : Științe juridice	8,62	8,77	8,72	8,74	8,00	8,13	8,55	8,96	8,56
<u>C4</u> : Științe sociale, politice și ale comunicării	8,70	8,85	9,11	9,00	8,94	8,11	8,76	9,38	8,86
<u>C5</u> : Științe administrative, ale educației și psihologie	8,81	8,86	8,73	8,83	8,71	8,56	8,85	9,35	8,84
<u>C6</u> : Științe economice I	8,39	8,85	8,60	8,89	8,73	8,10	8,59	9,21	8,67
<u>C7</u> : Științe economice II	8,74	8,76	8,80	8,80	8,52	8,39	8,97	9,43	8,80
<u>C8</u> : Arte, Arhitectură, Urbanism, Educație fizică și Sport	9,20	9,16	9,15	9,18	9,26	9,06	9,14	9,69	9,23
<u>C9</u> : Științe agricole, silvice și medicină veterinară	9,27	9,13	9,12	9,16	8,98	8,78	8,91	9,39	9,09
<u>C10</u> : Științe ingineresti I	8,78	8,89	8,76	8,76	8,69	8,68	8,74	9,35	8,83
<u>C11</u> : Științe ingineresti II	9,01	9,08	8,75	9,05	8,84	8,47	8,63	9,50	8,92
<u>C12</u> : Științe medicale	9,13	9,12	9,14	9,15	8,97	9,00	9,31	9,65	9,18
<u>C13</u> : Învățământ la distanță și cu frecvență redusă	9,15	9,15	9,10	9,09	9,27	8,84	9,19	9,74	9,19
L 1 Evaluatori ANOSR	7,31	7,23	7,64	7,54	6,69	6,79	7,10	7,93	7,28
L 2 Evaluatori UNSR	8,66	8,47	8,82	8,91	8,47	8,46	8,77	9,08	8,70
Media generală item	8,81	8,87	8,85	8,90	8,68	8,49	8,78	9,32	8,84

Legenda:

Nivel minim

Nivel maxim

Conform acestei distribuții se constată existența unor diferențe sensibile între mediile rezultate pentru fiecare comisie în parte, de la scorul maxim acordat de C2 *Științe umaniste și teologice* (9.24) până la cel minim acordat de evaluatorii ANOSR (7.28). Pentru ambele grupuri aflate la extremele evaluării aspectul cotelat ca fiind cel mai favorabil este cel legat de *munca în echipă* (9.70 C2 respectiv 7.93 ANOSR), iar aspectul cel mai nefavorabil, cel legat de *instruire și educație* (8.90 C5 respectiv 6.69 ANOSR).

Note sub 9 au fost acordate de respondenții din domeniul Științelor exacte, la dimensiunile *Asumarea problemelor* și *Recompensa și recunoașterea meritelor* dar și de către cei din domeniul Științe umaniste. Domeniul Științe juridice se remarcă prin răspunsuri evaluate sub nota 9 la toate cele 8 dimensiuni de caracterizare a managementului centrat pe calitate în cadrul ARACIS. În aceeași clasă s-ar putea încadra răspunsurile comisiilor de specialitate C4, C5, C6, C7 și C10. Aprecierile cea mai slabă este dată de evaluatorii ANOSR. Nici evaluatorii UNSR nu au, în general, aprecieri peste nota 9. Nivelul mediu minim obținut este atins la dimensiunea *Asumarea problemelor*, care ar trebui să se constituie ca o prioritate instituțională a ARACIS.

Cea mai apreciată dimensiune, de către toți respondenții, este *Munca în echipă*. Diferențele înregistrate între comisii reflectă atât particularitățile fiecărui domeniu cât și situațiile specifice întâlnite în evaluările efectuate. Per ansamblu, scorurile foarte ridicate înregistrate la toate dimensiunile (peste 8) pentru toate comisiile (exceptând Evaluatorii ANOSR) reflectă un nivel ridicat al managementului centrat pe calitate în cadrul ARACIS.

O ierarhizare a atributelor ARACIS privind managementul centrat pe calitate, conform cu răspunsurile date de evaluatorii din toate domeniile, este redată mai jos.

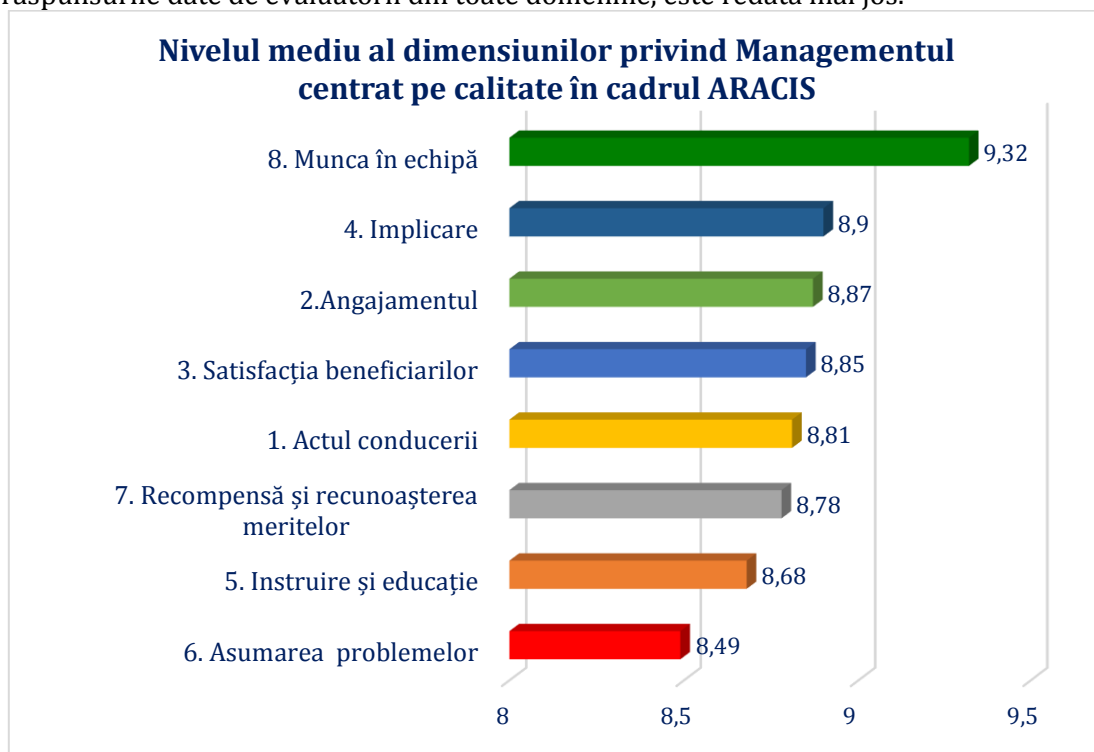


Figura 10. Nivelul mediu al dimensiunilor privind managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS

În urma ierarhizării criteriilor se constată o diferență semnificativă între aspectul cel mai bine cotate, *munca în echipă* (9.32) și cel mai slab cotate, *asumarea problemelor* (8.49). Se remarcă de asemenea că *munca în echipă* a obținut cel mai mare scor pentru toate comisiile, acest lucru fiind determinat atât de specificul activității de evaluare care se realizează exclusiv în echipă cât și de orientarea generală colegială a ARACIS-ului în raport cu universitățile.

La polul opus, scorul cel mai mic înregistrat de *asumarea problemelor* reprezintă o problemă de corelare dintre standardele ARACIS, pe de o parte și așteptările universităților și specificul pieței muncii, pe de altă parte. Acest aspect problematic, deși extrem de important, este în mod evident dificil de optimizat datorită plasării sale într-un orizont de timp mediu și lung (este hazardat și riscant de modificat aceste standarde, gândite pe termen lung, după dinamica semestrială sau anuală a pieței muncii).

Matricea de corelație⁸ dintre dimensiunile *Managementul centrat pe calitate*

	Dimensiunea	Col.1	Col.2	Col.3	Col.4	Col.5	Col.6	Col.7
	3. Satisfacția beneficiarilor ⁹	1						
Col.1	1. Actul conducerii	0,9433	1					
Col.2	2. Angajamentul	0,9181	0,9530	1				
Col.3	4. Implicare	0,9546	0,9499	0,9558	1			
Col.4	5. Instruire și educație	0,9303	0,9156	0,9342	0,9437	1		
Col.5	6. Asumarea problemelor	0,9042	0,9638	0,9158	0,9161	0,8967	1	
Col.6	7. Recompensă și recunoașterea meritelor	0,9402	0,9308	0,9116	0,9429	0,9074	0,9500	1
Col.7	8. Munca în echipă	0,9186	0,9381	0,9439	0,9438	0,9585	0,9315	0,9602

Analizând, pe baza răspunsurilor, corelarea directă cantitativă de tip Pearson (vezi regulile de mai sus) s-a obținut matricea corelațiilor. Ea conține, evident, coeficienții de corelație pentru cele opt dimensiuni ale managementului centrat pe calitate, în care variabila rezultativă este considerată ca fiind *Satisfacția beneficiarilor*.

Ca urmare a determinării intensității legăturii a rezultat că *Satisfacția Beneficiarilor* este cel mai puternic influențată de *Implicare* (0,9546) și de *Actul conducerii* (0,9433) iar cel mai puțin influențată de *Asumarea problemelor* (0,9042). Această asociere susținută statistic reflectă o situație firească de organizare eficientă a activității de evaluare și de relaționare inter-instituțională. Valoarea de asociere cea mai scăzută a fost înregistrată între *asumarea problemelor* și *instruire și educație*, adaptarea standardelor ARACIS la

⁸ Coeficientul de corelație Pearson ia valori între -1 și +1 indicând puterea (valoarea coeficientului) și direcția (semnul coeficientului) asocierii lineare.

Reguli empirice de interpretare a coeficientului de corelație $r_{y/x}$:

$r_{y/x} \in [-0.25 \text{ la } +0.25]$ → nu există nici o relație

$r_{y/x} \in (0.25 \text{ la } +0.50]$ $\cup$ $(-0.25 \text{ la } -0.50]$ → relație slabă directă / inversă

$r_{y/x} \in (0.50 \text{ la } +0.75]$ $\cup$ $(-0.50 \text{ la } -0.75]$ → relație moderată directă / inversă

$r_{y/x} \in (0.75 \text{ la } +1)$ $\cup$ $(-0.75 \text{ la } -1)$ → relație puternică directă/inversă

Dacă $r = 0.90 \rightarrow R^2$ (raportul de determinare) variabilele independente explică 82% din variabilitatea variabilei dependente

⁹ Variabila rezultativă – Satisfacția beneficiarilor

așteptările universităților și ale pieței muncii nefiind atât de dependentă de profesionalismul evaluatorilor.

Metoda rangurilor

Aspe cte	Dimensiunea / Comisia de specialitate	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	L1 ¹⁰	L2 ¹¹	Rang final	Media rangului	CV %
Tari	8. Munca în echipă	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,0	0,0
	4. Implicare	6	4	3	3	4	2	3	4	3	4	3	3	7	3	2	2	3,6	37,6
	2. Angajamentul	2	2	2	5	2	3	5	5	4	2	2	6	5	5	6	3	3,7	43,5
	1. Actul conducerii	3	5	5	7	5	7	6	3	2	3	4	5	4	4	5	4	4,5	32,1
Slabe	3. Satisfacția beneficiarilor	5	6	4	2	6	5	4	6	5	5	6	4	6	2	3	5	4,6	30,5
	7. Recompensă și recunoașterea meritelor	7	3	6	6	3	6	2	7	7	6	7	2	3	6	4	6	5,0	38,5
	5. Instruire și educație	4	8	8	4	7	4	7	2	6	7	5	8	2	8	7	7	5,8	37,0
	6. Asumarea problemelor	8	7	7	8	8	8	8	8	8	8	8	7	8	7	8	8	7,7	5,9

Deși în ierarhie *Angajamentul* se prezintă pe locul al III-lea, opinia respondenților nu poate fi validată, prin faptul că această dimensiune prezintă un coeficient de variație de 43,5%, astfel media nu este reprezentativă seriei, opiniile sunt neuniforme. Idem, părerile sunt împărțite cu privire la *Implicare*, *Instruire și educație*, *Recompensă și recunoașterea meritelor*, coeficienții de variație fiind de peste 35%.

Rangurile extreme (*Munca în echipă* – rangul 1 și *Asumarea problemelor* – Rangul 8) prezintă o opinie unanim acceptată/ valabilă la nivelul celor 13 comisii + studenții evaluatori.

Per ansamblu, legăturile dintre dimensiuni prezintă o intensitate puternică și directă.

Comisia de specialitate	Media itemilor după dimensiunea: IMPLICARE				Media genera lă dimen siune
	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței propriei activități	Expertii ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante	Universități le evaluate au depus eforturi semnificati ve în asigurarea calității	
C1: Științe exacte și științe ale naturii	9,429	9,188	8,857	9	9,12
C2: Științe umaniste și teologie	9,625	9,393	9,125	9,037	9,30
C3: Științe juridice	9,308	8,867	8,25	8,538	8,74

¹⁰ L1 –Evaluatori studenți ANOSR

¹¹ L2 – Evaluatori studenți UNSR

C4 : Științe sociale, politice și ale comunicării	9,6	8,833	8,4	9,167	9,00
C5 : Științe administrative, ale educației și psihologie	9,053	9,136	8,643	8,476	8,83
C6 : Științe economice I	9,25	9,3	8,429	8,6	8,89
C7 : Științe economice II	8,789	9,16	8,571	8,68	8,80
C8 : Arte, Arhitectură, Urbanism, Educație fizică și Sport	9,556	9,526	8,6	9,056	9,18
C9 : Științe agricole, silvice și medicină veterinară	9,533	9,235	8,875	9	9,16
C10 : Științe ingineresti I	9,167	9,154	8,333	8,4	8,76
C11 : Științe ingineresti II	9,412	9,143	9	8,636	9,05
C12 : Științe medicale	9,526	9,474	8,563	9,05	9,15
C13 : Învățământ la distanță și cu frecvență redusă	9,688	9,316	8,444	8,905	9,09
L1 : Evaluatori ANOSR	6,897	7,966	8,483	6,828	7,54
L2 : Evaluatori UNSR	8,864	9,227	8,818	8,727	8,91
Media generală item	9,180	9,128	8,626	8,673	8,902

Matricea de corelație dintre itemii dimensiunii **Implicare**

	Itemul	Column 1	Column 2	Column 3
Column 1	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.	1		
Column 2	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	0,8353	1	
Column 3	Studentii evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.	0,1871	0,3131	1
Column 4	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.	0,9444	0,8452	0,2724

Conform acestor distribuții se constată că itemul *Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități* a înregistrat cel mai mare scor (9.180) fiind unanim apreciată de toate comisiile. La polul opus, itemul *Studentii evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante* a fost cel mai puțin apreciat (8.626) situația care reflectă și o discrepanță evidentă existentă între profilul cadrelor didactice, cu o experiență semnificativă în procesul de evaluare și studenții evaluatori, cu o prezență tranzitorie în acest rol.

Întrebarea Q2.

Calitatea serviciilor oferite de ARACIS evaluată de evaluatorii ARACIS prezintă următoarele valori:

Dimensiunea	Caracteristicile serviciului de calitate / itemii	Medie item	Medie dimensiune
1. Asigurare	Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe.	9,41	9,30

	Colegii evaluatori sunt corecți și echidistanți.	9,35	
	Studentii evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism.	8,88	
	Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient.	9,54	
2. Empatie	Conducerea ARACIS înțelege nevoile instituțiilor de învățământ superior, oferindu-le atenție personalizată.	9,27	9,32
	Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului.	9,20	
	Studentii evaluatori manifestă o atitudine colegială față de studenții din instituțiile evaluate.	9,30	
	Personalul angajat al ARACIS manifestă o atitudine pozitivă față de instituțiile de învățământ superior.	9,49	
3. Receptivitate	Conducerea ARACIS este promptă în a veni în întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior.	9,28	9,35
	Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor.	9,34	
	Studentii evaluatori sunt operativi în procesele de evaluare.	9,19	
	Personalul angajat al ARACIS este ușor de contactat și este receptiv.	9,58	
4. Fiabilitate	Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS.	9,07	9,24
	Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,36	
	ARACIS oferă serviciile în timp util.	9,28	
5. Elemente tangibile	ARACIS deține/utilizează echipamente IT&C moderne.	9,03	8,93
	Bazele de date sunt adecvate și site-ul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare.	8,82	
	Facilitățile tehnico-materiale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate.	8,95	

Legenda:

	Nivel minim
	Nivel maxim

În ceea ce privește percepția evaluatorilor respondenți asupra calității serviciilor oferite de ARACIS, se poate observa că patru din cele cinci dimensiuni evaluare au obținut note medii peste 9, la un decalaj extrem de mic (0,07 puncte) situându-se și cea de a cincea dimensiune supusă evaluării.

Cea mai apreciată dimensiune a fost *Receptivitatea*, evaluată cu nota medie maximă (9,35), respondenții apreciind promptitudinea cu care conducerea ARACIS vine în

întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior, interesul manifestat de colegii evaluatori în rezolvarea problemelor, operativitatea studenților evaluatori în procesele de evaluare și, în mod deosebit, faptul că personalul angajat al ARACIS este receptiv și ușor de contactat.

Referitor la itemii în baza cărora a fost evaluată dimensiunea *Elemente tangibile*, se poate constata faptul că doi dintre aceștia („Bazele de date sunt adecvate și site-ul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare”, respectiv „Facilitățile tehnico-materiale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate”) sunt printre puținii apreciați cu note medii sub 9, constituind un element care se impune a fi luat în considerare în viitor pentru îmbunătățirea calității serviciilor oferite de ARACIS.

4.2 Secțiunea II. Evaluarea misiunii și a rolului ARACIS

Întrebarea Q3.

Evaluarea privind „în ce măsură ARACIS își îndeplinește misiunea asumată, cu toate componentele ei” se prezintă astfel (Scala 1-10):

Nr. crt.	Misiunea	Media generală
1.	De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor.	9,01
2.	De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior.	9,15
3.	De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului.	8,98
4.	De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar.	8,57

Evaluatorii respondenți au apreciat, prin acordarea de note de la 1 la 10, itemii privind măsura în care ARACIS își îndeplinește misiunea asumată. Media generală maximă (9,15) a fost obținută pentru componenta „contribuția la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior”, cea minimă (8,57) fiind atribuită componentei ce vizează „propunerile, făcute ministerului de resort, de strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar”. O poziție intermediară, mai apropiată însă de media generală maximă, ocupă componenta ce reflectă misiunea ARACIS de „a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor”.

Întrebarea Q4. În ce măsură apreciați următoarele aspecte?

Frecvențele de apariție Evaluatori - cadre didactice

Nr. crt	Itemul	în foarte mică măsură	în mică măsură	nici în mică, nici în mare măsură	în mare măsură	în foarte mare măsură	Nu știu / Nu răspund
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea	0	5	21	111	113	3

	sistemului de învățământ superior.						
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	1	6	11	109	125	1
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	0	7	15	77	129	25

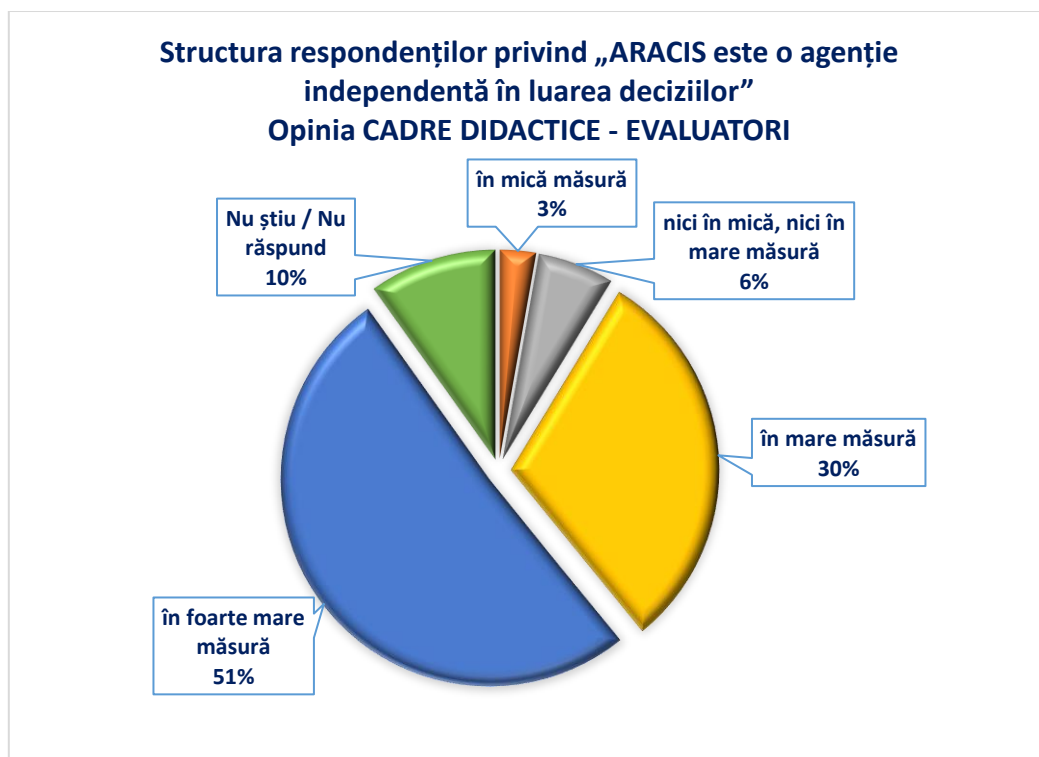


Figura 11. Structura respondenților privind „ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor”. Opinia cadre didactice - evaluatori

Indicatorii statistici privind „În ce măsură apreciați următoarele aspecte” (Scala 1-5) – Evaluatori – cadre didactice

Nr. crt.	Itemul	Media	Abaterea standard	Coefficientul de variație%
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	4,328	0,764	17,64
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	4,393	0,720	16,39
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	4,439	0,751	16,93

Frecvențele de apariție - Evaluatori Studenți

Nr. crt	Itemul	în foarte mică măsură	în mică măsură	nici în mică, nici în mare măsură	în mare măsură	în foarte mare măsură	Nu știu/ Nu răspund
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	0	6	11	18	16	0
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	1	4	8	22	16	0
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	1	5	11	18	16	0

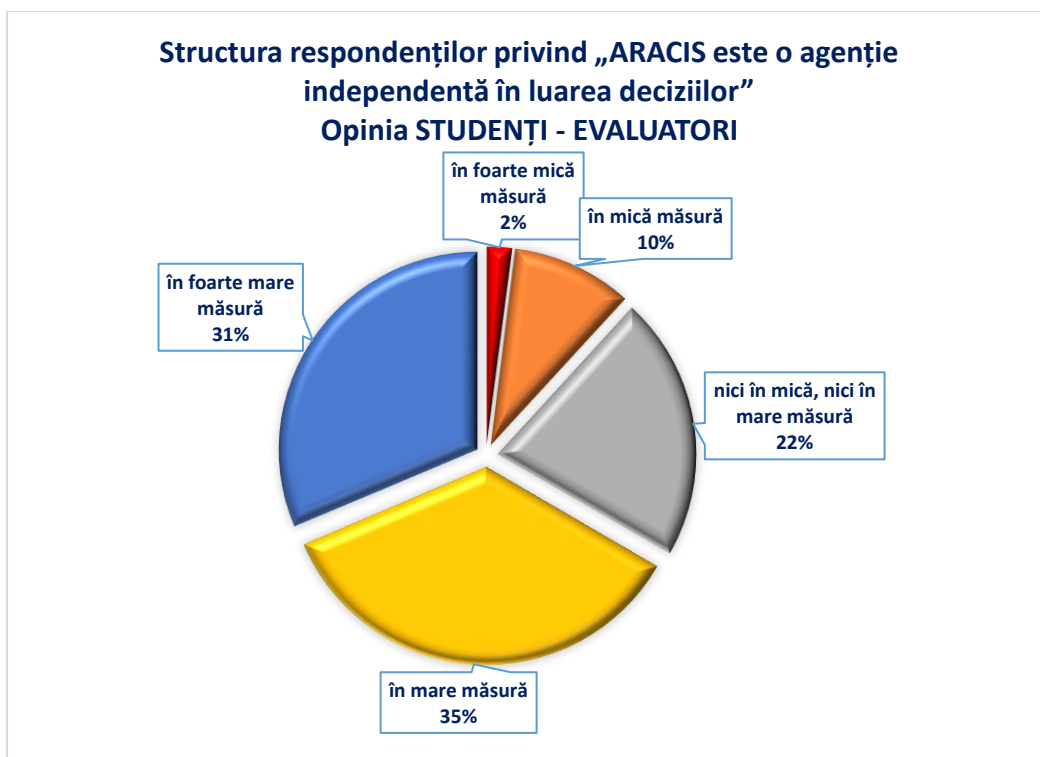


Figura 12. Structura respondenților privind „ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor”. Opinia studenți evaluatori

Indicatorii statistici privind „În ce măsură apreciați următoarele aspecte” (Scala 1-5) – Evaluatori Studenți

Nr. crt.	Itemul	Media	Abaterea standard	Coefficientul de variație %
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	3,863	1,000	25,90
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	3,941	0,988	25,07
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	3,843	1,046	27,23

Întrebarea Q4. În ce măsură apreciați următoarele aspecte? (Scala 1-5) –Total LOTUL B
Frecvențele de apariție

Nr. crt	Itemul	în foarte mică măsură	în mică măsură	nici în mică, nici în mare măsură	în mare măsură	în foarte mare măsură	Nu știu/ Nu răspund
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	0	11	32	129	129	3
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	2	10	19	131	141	1
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	1	12	26	95	145	25

Indicatorii statistici per total LOTUL B

Nr. crt	Itemul	Medie CD	Medie Studenți	Media generală	Decalaj (CD-St)
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	4,328	3,863	4,249	0,465
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	4,393	3,941	4,317	0,452
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	4,439	3,843	4,330	0,596

Din ierarhia rezultată pe baza notelor acordate de respondenți importanței unor activități realizate de ARACIS, pe o scală de la 1 la 5, se constată că cele mai apreciate activități sunt cele care au condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior (media 4.317), la fel de apreciată fiind și independența agenției în luarea deciziilor (media 4.33).

4.3 Secțiunea III. Tendințe și riscuri ale sistemului de învățământ superior

Întrebarea Q5.

Evaluatorii ARACIS au fost rugați să selecteze și ierarhizeze **primele 5 tendințe** care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani.

În urma centralizării și prelucrării datelor s-a obținut următoarele ranguri:

Tendința	Nr opțiuni	Nr. rang
Punerea în aplicare a abordării bazate pe competențe și pe rezultatele învățării	173	4
Dezvoltarea schemelor de sprijin educațional pentru studenții din primul an de studiu	70	16
Intensificarea procesului de internaționalizare	175	3
O cooperare mai strânsă între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic	202	1
Creșterea concurenței între instituțiile de învățământ superior și alte organizații de formare inițială și continuă	107	12
Utilizarea sporită a tehnologiilor informației și comunicațiilor în procesul de predare, învățare, evaluare, cercetare, management instituțional și de comunicare internă și externă	163	5
Diversificarea și creșterea ofertei programelor de formare continuă	118	9
Întărirea autonomiei universitare și creșterea responsabilității instituțiilor de învățământ superior în ceea ce privește actul conducerii	122	8
Dezvoltarea unor abordări bazate pe criterii de calitate privind creșterea nivelului finanțării învățământului superior	178	2
Întărirea legăturilor dintre procesul didactic și cel de cercetare științifică	131	6
Creșterea gradului de implicare a studenților în proiectele de cercetare științifică	77	15
Creșterea mobilității cadrelor didactice în plan intern/extern	83	14
Creșterea mobilității studenților în plan intern/extern	85	13
Creșterea participării la procesul de învățământ superior a persoanelor din grupuri care astăzi sunt puțin sau deloc reprezentate în populația de studenți (studenți proveniți din categorii defavorizate, studenți cu dizabilități, studenți maturi etc.)	66	17
Creșterea implicării studenților în procesul de luare a deciziilor	77	15
Implementarea unui sistem de finanțare multi-anual sau pe ciclu de studii	124	7
Creșterea gradului de autonomie a studenților în procesul de învățare / Dezvoltarea sistemului de învățământ centrat pe student	108	11
Creșterea gradului de aliniere a politicilor educaționale naționale cu politicile Uniunii Europene	116	10
Alte tendințe, vă rugăm să precizați	5	-

Ierarhizarea primelor 10 tendințe care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani

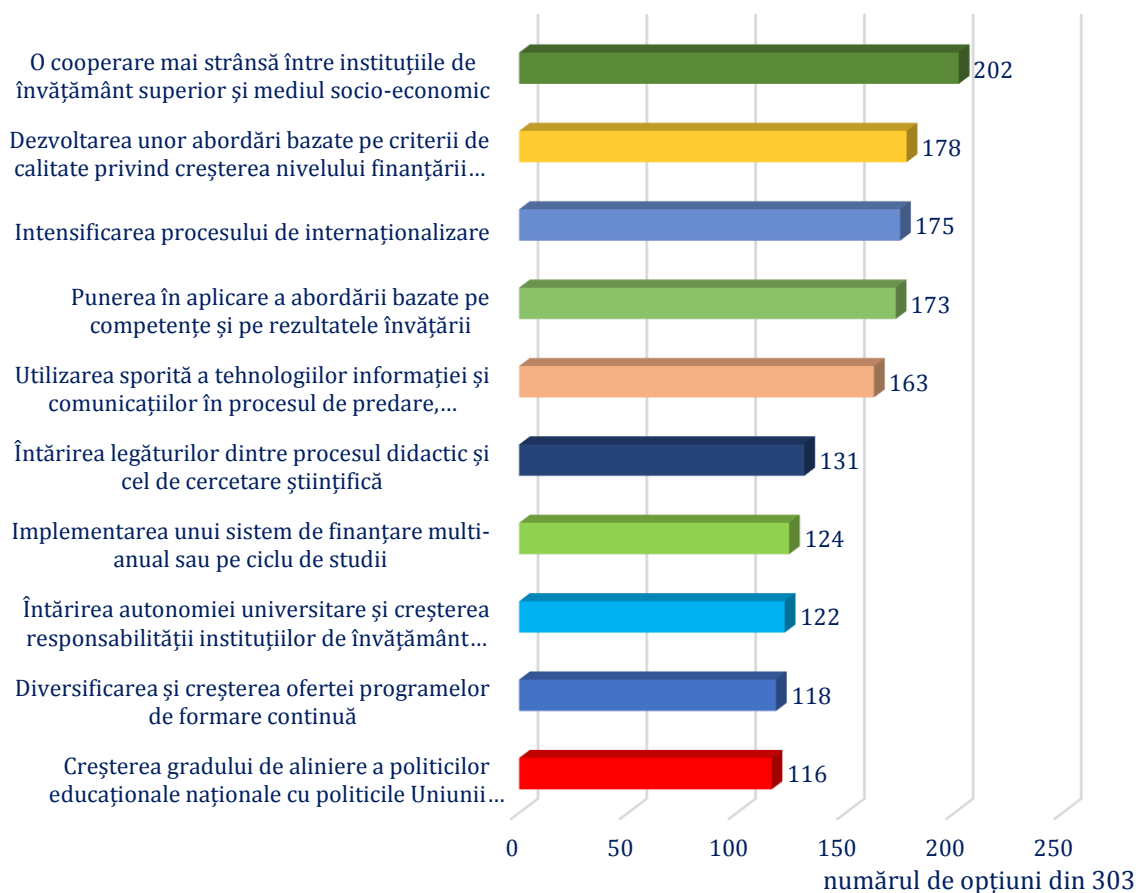


Figura 13. Ierarhizarea primelor 10 tendințe care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani

Datele statistice din tabel și reprezentarea grafică demonstrează fără echivoc că, în opinia celor mai mulți evaluatori ARACIS respondenți, primele cinci tendințe selectate și ierarhizate vor influența pozitiv învățământul superior din România în următorii cinci ani. Din totalul celor 303 opțiuni, 202 apreciază că, în următorii cinci ani, va deveni operațională o cooperare mai strânsă între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic, cu impact pozitiv asupra calității în învățământul superior. 178 dintre respondenți consideră că în viitorul apropiat este posibil ca finanțarea învățământului superior să fie fundamentată și în baza unor criterii ce vizează calitatea acestuia. În ierarhia realizată de evaluatori, pe pozițiile 3, 4 și 5 se găsesc „intensificarea procesului de internaționalizare”, „punerea în aplicare a abordării bazate pe competențe și pe rezultatele învățării”, respectiv „utilizarea sporită a tehnologiilor informației și comunicațiilor în procesul de predare, învățare, evaluare, cercetare, management instituțional și de comunicare internă și externă”, tendințe cu impact pozitiv asupra învățământului superior, cel puțin pe termen mediu.

Întrebarea Q6.

Evaluatorii ARACIS au fost rugați să selecteze și ierarhizeze **primele 5 potențiale riscuri** care vor influența învățământul superior din România în următorii cinci ani.

În urma centralizării și prelucrării datelor s-a obținut următoarea ierarhie:

Potențiale riscuri	Nr. opțiuni	Nr. rang
Riscul de subfinanțare a sistemului de învățământ	278	1
Reducerea numărului de locuri finanțate de la bugetul de stat	136	9
Riscul de scădere a calității procesului didactic	211	3
Riscul scăderii accentuate a numărului absolvenților de liceu și bacalaureat	224	2
Riscul diminuării numărului de tineri din mediul rural care acced la învățământul superior	100	10
Riscul de creștere a abandonului școlar	150	6
Riscul unui număr redus de studenți sub pragul admisibil de organizare și funcționare a unor programe de studii	159	5
Riscul dezechilibrului dintre cererea și oferta educațională (<i>numărul de candidați mai mare decât numărul de locuri oferite</i>)	79	11
Riscul scăderii absorbției absolvenților pe piața forței de muncă	177	4
Riscul creșterii numărului de absolvenți care vor opta să lucreze în străinătate	144	7
Riscul creșterii inserției absolvenților în alte domenii decât pregătirea inițială	139	8
Alte riscuri, vă rugăm precizați	6	-

Percepțiile respondenților legate de riscurile care vor influența învățământul superior din România în următorii cinci ani reflectă faptul că 91,75% din numărul total al opțiunilor exprimate (303) au identificat ca principal risc subfinanțarea sistemului de învățământ. 73,93% dintre evaluatorii respondenți consideră că învățământul superior românesc se va confrunta, în următorii cinci ani, cu scăderea accentuată a numărului absolvenților de liceu și de bacalaureat, iar 69,64% din totalul respondenților identifică un alt risc major pentru învățământul superior, acela al scăderii calității procesului didactic.

Riscul scăderii absorbției absolvenților pe piața forței de muncă a fost identificat de 58,42% dintre respondenți, iar cel al reducerii numărului de studenți sub pragul admisibil de organizare și funcționare a unor programe de studii a fost identificat de 52,48% din totalul opțiunilor exprimate.

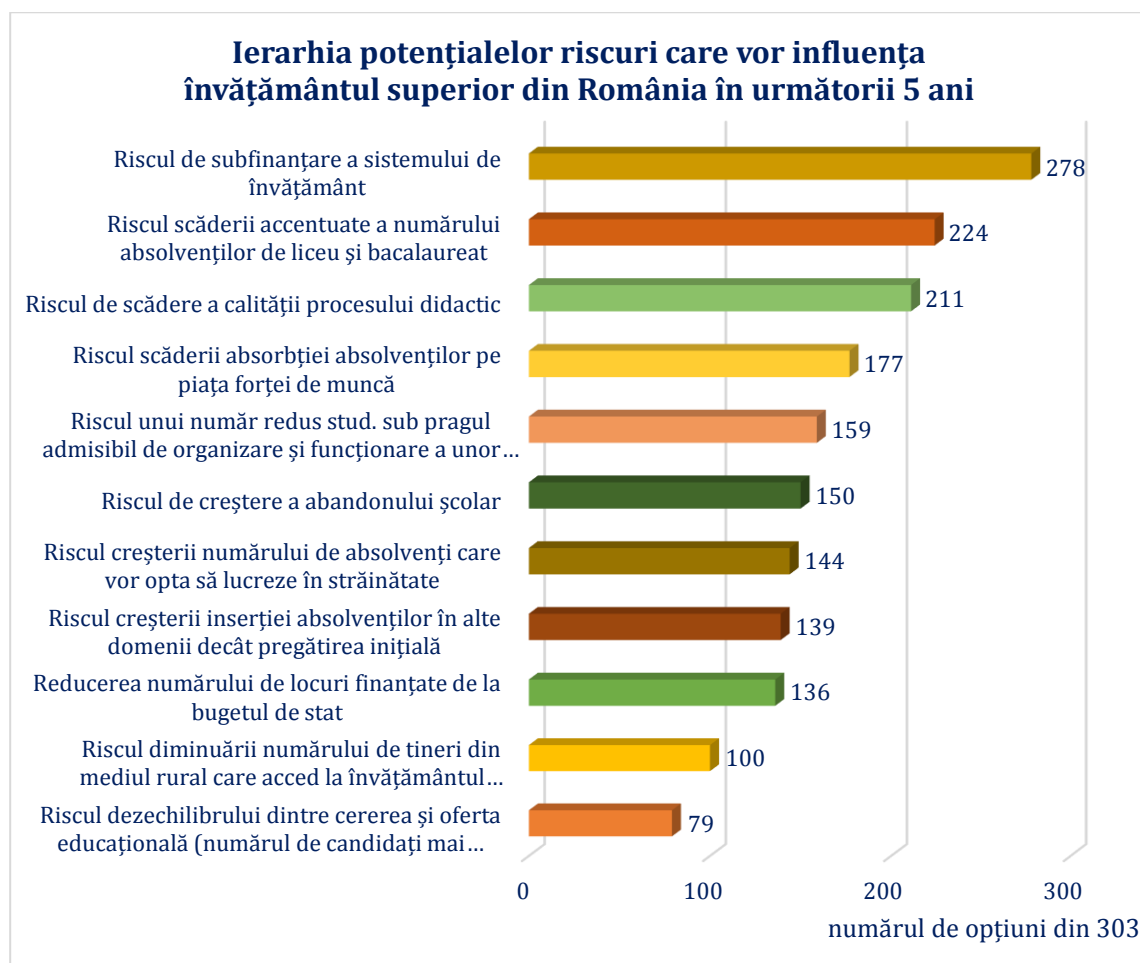


Figura 14. Ierarhia potențialelor riscuri care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani

4.4 Secțiunea IV. Analiza întrebărilor deschise

4.4.1 Întrebarea Q7. Opinii privind activitatea evaluatorilor ARACIS

Întrebarea Q7. *Vă rugăm să menționați aspectele din activitatea evaluatorilor ARACIS care ați dori să fie îmbunătățite.*

Studiu cuprinde opinia a **303** de respondenți Evaluatori RNE – cadre didactice (Lotul B1) din cele **13 Comisii de specialitate din ARACIS + Studenții Evaluatori**, privind cele două întrebări, răspunsurile acestora au fost codificate așa cum apare în tabelul următor:

Tabel 1 Proveniența participanților

Cod identificare	Comisia de specialitate
C1	Științe exacte și științe ale naturii
C2	Științe umaniste și teologie
C3	Științe juridice

C4	Științe sociale, politice și ale comunicării
C5	Științe administrative, ale educației și psihologie
C6	Științe economice I
C7	Științe economice II
C8	Arte, Arhitectură, Urbanism, Educație fizică și Sport
C9	Științe agricole, silvice și medicină veterinară
C10	Științe ingineresti I
C11	Științe ingineresti II
C12	Științe medicale
C13	Învățământ la distanță și cu frecvență redusă
ANOSR	Evaluatori studenți ANOSR
UNSR	Evaluatori studenți UNSR

Răspunsurile evaluatorilor cadre didactice și studenți înscriși în RNE la întrebarea „**Vă rugăm să menționați aspectele din activitatea evaluatorilor ARACIS care ați dori să fie îmbunătățite**” au fost analizate pe patru tematici astfel:

1. Organizarea activităților de evaluare și climatul evaluărilor
2. Evaluarea programelor de studii și evaluarea instituțională
3. Aspecte privind procedurile de evaluare a programelor de studii
4. Aspecte privind evaluatorii și activitatea acestora

4.4.1.1 Organizarea activităților de evaluare și climatul evaluărilor

4.4.1.1.1 Puncte tari pentru ARACIS

Din declarațiile unor cadre didactice și studenți evaluatori rezultă că aceștia apreciază pozitiv rolul ARACIS, precum și calitatea propriei lor activități. Astfel, ei „cred că toți evaluatorii ARACIS au înțeles care este rolul agenției și își îndeplinesc corect misiunile încredințate” (C12) și, în plus, consideră că „activitatea evaluatorilor este de calitate și de asumare responsabilă a procedurilor de evaluare a procesului educațional, aceasta desfășurându-se în conformitate cu practicile și standardele în vigoare” (C8).

Evaluatorii consideră că activitatea lor „este bine organizată din punct de vedere tehnic (C1), una dintre cadrele didactice afirmând că „am fost foarte mulțumită de cadrul în care mi-am desfășurat activitatea atât din punctul de vedere al condițiilor oferite de ARACIS, cât și de cele ale universităților” (C8).

Cu privire la instrumentele de evaluare s-a afirmat că „ARACIS are standarde de calitate suficient de ridicate, care, prin simpla lor aplicare, duc la obținerea unor rezultate foarte bune” (C2), (C7) și (C11).

Evaluatorii au afirmat că activitatea lor „este obiectivă și corectă” (C8), că aceștia „îndeplinesc toate cerințele” (ANOSR) și că „sunt foarte bine pregătiți și stăpâni pe sine” (UNSR).

Trebuie remarcat că, deși evaluatorii nu au fost întrebați în mod explicit în legătură cu aspectele pozitive ale activităților de evaluare, ci doar cu privire la posibilele îmbunătățiri ale acestui proces, ei au menționat spontan unele puncte tari, care oglindesc condițiile bune în care se desfășoară evaluările ARACIS.

4.4.1.1.2 Oportunități pentru ARACIS

În scopul menținerii și dezvoltării unei imagini publice pozitive de ansamblu a învățământului superior, atât ARACIS cât și universitățile din România ar trebui să ia măsuri pentru asigurarea unei comunicări moderne și eficiente la nivel intra- și inter-instituțional și, totodată, gestionarea fluxului de informații către publicul larg. În ceea ce privește ARACIS, este nevoie ca pe viitor să fie acordată o mai mare atenție comunicării externe, punându-se accent pe promovarea și explicarea procedurilor, a criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță utilizați în acreditarea și evaluarea programelor de studii universitare. *„Îmbunătățirea imaginii de ansamblu a învățământului superior se poate face prin asigurarea diseminării și transparenței informațiilor privind managementul calității programelor de studii”* (C2). În plus, se consideră că *„ARACIS trebuie să se implice mai intens în proiecte specifice de asigurare a calității și să reevalueze periodic standardele în acord cu cerințele pieței muncii și calificările naționale”* (C4). *„ARACIS urmează să dezvolte practici de management al calității prin utilizarea indicatorilor calitativi și a internaționalizării învățământului superior din România”* (C2).

4.4.1.2 Evaluarea programelor de studii și evaluarea instituțională

4.4.1.2.1 Aspecte pozitive

„ARACIS are preocupări susținute privind fundamentarea evaluărilor pe baza unei metodologii actualizate în raport cu tendințele internaționale” (C12), prefigurându-se o reformă a metodologiei și a standardelor de evaluare externă a calității (ANOSR), reformă accelerată în ultimul an.

În ultimul an ARACIS a solicitat comisiilor de specialitate să elaboreze noi standarde specifice, pe baza unei largi consultări a universităților. Acest obiectiv a fost atins, asigurând premisa creșterii calității procesului de evaluare a programelor de studii universitare de licență.

4.4.1.2.2 Direcții de dezvoltare

Un aspect important al preocupărilor ARACIS este clarificarea metodologiilor și a procesului de evaluare a programelor de licență pentru domenii de graniță, care implică comisii mixte (C2), dar și stabilirea standardelor specifice pentru programele de studii situate la limita dintre domenii (exemplu teologie – artă sacră) (C8).

Așa cum au susținut unii evaluatori (C2), *procesul de de-birocratizare în asigurarea și managementul calității evaluării trebuie accentuat, în cadrul procesului de evaluare a calității impunându-se deplasarea accentului de la reglementări conceptuale la practici de management al calității consolidate pe baza indicatorilor calitativi și asigurarea corelării aspectelor cantitative cu cele calitative* (C2) și (C12).

Includerea studenților evaluatori în comisiile permanente – obiectiv realizat în ultima perioadă – va conduce cu siguranță la creșterea calității evaluărilor programelor de studii așa cum se întâmplă deja la evaluările instituționale. Cu siguranță că se va adopta și hotărârea ca *studenții evaluatori să facă parte din echipele de evaluare a programelor de studii* (C12).

Evident, *instituționalizarea feedback-ului primit de la studenții programului de studii supus evaluării pentru a îmbunătăți calitatea actului educațional este o măsură care va conduce la creșterea calității și rigorii evaluărilor* (C11).

Finalizarea metodologiei de evaluare a domeniilor de masterat este, de asemenea, o direcție de acțiune imediată pentru ARACIS.

4.4.1.2.3 Aspecte privind tehnologia evaluării programelor de studii

ARACIS are o bază de date privind toate universitățile, bază care are rolul de a pune în evidență capacitatea instituțională, oferta educațională, potențialul resurselor umane, materiale și financiare, rezultatele cercetării etc. (www.db.aracis.ro). Pe de altă parte, pe site-ul ARACIS (<http://www.aracis.ro/rezultate-evaluari/evaluari/>) sunt postate rapoartele tuturor programelor de studii universitare de licență și master evaluate în decursul timpului.

Evaluatorii au propus *crearea unei baze de date care să cuprindă programele de studii a celor trei niveluri, bază care să conțină toate datele de intrare solicitate în fișa vizitei (C12) și (C1), dublată de o platformă de evaluare on-line (C8), (UNSR) și (C13) care ar permite o evaluare transparentă și un dialog permanent între evaluator și instituția evaluată (C13) și (C11).*

Evaluatorii au apreciat că procedurile și instrumentele de evaluare sunt în general bune, dar ar putea fi introduse unele aplicații la fișa vizitei, astfel încât și evaluatorii și reprezentanții programelor evaluate să poată încărca, procesa și sintetiza o serie de informații cantitative norme, conversia planurilor de învățământ etc. (C13).

4.4.1.3 Aspecte privind procedurile de evaluare a programelor de studii

4.4.1.3.1 Fișa vizitei

Unul dintre cele mai importante instrumente de lucru în procesul evaluării este fișa vizitei. Au fost semnalate câteva aspecte importante, care ar putea fi luate în calcul la conceperea noilor fișe de vizită, adaptate standardelor în vigoare:

- *complexitatea crescândă a fișelor de vizită (C2) și (C8);*
- *existența unor aspecte redundante (C13);*
- *unele aspecte cu relevanță scăzută privind calitatea (C11).*

Noile fișe de vizită trebuie să fie în acord cu viitoarea metodologie de evaluare și cu standardele specifice (C3) și (C8).

Ar trebui diminuată partea birocratică, iar mecanismul de evaluare ar trebui să fie simplificat în sensul utilizării unor fișe de vizită mai succinte, care să pună accent pe calitatea procesului didactic, corelarea între programele de studii și necesitățile angajatorilor etc. (C11).

4.4.1.3.2 Factorul timp și durata vizitei

S-a făcut propunerea creșterii perioadei necesare studiului dosarelor de evaluare (C13) și alocarea unei mai mari durate a timpului destinat vizitei pentru a se oferi evaluatorilor posibilitatea de a cunoaște programul/instituția evaluat/ă (C3), (UNSR) și (ANOSR).

Pe de altă parte, s-a propus limitarea duratei evaluării unui program de studii la două zile pentru că obligațiile profesionale ale cadrelor didactice nu le permit să lipsească din universitate prea mult timp (C11).

O altă sugestie se referă la reducerea perioadei de reevaluare a programelor de studii de la cinci la patru ani (C4).

Pe de altă parte, s-a propus reducerea duratei dintre momentul acceptării solicitării pentru evaluarea externă și emiterea raportului privind evaluarea (C1).

Tot în legătură cu factorul timp, este *necesară organizarea activităților de tip „follow-up” pentru a vedea dacă măsurile asumate de instituția evaluată cu ocazia vizitei sunt cu adevărat puse în aplicare, de exemplu la 1-2 ani după aceea (C11) și (ANOSR).*

4.4.1.3.3 Corelări cu evaluările anterioare

Echipa de evaluare a unui program de studii de la momentul „t” trebuie să ia în considerare și constatările echipei de evaluare de la momentul „t-1” pentru a se putea păstra continuitatea procesului de evaluare (C13). Ca urmare, evaluarea periodică a programelor de studii trebuie să pornească de la constatările de la ultima vizită efectuată (C11) și (C13). Altfel spus, ar fi necesară implementarea unui sistem prin care evaluatorul să poată urmări modul în care au fost duse la îndeplinire recomandările făcute de echipa de la vizita anterioară (C1). În acest mod, s-ar putea urmări progresul înregistrat și măsura implementării recomandărilor ARACIS. În prezent, acest lucru se întâmplă cu predilecție la evaluările instituționale.

4.4.1.3.4 Evaluare cantitativă sau evaluare calitativă?

Deschiderea către specificul fiecărui program de studii universitare și flexibilitatea în înțelegerea contextului în care se desfășoară reprezintă un bun punct de plecare pentru procesul de evaluare (C11).

Este necesară crearea unor mecanisme de cuantificare mai eficientă a constatărilor făcute în fișa vizitei referitoare la standardele de performanță, astfel încât acestea să fie mai bine reflectate în concluziile vizitei, iar calificativele să fie mai bine justificate (C3).

Este necesară o cuantificare mai fină a calității. Este necesară acordarea unui scor și crearea unei ierarhii naționale, iar finanțarea instituțiilor de învățământ superior ar trebui să țină cont și de această ierarhie (C11).

*S-a făcut observația că, în general, la vizita pentru evaluarea unui program de studii se verifică existența unor documente și mai puțin dovezile care să ateste că studenții au dobândit competențele înscrise în fișele disciplinelor, iar în ceea ce privește *cercetarea „ar trebui să se verifice calitatea publicațiilor științifice, nu volumul sau numărul lor” (C11).**

În ansamblu, se constată nevoia unui echilibru între un tip de evaluare cantitativă, cu standarde cuantificabile și una calitativă, centrată pe ideea de calitate a procesului de învățământ.

4.4.1.3.5 Aspecte inovatoare

*Evaluatorii au propus îmbogățirea standardelor de calitate pentru forma IF prin coroborarea cu cele de la formele ID-IFR. Astfel, *desfășurarea unor activități de predare-învățare on-line, existența suporturilor de curs în format atractiv etc. sunt mijloace prin care poate crește calitatea învățării (C13) și, în general, a programelor de studii.**

*Unii evaluatori au propus *introducerea semnăturii electronice pentru documentele din rapoartele de autoevaluare (C1), reducerea informației impuse în aceste rapoarte mai ales în cazul evaluărilor periodice efectuate în instituții cu grad înalt de încredere (C13).**

*De asemenea, este necesară *implicarea directă a studenților evaluatori în acordarea calificativelor (UNSR).**

4.4.1.3.6 Comunicarea în procesul evaluării

O dimensiune foarte importantă a procesului de evaluare este *comunicarea* atât între evaluatori și reprezentanții universităților, cât și între membrii unei echipe de evaluare. Calitatea evaluării depinde de eficiența comunicării la toate nivelurile.

Apare ca necesară realizarea unei colaborări mai eficiente între persoana de contact din instituția evaluată și evaluator, pentru asigurarea accesului rapid la informațiile solicitate de către evaluator din dosarul de autoevaluare (C8) sau, mai bine, este de dorit ca dosarele de autoevaluare să fie puse la dispoziția membrilor comisiei de evaluare, direct de către ARACIS, cu cel puțin zece zile înainte de vizita de evaluare propriu-zisă.

Este de așteptat ca membrii echipei de vizită să petreacă mai mult timp împreună, discutând asupra aspectelor evaluate și să încheie raportul de evaluare (ANOSR).

Sporirea comunicării în procesul de evaluare (UNSR), creșterea transparenței acestuia și creșterea interacțiunii dintre studenții evaluatori și studenții universităților evaluate (ANOSR) sunt mijloace prin care poate crește semnificativ calitatea evaluării. În plus, este necesară o mai bună colaborare între studenții evaluatori și ceilalți membri ai echipei de vizită (ANOSR).

4.4.1.4 **Aspecte privind evaluatorii și activitatea acestora**

4.4.1.4.1 Puncte tari și preocupări de dezvoltare

Cadrele didactice evaluatori consideră că au dat dovadă de obiectivitate și intransigență în procesul de evaluare (C10), că au capacitatea de a face evaluări calitative inclusiv în ceea ce privește cercetarea științifică (C2), activitatea acestora fiind profesionistă.

Pe de altă parte, evaluatorii ar trebui să pună mai mult accent pe interacțiunea și pe comunicarea cu studenții (UNSR).

Pentru asigurarea creșterii calității evaluărilor de program și instituționale trebuie create modalități de selecție mai riguroasă a evaluatorilor, pentru că de autoritatea, competența și de prestigiul lor profesional depind credibilitatea și calitatea procesului de evaluare (C1). În același scop trebuie asigurată o mai bună corelare a competențelor evaluatorilor și domeniul programului de studii evaluat (C2). Este de așteptat că la selecția evaluatorilor să se țină cont de experiența lor efectivă și recentă în domeniul programelor care urmează să fie evaluate (C2). Nu în ultimul rând, selecția studenților evaluatori trebuie să fie mai riguroasă (UNSR).

Evaluatorii trebuie să beneficieze de un background de formare, de experiență și de expertiză profesională de prestigiu relevante pentru domeniile în care trebuie să opereze (C8), să cunoască în profunzime metodologiile ARACIS și să dea dovadă de mai mare flexibilitate în evaluare (C2). Este necesară creșterea gradului de profesionalizare a evaluatorilor (C13) inclusiv prin inițierea evaluării acestora (ANOSR). În particular, evaluatorii trebuie să dovedească capacitatea de a opera cu standardele ARACIS ID-IFR prin examene periodice (C13). Din partea evaluatorilor „se impune mai multă responsabilitate și dedicare, mai multă onestitate și calitate și mai puțin formalism” (C2).

Se impune creșterea numărului de evaluatori în domeniile medicină dentară, farmacie, asistență medicală (C12), în toate domeniile aferente Comisiei 8, cu excepția domeniului Educație fizică și sport (C8).

Este necesară creșterea obiectivității evaluatorilor (UNSR) și (C13). Evaluatorii trebuie să aibă curajul de a fi obiectivi (ANOSR), din partea lor se impune mai multă responsabilitate și dedicare, mai multă onestitate și calitate și mai puțin formalism (C2).

4.4.1.4.2 Formarea și instruirea periodică a evaluatorilor

Este nevoie de *formarea inițială a evaluatorilor printr-un training care să abordeze atât conținutul metodologiei și procedurilor, cât și aspecte legate de comunicarea cu reprezentanții universității gazdă, de time management-ul pe timpul evaluării etc.* (ANOSR). În prezent, evaluatorii beneficiază de stagii de training periodice, care vin în sprijinul formării lor profesionale pe zona de evaluare a calității.

Creșterea ofertei programelor de perfecționare a evaluatorilor (C11), organizarea sesiunilor periodice de formare/pregătire (C3), (C7), (UNSR), (ANOSR), dar și organizarea întâlnirilor anuale ale tuturor evaluatorilor dintr-un domeniu (C2) sunt măsuri care vor asigura creșterea calității evaluărilor de program și ale celor instituționale.

În consens cu cele de mai sus, au fost exprimate și opinii legate de *necesitatea instruirii prin cursuri on-line (C12), (C1) și (C2), a organizării workshop-urilor și a schimburilor de experiență (C2) și (C1), dar și a instructajelor pentru actualizarea informației și perfecționarea continuă (C1).*

Unii evaluatori consideră că este necesară *informarea lor periodică asupra aspectelor negative din activitatea de evaluare (C8), împărtășirea unor situații particulare întâlnite de unii evaluatori și modul de soluționare a acestora, cu scopul de a dispune în mod unitar de «bune practici» (C11) și (C3).*

De asemenea, a rezultat necesitatea *organizării întâlnirilor periodice ale tuturor evaluatorilor din comisiile de specialitate, pentru a se putea armoniza standardele (C1), (C13) și (C8) și pentru a fi informați asupra posibilelor schimbări metodologice (UNSR). Evaluatorii ARACIS ar trebui consultați cel puțin o dată la doi ani pentru reactualizarea strategiei de evaluare (ANOSR).*

Nu în ultimul rând, *procesul de examinare a viitorilor evaluatori ar trebui să fie mai exigent și mai concret (ANOSR).*

Apare ca necesar să se *ceară sistematic feedback din partea evaluatorilor privind eficiența standardelor comisiei din care fac parte (C1).*

4.4.1.4.3 Probleme privind delegarea evaluatorilor

Pentru *acuratețea alcătuirii echipelor de vizită este necesară elaborarea unui ghid (C11) prin aplicarea căruia să poată fi asigurată și transparența procesului de selecție a evaluatorilor (C4). Este foarte importantă îmbunătățirea procesului de formare a grupului de experți evaluatori (ANOSR) și distribuirea echitabilă a dosarelor de vizită între membrii evaluatori din aceeași comisie (C12). Această practică este deja implementată în majoritatea comisiilor de specialitate. Un mod electronic de repartizare a evaluatorilor în echipele de evaluare poate fi o soluție (C3) și (C2). Trebuie evitată situația în care unii experți merg anual în multe misiuni, iar alții nu participă la nicio misiune (C3), (C11) și (C2). Este de evitat această situație pentru că absența unor evaluatori din procesul de evaluare poate duce la lipsa de implicare și de interes (C2). S-a mai propus ca la terminarea activității unei echipe de vizită, membrii acesteia să aprecieze activitatea și comportamentul coordonatorului echipei și reciproc (C11). Menționăm aici că această practică este în uz la unele dintre comisii.*

4.4.1.4.4 Propuneri privind retribuirea evaluatorilor

Unii dintre evaluatori consideră că este necesară *creșterea retribuirii lor ținând cont de indicele anual al inflației (C13), ca urmare a complexității și riscului activităților de evaluare (C2) și (C11), dar și în corelare cu volumul de muncă (C11).*

4.4.1.4.5 Probleme de etică

S-a afirmat că există tendința unor universități de a se „*blinda*” cu documente, fără un efect real asupra asigurării calității (C2). În aceste cazuri, *echipele de vizită trebuie să se axeze pe verificarea calității proceselor didactice* (C8) și (C11) și să dea dovadă de obiectivitate (C2), *indiferent de numele universității* (C11) și (C13). Eliminarea unor abordări birocratice este un pas în asigurarea calității evaluării. *Evaluatorii trebuie să fie echidistanți* (C11), lăsând la o parte *relațiile profesionale pe care le pot avea cu reprezentanții universităților gazdă* (UNSR).

Evaluatorii trebuie să dea dovadă de comportament ferm și etic consemnând în fișa vizitei constatările reale pe care le fac și, în plus, calificativul propus de ei în scris să fie în acord cu acele constatări. Asigurarea unui nivel de coerență mai pronunțat în activitatea de evaluare este un deziderat necesar pentru că, uneori, între *constatările și recomandările echipelor de evaluare succesivă ale aceluiași program există diferențe semnificative* (C3). *Evaluarea colegială presupune și ajutorul dat universității evaluate prin identificarea punctelor nevralgice în vederea eliminării lor* (C11).

Evaluatorii trebuie să fie integri și să nu închidă ochii la nereguli. *Pentru evitarea acestor situații trebuie să existe mai multe consultări între evaluatori în timpul vizitei* (ANOSR).

Rigoarea, profesionalismul, transparența și comportamentul trebuie să-i caracterizeze atât pe studenți (C1) și (UNSR), cât și pe *evaluatorii cadre didactice* (C11) și (C8).

Nu trebuie acceptată tendința de influențare a evaluatorilor pe parcursul evaluării instituționale sau a programelor de studii, riscul fiind de a compromite acuratețea evaluării (UNSR).

Evaluarea unui program trebuie realizată cu obiectivitate și imparțialitate pe baza documentelor justificative elaborate de universitate înainte de vizită coroborate cu aspectele constatate la vizită (C1), cu respectarea standardelor de calitate ale ARACIS pentru domeniul evaluat (C12).

4.4.2 Întrebarea Q8. Opinia privind tendințele învățământului superior românesc în domeniul asigurării calității

Potrivit metodologiei (paragraful 2.2) la interpretarea tendințelor rezultate din analiza întrebării „În opinia dumneavoastră, care sunt *tendințele învățământului superior românesc* în domeniul asigurării și managementului calității? Au rezultat următoarele aspecte:

Aspecte	Lotul B		
	Total din care:	Cadre didactice	Studenți evaluatori
Tendințe pozitive	67	47	20
Tendințe negative	84	69	15
Propuneri /Sugestii	141	125	16
Alte aspecte	16	13	3
Total	308	254	54

4.4.2.1 Tendințe pozitive

La nivelul Comisiilor de Specialitate ARACIS s-au primit 67 răspunsuri care susțin o tendință pozitivă în învățământul superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității: 47 de la comisiile ARACIS (cele mai multe de la C5 – 10) și 20 de la organizațiile studențești implicate în procesul de evaluare (ANOSR - 9, UNSR - 11).

Un număr de răspunsuri sunt constatări **simple și directe**:

„Tendințele învățământului superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității au o evoluție pozitivă” (C1).

„Pozitive și spre o îmbunătățire vizibilă” (ANOSR).

„Învățământul superior românesc tinde către ridicarea standardelor calității învățământului superior și asigurarea acesteia” (UNSR).

Există răspunsuri care leagă tendința pozitivă de **impactul activității ARACIS**:

„Cu siguranță se poate vorbi însă despre o consolidare a ARACIS care a contribuit la un proces de evaluare cu un grad mai ridicat de obiectivitate, în special prin clarificarea criteriilor, standardelor și indicatorilor, astfel încât aceștia să devină măsurabili, cuantificabili și comparabili în ceea ce privește rezultatele lor între diferite universități” (C7).

„Tendințele sunt de îmbunătățire, întrucât ARACIS își face treaba foarte bine, mai ales angajații ARACIS sunt foarte bine pregătiți și foarte obiectivi” (ANOSR).

„Tendințele sunt de adaptare la cerințele stabilite în domeniul asigurării și managementului calității” (UNSR).

Se fac remarci legate de adaptarea sistemelor de management al calității la **tendințele europene și la cerințele pieței muncii**:

„Universitățile sunt mult mai mult preocupate să ofere programe de studii care să furnizeze competențele reale cerute de piața muncii la nivel național și european” (C4) sau „Se fac eforturi pentru integrarea în spațiul european și se dorește o tendință axată pe calitatea întregului management strategic” (C8).

„Consider că învățământul românesc se adaptează permanent nevoilor pieței, iar calitatea programelor de studii desfășurate în universitățile consacrate este din ce în ce mai ridicată” (C11).

„Sunt pe un trend ascendent. Este destul de important să se urmărească realitatea din societatea românească și să se coordoneze cu solicitările pe piața muncii și cerințele externe” (UNSR).

Sunt identificate tendințe pozitive la nivelul **sistemelor de management al calității din universități**, ceea ce se constituie într-un deziderat major al tuturor acțiunilor ARACIS:

„Se observă un interes sporit al universităților privind asigurarea calității și de asemenea dorința de a găsi soluțiile potrivite” (UNSR).

„Universitățile înțeleg mai bine rolul asigurării interne a calității” (ANOSR).

„În majoritatea universităților se încearcă alinierea la standardele ARACIS privind asigurarea calității în învățământul superior. Există universități care sunt avansate în procesul de implementare a sistemelor de management al calității și altele care se găsesc într-un proces de îmbunătățire a sistemului propriu de management al calității. Tendința generală este de perfecționare a activității și aliniere la standardele din acest domeniu” (C10).

„Considerând cele cinci attribute ale procesului managerial, consider că, la nivelul universităților, s-au înregistrat, în ultimii cinci ani, îmbunătățiri în previziune, organizare și coordonare, dar motivării și controlului încă nu li se dă importanța cuvenită. În prezent, suntem într-o etapă de consolidare, iar, ca tendință, văd consolidarea dublată de profesionalism în implementarea culturii calității” (C7).

„Fiecare instituție de învățământ ce este acreditată a crescut și perfecționat domeniul asigurării și managementul calității” (UNSR).

Tendențele pozitive sunt uneori **limitate doar la respectarea standardelor** ARACIS în vedere trecerii cu bine a evaluărilor:

„Principala tendință este aceea de a încerca să răspundă cerințelor ARACIS, pentru a se obține acreditarea, reacreditarea etc.” (C2).

„În domeniul asigurării și al managementului calității, pot apărea tendințe de stagnare sau creștere de la universitate la universitate, în funcție de timpul trecut de la ultima evaluare ARACIS, iar la nivel național, sper că trendul în asigurarea și controlul calității să rămână într-un progres” (ANOSR).

4.4.2.2 Tendințe negative

S-au primit 84 răspunsuri care identifică unele tendințe negative în învățământul superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității: 69 de la comisiile ARACIS (cele mai multe de la C10 – 12), respectiv 15 de la organizațiile studențești implicate în procesul de evaluare (11 de la ANOSR și 4 de la UNSR).

O tendință negativă este legată de **formalismul** care marchează activitățile de evaluare a calității (mai mult de 10 răspunsuri):

„La o prima analiză am impresia că sistemul se concentrează pe îndeplinirea formală a unor cerințe de calitate. Sper ca pe viitor, dincolo de aspectul formal, să existe o preocupare reală de îmbunătățire a calității” (C1).

„Există riscul abordării formaliste” (C5).

„Cred că universitățile fac eforturi pentru a se încadra în standardele ARACIS, din păcate însă într-o anume măsură doar formal” (C10).

„Impunerea prea multor criterii de îndeplinit va genera formalism, nu performanțe de fond” (C13).

„În coborâre. Se preferă cantitatea, nu calitatea (UNSR).

„Tendința în asigurarea și managementul calității în învățământul superior este de a respecta standardele în mod mecanic, fără a aduce plus valoare în calitatea actului educațional” (ANOSR).

Multe dintre răspunsurile primite leagă tendințele negative de **finanțarea** învățământului superior românesc:

„Tendențele în asigurarea calității învățământului românesc sunt negative din cauza slabei finanțări la toate nivelurile (motivarea și dotarea)” (C1).

„Limitarea finanțării sistemului de învățământ superior la sistemul dual (o parte din studenți nu plătesc taxe, iar restul sunt plătitori integrali de taxe), practicat doar în România și Rusia, cu excepția ciclului doctoral (finanțarea prin granturi bazate pe costuri), dar care deține o pondere nesemnificativă” (C7).

„Câtă vreme calitatea instituției de învățământ superior nu va conta în vederea obținerii finanțării, toată această procedură va rămâne doar o hârțogărie în plus fără nici un efect sau impact real asupra procesului de învățământ” (C11).

„Din păcate atâta timp cât sistemul educațional este subfinanțat și se continuă cu abordarea cercetării științifice prioritare relativ la activitatea didactică directă cu studenții rezultatele în domeniul asigurării și managementului calității învățământului superior românesc sunt puțin perceptibile în mediul economic” (C13).

Influența **sistemului politic**, prin lacune în prevederilor legale din domeniu sau politizarea sistemului de învățământ, este invocată printre cauzele tendințelor negative:

„Va depinde de factorul politic și ca urmare va fi instabil” (C6).

„Asigurarea și managementul calității la nivelul universităților din România vor fi tot mai mult influențate de aspectele financiar-economice dar și de condiționările legislative care, uneori, nu sunt corelate cu cerințele societății sau ale solicitanților de servicii educative” (C10).

„Există marele pericol al politizării excesive a învățământului superior românesc. ARACIS trebuie să își păstreze independența față de factorii politici și să acționeze cu obiectivitate și echidistanță față de acești factori” (C10).

Scăderea **nivelului de pregătire al tinerilor**, elevi și studenți, este pusă în legătură directă cu tendințele negative din domeniul asigurării calității:

„Tendințele învățământului superior sunt spre scădere, începând cu calitatea învățământului până la pregătirea studenților care sunt implicați în școlarizare” (UNSR).

„Faptul că multe dintre universitățile din România depind, din punct de vedere financiar, de taxele de școlarizare încasate de la studenți a dus la o scădere a calității actului didactic. Această tendință este accentuată de numărul din ce în ce mai mic de studenți și de scăderea interesului acestora pentru crearea unor competențe reale, nu doar scriptice” (C7).

„Datorită modificării caracteristicilor populației studentești (tot mai muți studenți maturi, absolvenți de liceu cu lacune mari în cunoștințe), în sala de curs, cadrele didactice vor fi confruntate cu cerințe de ordin pedagogic sporite – să predea materia la nivel superior unor studenți care au dificultăți în a învăța la acest nivel” (C5).

„Scăderea calității învățământului superior datorată lipsei de selecție (pe baza de examen) a candidaților la admitere și cifrei (mari) impuse pentru școlarizare” (C2).

„Eliminarea examenului de admitere la liceu și înlocuirea acestuia cu evaluările naționale obligă universitățile să organizeze admiteri pe bază de dosar în locul concursului de admitere, cu impact negativ în domeniul asigurării calității” (C2).

„Tendința universităților este de a scădea nivelul calității din cauza nivelului scăzut de pregătire a studenților” (C1).

În legătură cu **influențele externe**, în răspunsurile primite sunt prezente ambele tendințe: lipsurile sunt cauzate de o insuficientă cuplare la procedurile europene sau, respectiv, influențele externe conduc la o pierdere a calităților tradiționale din sistemul de învățământ românesc:

„Reducerea numărului de programe de studii dintr-o facultate. Există facultăți care au peste 20 de programe de masterat poate și în același domeniu la aceeași facultate. Există cazuri în care există mai multe programe de studii de licență, dar numărul

studentilor înmatriculați este în echivalentul a unei grupe la fiecare program de studii și asta în anul I de studii. Nu este eficient financiar, dar poate că și calitatea ar fi pe linia a ceea ce întâmplă în CE” (C11).

„Pe de o parte alinierea la tendințele europene la nivel de standarde, dar cu o mare inerție în ceea ce privește aplicarea efectivă a acestor proceduri de calitate sau aplicarea formală” (C13).

„Învățământul românesc încearcă să imite și o face, dar într-un mod total greșit. Uneori ne reîntoarcem la Titu Maiorescu și la teoria formelor fără fond. În ceea ce privește asigurarea și managementul calității avem de învățat de la alte țări deoarece noi încă suntem impuri pe acest domeniu sau poate încă nu avem un șablon pe care să-l îmbunătățim sau pe urma căruia să acționăm. Ar trebui să privim mai departe și să nu ne lăsăm influențați doar de teoria aproapelui, să imităm școlile din Europa. (ANOSR)”

„Desconsiderarea publicațiilor românești prin aplicarea unor punctaje superioare publicațiilor din străinătate va duce la diminuarea vizibilității publicațiilor românești și a impactului acestora în lumea științifică și academică” (C2).

„Învățământul superior și cercetarea științifică, în general, vor fi supuse, în continuare, unei agresiuni constând în adoptarea de metode, mijloace, standarde nu întotdeauna eficiente și potrivite (paradoxal, spre exemplu, medicii și specialiștii IT formați de școala românească sunt vârfuri în domeniu, la nivel internațional, dar școala care i-a format "trebuie" reformată)” (C3).

„Învățământul superior românesc, din păcate, face mișcări circulare, ușor regresive, nu-și găsește o direcție anume. Cred ca ar trebui să încerce să răspundă la nevoile curente și de perspectivă ale societății românești. Deocamdată ne măsurăm performanța după criterii străine de interesele majore ale României (vezi criterii de calitate, criterii de recunoaștere a meritelor cadrelor didactice, criterii de promovare). Eficiența și calitatea învățământului superior românesc ar trebui măsurată după ceea ce face el pentru societatea românească, după contribuția lui la evoluția societății și nu după contribuții științifice, cotate ca fiind excelente, dar care nu folosesc nimănui, nici studenților, nici societății românești” (C6).

“Negative, datorită internaționalizării și globalizării (pe plan extern), nefinanțarea învățământului superior și cercetării, politizarea și decredibilizarea unor instituții și organisme cu rol în domeniul asigurării și managementului calității universitare – de la universități până la ministerul de resort (pe plan intern). Consecințe: pierderea unor valori tradiționale ale învățământului superior românesc (bazate pe muncă, seriozitate, profunzime, dedicație, recunoaștere a valorilor); superficialitatea, riscul pierderii în viitor a identității naționale a învățământului superior românesc” (C9).

Sunt semnalate tendințe negative legate de implementarea **sistemelor de calitate la nivel intern**, al universităților:

„În ce privește însă înțelegerea și desfășurarea practicilor de asigurare a calității la nivel intern, încă nu s-a ajuns la stadiul în care să predomină profesionalismul, în sensul că Universitatea din România (în sens generic) nu utilizează aceste standarde în scopul propriei dezvoltări” (C7).

„Dezvoltarea unei culturi a calității la nivel instituțional este, încă, un deziderat departe de a fi atins în multe dintre instituțiile de învățământ superior din România” (C10).

„Se merge spre o plafonare a unor instituții de învățământ, ating un nivel, după care se mulțumesc cu respectiva poziție” (UNSR).

„Dacă ne referim la asigurarea internă a calității, nu văd o evoluție semnificativă în viitor, ci mai degrabă un drum inert. Din păcate ARACIS pune mult prea puțin accent pe funcționalitatea mecanismelor interne de asigurare a calității și nu a contribuit la dezvoltarea unei culturi a calității în universități” (ANOSR).

4.4.2.3 Propuneri / sugestii

Din setul de răspunsuri primite de la cadrele didactice și studenții implicați în procesul de evaluare s-au putut selecta un număr de 141 propuneri și/sau sugestii de îmbunătățire a activității în domeniul asigurării calității în învățământul superior (126 de la cadrele didactice, cele mai multe de la C2 – 22, respectiv 15 de la studenți: 8 – ANOSR, 7 – UNSR). Numărul mare de astfel de răspunsuri (aproape egal cu suma răspunsurilor din cele două categorii anterioare) demonstrează implicarea și interesul evaluatorilor față de procesul în care sunt implicați.

Indicatorii de calitate definiți în standardele ARACIS sunt identificați ca un mijloc important prin a căror mai bună alegere și definire se poate contribui la creșterea calității în învățământul superior:

„Indicatorii trebuie să fie mai clar definiți, iar corelarea lor cu situația concretă mai bine realizată. De asemenea, este necesară motivarea instruiților de învățământ superior în atingerea și depășirea acestor indicatori” (C1).

„Indicatorii trebuie să fie măsurabili, cuantificabili și comparabili” (C2).

„Actualizarea standardelor de calitate în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene, dezvoltarea sistemului de învățământ centrat pe student” (C11).

„Ștacheta trebuie ridicată periodic. Dacă peste 80% (poate 90%) din universitățile românești și programele de studiu îndeplinesc azi, în totalitate, standardele de calitate stabilite de ARACIS (grad de încredere ridicat respectiv încredere), nu ne putem aștepta decât la un regres în ceea ce privește motivația. Modificarea standardelor prin introducerea predominantă de indicatori de output și outcome ar fi o variantă de luat în considerare pentru relansarea competiției” (C12).

„Schimbarea focusului spre indicatori ce țin de rezultate” (ANOSR) sau „Găsirea unei metode mai eficiente de evaluare” (UNSR).

Este susținută ideea reconsiderării ponderii (în sensul maximizării) rezultatelor **activității educaționale**, pedagogice propriu-zise.

„Asigurarea calității trebuie să aibă în prim plan rezultatele educaționale atinse de universități” (C1).

„Consider că asigurarea calității ar trebui să se concentreze pe rezultatele procesului de învățare și instruire a studenților și mai puțin pe modul în care funcționează instituția de învățământ superior” (C2).

„Învățământul bazat pe competențe dobândite și pe rezultatele învățării” (C11).

„Întărirea legăturilor dintre procesul didactic și cel de cercetare științifică” (ANOSR).

„Modernizarea privind actul didactic” (UNSR).

Creșterea responsabilității **sistemelor interne de asigurare a calității** este frecvent identificată ca unul dintre scopurile principale ale întregii activități în acest domeniu.

„Funcționarea cu adevărat a sistemelor interne de asigurare a calității, cele ce sunt de fapt primele responsabile cu ceea ce înseamnă calitatea proceselor dintr-o instituție de învățământ superior” (C1).

„Trebuie dezvoltate în primul rând mecanismele interne de asigurare a calității, cele care sunt de fapt primele responsabile de “calitatea” proceselor dintr-o instituție de învățământ superior” (C2).

„Dezvoltarea structurilor specializate în managementul calității la nivelul universităților” (C5).

„Instituirea unor mecanisme interne de asigurare a calității în toate instituțiile de învățământ superior” (C9).

„Profesionalizarea activităților de calitate la nivelul facultăților prin angajați dedicați exclusiv activităților de calitate: documente, urmărirea conformităților, legătura cu ARACIS, comisia de calitate a universității etc.” (C10).

„Dezvoltarea unei culturi instituționale a calității entităților furnizoare de educație” (UNSR).

Creșterea **autonomiei universitare și finanțarea după performanță** sunt identificate ca posibile soluții de îmbunătățire a rezultatelor în domeniul asigurării calității și managementului ei:

„Universitățile care au obținut calificativului grad de încredere ridicat în urma unei evaluări externe, pe durata valabilității acestuia, vor autoriza provizoriu/ acredita/ reacredita, prin hotărâri interne, domenii și programe de studiu” (C1)

„Autonomie mai mare a instituțiilor de învățământ superior în elaborarea programelor de studii” (C2).

„Ierarhizarea universităților pe principii de calitate atât în ceea ce privește activitatea didactică cât și cercetarea” (C11).

„Soluția ar fi finanțarea în raport de performanța instituțională, ceea ce presupune, înainte de toate, stabilirea unor priorități strategice pentru educație care să determine definirea unor indicatori de finanțare suplimentară a universităților în funcție de performanța instituțională în atingerea lor. În concluzie, se poate afirma că, fără implicarea factorilor de decizie și în absența unor schimbări substanțiale în sistemul educațional românesc, neîncrederea opiniei publice în sistemul de învățământ superior din România va crește și mai mult, contribuind astfel la prăbușirea lui. De aceea, în opinia mea, se impune o intensificare a dezbatelor privind educația și cercetarea științifică din România, în condiții de transparență crescută și cu consultarea tuturor părților interesate. Mai mult, este nevoie de alocarea unor resurse financiare suplimentare întrucât fără investiții majore în dotarea universităților și, totodată, fără o creștere substanțială a salariilor pentru cadrele didactice nu se poate crește nivelul calitativ al sistemului de învățământ superior. Chiar dacă performanța presupune costuri uriașe, pe termen lung beneficiile vor fi mult mai mari decât în cazul în care sistemul de învățământ superior actual nu ar fi reformat” (C2).

„Introducerea co-platei de către studenți ar duce la o responsabilizare mai mare a studenților în actul învățării” (C2).

„Calitatea este legată de finanțarea corespunzătoare a învățământului (6% din PIB)” (C2).

„Finanțarea activităților de asigurare a calității și management prin proiecte” (C5)”

„Schimbarea metodologiei de alocare a resurselor instituțiilor publice de învățământ superior; diversificarea surselor de venit; îmbunătățirea practicilor manageriale, financiare și contabile la nivelul fiecărei universități. Ratele de angajare a absolvenților trebuie să devină criterii de performanță ale universităților și, în consecință, criterii de finanțare” (C7).

„Calitatea învățământului superior depinde într-o măsură mare de finanțare, astfel încât să fie îmbunătățită baza materială și dotarea cu echipamente de laborator performante. Funcție de aceasta depinde și nivelul cercetării științifice desfășurate de personalul didactic” (C11).

„Creșterea finanțării, pe de altă parte, ar accelera în mod considerabil acest proces” (ANOSR).

Se propune o mai bună utilizare a **tehnologiilor informaționale**:

„Documentele justificative și indicatorii de performanță se vor raporta on line pe o platformă gestionată de instituțiile cu atribuții în evaluarea externă a învățământului universitar, iar evaluatorii, prin vizite în teren, vor verifica conformitatea celor declarate” (C1).

„Utilizarea mai eficientă a tehnologiilor informației și comunicațiilor în procesul de predare, învățare, evaluare, cercetare și management instituțional” (C2).

„Ascensiunea tehnologiilor informațiilor și comunicării cu impact direct asupra metodelor didactice tradiționale și a proceselor academice derulate la nivelul universității – de la înscriere și până la formarea continuă” (C3).

„Dezvoltarea tehnologiei informațiilor la nivelul unei universități” (UNSR).

Îmbunătățirea adaptării la **cerințele beneficiarilor** (piața muncii) este una dintre pârgurile importante în creșterea calității în învățământul românesc:

„Un învățământ orientat spre formarea de competențe transdisciplinare” (C2).

„Un învățământ orientat spre formarea de competențe transdisciplinare care să faciliteze absorbția rapidă a absolvenților pe piața muncii” (C3).

„Mai mare relevanță a rezultatului evaluării calitative în actul managerial universitar la toate nivelurile (ex. Creșterea practicii profesionale a studenților și mai legată de viitoarea profesiune). Programe de studii care să răspundă nevoilor de calificare națională și europeană și a cerințelor pieței forței de muncă” (C4).

„Necesitatea unei cooperări mai strânse între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic pentru asigurarea calității actului educațional” (C8).

„Recunoașterea calificărilor obținute și accesul la studiile postuniversitare, posibilitatea utilizării titlului academic și facilitarea integrării pe piața muncii” (C9).

„Accentuarea legăturii între universități și mediul economico-social, în vederea creșterii gradului de absorbție a absolvenților în domeniile în care au dobândit competențe” (C6).

„Adaptarea la nevoile comunității, prin diversificarea programelor de studii oferite de universități; Întărirea legăturilor cu mediul socio-economic pentru cunoașterea cerințelor reale ale societății, a exigențelor privitoare la calitatea pregătirii, a competențelor necesare la angajare; Consolidarea încrederii beneficiarilor în potențialul universității de a satisface standardele de calitate” (C13).

„O cooperare mai strânsă între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic” (ANOSR).

„Învățământ centrat pe student și nevoile de pe piața muncii” (UNSR).

Se propune și o mai bună corelare cu **standardele de calitate utilizate pe plan internațional**:

„Armonizarea standardelor de asigurare a calității la nivel național și internațional” (C2).

„Compatibilizarea politicilor naționale în domeniul asigurării și managementului calității în educație cu politicile Uniunii Europene” (C5).

„Aliniere la standardele internaționale” (C6) sau „Racordarea la standardele și practicile europene” (C7).

„Armonizarea standardelor, procedurilor și practicilor universitare românești cu cele existente în statele membre ale UE, în scopul recunoașterii automate pe piața europeană a diplomelor și titlurilor obținute în România și al asigurării liberei circulații a persoanelor din România în spațiul european” (C9).

„Universitățile românești vor supune evaluării programele de studii, atât de către ARACIS cât și de către alte agenții europene, pentru a cunoaște competitivitatea acestora la nivel internațional în ceea ce privește asigurarea și managementul calității” (C13).

„Pentru a avea tendințe ascendente ale învățământului superior românesc în domeniul asigurării și managementului calității este important să se respecte standardele impuse la nivel european și să fie adaptate și în învățământul românesc” (ANOSR).

„Universitățile trebuie să se axeze pe cercetare și pe studenți internaționali. Calitatea este asigurată de numărul de lucrări științifice publicate și de impactul lor în lume” (UNSR).

Trebuie îmbunătățită **implicarea studenților** în tot ceea ce înseamnă activitatea academică:

„Creșterea gradului de participare a studenților la activitățile agențiilor de asigurare și evaluare a calității în învățământul superior” (C7).

„Pe baza reconsiderării rolului studentului, care devine subiect, client, beneficiar și partener în procesul formării profesionale, tendințele asigurării calității proceselor educaționale sunt: trecerea de la sisteme educaționale organizate ierarhic la sisteme educaționale flexibile și mobile, orientate spre satisfacerea clienților; preocuparea pentru formarea competențelor profesionale și sociale; utilizarea tehnologiilor informaționale de comunicare în educație în proiectarea predării, organizarea învățării, evaluarea valorii academice adăugate obținute de student; reconstrucția spațiului academic în vederea creării unui mediu educațional capabil să favorizeze interacțiunile, cooperarea, concurența loială, completivitatea, echitatea, schimbului de experiențe și opinii” (C10).

„Dezvoltarea unei culturi a calității cu asumarea calității la toate nivelurile din instituție; proiectarea programelor de studii și predictibilitatea compatibilității competențelor obținute cu cerințele pieței muncii; încurajarea studenților în deținerea unui rol activ în procesul de învățare; respectarea diversității studenților și monitorizarea nevoilor acestora” (C12).

„Se impune aplicarea fermă a principiului activității centrate pe student” (C11).

„Să schimbăm orientarea dinspre cercetare spre student; astfel încât studentul să devină punctul central, neexcluzând cercetarea” (C13).

„Învățământ centrat pe student; Creșterea gradului de implicare a studenților în proiectele de cercetare științifică” (ANOSR).

„Trebuie introduse noi tehnici pentru a dezvolta calitatea în universitățile de studiu, pentru a implica nu numai studenții din consiliile de calitate sau comisiile de calitate. Toți studenții trebuie să fie implicați pentru a dezvolta universitatea în care studiază” (UNSR).

Sistemul academic trebuie să se bazeze în continuare pe ARACIS ca un mijloc deja validat pentru creșterea calității, chiar dacă îmbunătățiri sunt necesare în activitatea agenției:

„Consolidarea statutului ARACIS (prin continuarea politicii de calitate a personalului angajat și evaluatori, profesionalism, independență față de factorii administrativi și politici, competitivitate în posibila concurență cu agenții similare din străinătate etc.)” (C9).

„Continuarea activităților ARACIS pentru asigurarea și managementul calității este o măsură primordială pentru un învățământul superior” (C10).

„Evaluarea integrată a celor 3 cicluri universitare – evaluarea instituțională. Creșterea importanței evaluării interne a calității. Evaluarea la nivel de programe de studiu a proceselor didactice, predare, învățare, evaluare” (C13).

„Reconsiderarea nomenclatorului de domenii și specializări pentru învățământul tehnic în sensul evitării suprapunerilor, paralelismelor și îngustării cunoștințelor, competențelor și abilităților unor programe de studiu de licență” (C10).

„După un ciclu de 10 ani, în care au fost implementate mecanisme de asigurare a calității, consider că ar trebui găsite mijloace de simplificare a mecanismelor de asigurare a calității în învățământul superior, la nivelul universităților, și nu de birocratizare excesivă, deoarece birocratizarea excesivă poate duce la respingerea sistemului de asigurare a calității de către comunitatea academică. În activitatea cotidiană a unei universități, birocrăția și documentele necesare ar trebui să fie un mijloc cât mai simplu pentru asigurarea calității și nu principalul obiectiv al acesteia” (C11).

4.5 Secțiunea V. Date de identificare

Date de identificare cadru didactic evaluator

Întrebarea Q9. Specificați vă rugăm numărul comisiei ARACIS din care faceți parte

Din analiza datelor referitoare la proveniența respondenților Evaluatori – cadre didactice din cele 13 comisii de specialitate, se observă că cei mai mulți evaluatori (29) provin de la C2 *Științe umaniste și teologie*, poziția secundă fiind ocupată de C7 *Științe economice II* (27 evaluatori respondenți), urmată îndeaproape de C10 *Științe inginerești I* (26 evaluatori respondenți).

Comisia cea mai slab reprezentată în eșantion a fost C4 *Științe sociale, politice și ale comunicării*, la nivelul acesteia fiind identificați doar 6 evaluatori respondenți.

Întrebarea Q10. Sunteți membru permanent în comisia de specialitate?

Comisia de specialitate	Membru permanent	Evaluator RNE	Nr respondenți
C1: Științe exacte și științe ale naturii	10	6	16
C2: Științe umaniste și teologie	11	18	29
C3: Științe juridice	4	11	15

C4: Științe sociale, politice și ale comunicării	3	3	6
C5: Științe administrative, ale educației și psihologie	10	12	22
C6: Științe economice I	6	5	11
C7: Științe economice II	9	18	27
C8: Arte, Arhitectură, Urbanism, Ed.fizică și Sport	8	12	20
C9: Științe agricole, silvice și medicină veterinară	11	7	18
C10: Științe ingineresti I	12	14	26
C11: Științe ingineresti II	8	14	22
C12: Științe medicale	8	12	20
C13: Învățământ la distanță și cu frecvență redusă	8	13	21
L.1. Evaluatori studenți ANOSR	-	28	28
L.2. Evaluatori studenți UNSR	-	22	22
Total respondenți	108	195	303

În ceea ce privește calitatea de membru permanent în comisia de specialitate, a evaluatorilor, se observă că cei mai mulți evaluatori (12) provin de la C10 *Științe ingineresti I*, poziția secundă fiind adjudecată, cu un număr egal de evaluatori (11) de comisiile C2 *Științe umaniste și teologie* și C9 *Științe agricole, silvice și medicină veterinară*, urmate de alte două comisii cu număr egal de evaluatori (10) – C1 *Științe exacte și științe ale naturii* și C5 *Științe administrative, ale educației și psihologie*.

Și în privința acestui criteriu, comisia cea mai slab reprezentată în eșantion a fost C4 *Științe sociale, politice și ale comunicării*, la nivelul acesteia fiind identificați doar 3 evaluatori respondenți.

Întrebarea Q11. Care este vechimea dumneavoastră ca evaluator ARACIS?

Comisia	Vechime ca evaluator ARACIS				Total
	a) sub 3 ani	b) 3-6 ani	c) 7-10 ani	d) peste 10 ani	
Comisia 1	0	1	12	3	16
Comisia 2	4	13	9	3	29
Comisia 3	1	7	6	1	15
Comisia 4	0	0	5	1	6
Comisia 5	1	8	9	4	22
Comisia 6	1	4	4	2	11
Comisia 7	2	9	10	6	27
Comisia 8	3	6	3	8	20
Comisia 9	0	7	9	2	18
Comisia 10	1	5	12	8	26
Comisia 11	0	7	9	6	22
Comisia 12	0	4	8	8	20
Comisia 13	5	3	10	3	21
Total	18	74	106	55	253

Datele statistice din tabel și reprezentarea grafică ilustrează că din totalul respondenților ce dețin calitatea de evaluatori cadre didactice, înscrise într-una din cele 13 comisii de specialitate (253), 21,74% au o vechime de peste 10 ani în această calitate, 41,88% au o vechime cuprinsă între 7 și 10 ani, 29,25% au o vechime cuprinsă între 3 și 6 ani, în timp ce evaluatorii cu vechime de sub trei ani în această calitate reprezintă doar 7,13%.

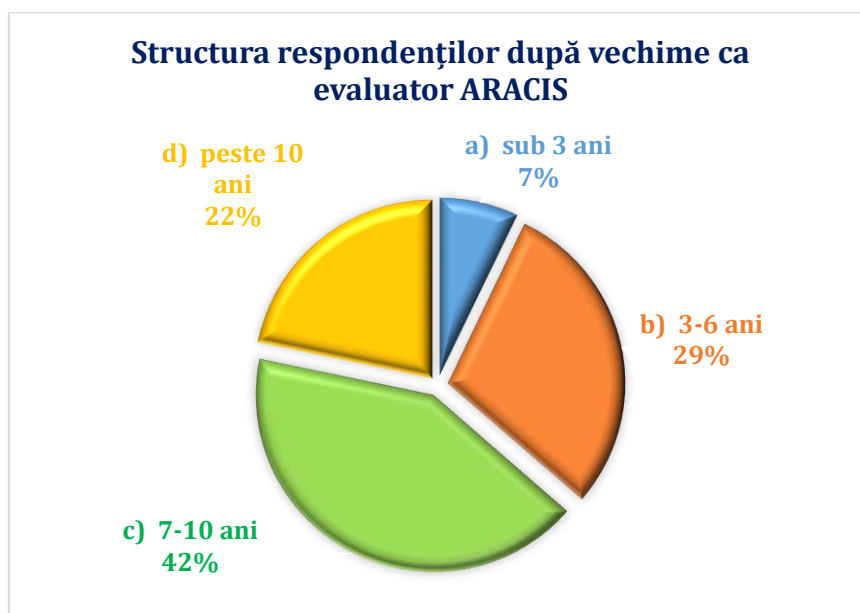


Figura 15. Structura respondenților după vechime ca evaluator

Date de identificare student evaluator

Întrebarea Q12. La câte evaluări instituționale ați participat

Nr. evaluări	Nr. studenți	Structura %
1	16	32,0
2	11	22,0
3	9	18,0
Peste 3	14	28,0
Total	50	100,0

Din analiza datelor referitoare la numărul de evaluări instituționale la care au participat respondenții ce dețin calitatea de student evaluator (50), se observă că 28% dintre aceștia au participat la mai mult de trei evaluări instituționale, 18% au participat la trei evaluări, 22% au participat la două evaluări, cei mai mulți dintre ei (32%) participând până în prezent la o singură evaluare instituțională.

Întrebarea Q13. Care este vechimea dumneavoastră ca evaluator ARACIS?

Vechime ca evaluator	Nr. studenți	Structura %
a) sub 6 luni	0	0
b) 1 an	6	12,0
c) 2 ani	19	38,0
d) peste 3 ani	25	50,0
Total	50	100,0

Datele statistice din tabel ilustrează că din totalul respondenților ce dețin calitatea de student evaluator (50) jumătate au o vechime de peste trei ani în această calitate, 38% au o vechime de doi ani, în timp ce evaluatorii cu vechime de un an în această calitate reprezintă doar 12%.

5 Corelarea opiniilor respondenților – Lotul A și Lotul B

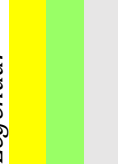
Tabelul Nivelul mediu al itemilor privind *managementul centrat pe calitate* și decalajul acestora între Lotul A (managementul universitar) și Lotul B (Evaluatori ARACIS)

Dimensiunea	Afirmația/ Itemul	Medie item		Decalaj (A-B)
		Lotul A	Lotul B	
		576 resp.	303 resp.	
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	8,62	8,68	-0,06
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	8,52	8,88	-0,36
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	8,24	8,54	-0,3
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluxului activităților.	8,68	9,00	-0,32
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.	-	8,97	-
2. Angajamentul	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.	-	8,66	-
	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	9,13	8,83	0,3
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	9,27	8,36	0,91
3. Satisfacția	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,17	9,33	-0,16
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	8,98	9,17	-0,19
	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	8,55	8,67	-0,12
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	8,82	9,30	-0,48

Dimensiunea	Afirmatia/ Itemul	Medie item		Decalaj (A-B)
		Lotul A 576 resp.	Lotul B 303 resp.	
beneficiariilor	La nivelul universității dumneavoastră există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	8,66		-
	La nivelul instituțiilor evaluate există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.		8,57	0,09
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței propriei activități.	8,91	9,18	-0,27
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	8,81	9,13	-0,32
	Universitatea dumneavoastră este implicată intens în asigurarea calității.	9,46	-	-
	Studentii evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.		8,63	
5. Instruire și educație	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.		8,67	0,79
	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	8,57	8,67	-0,1
	ARACIS organizează periodic programe de instruire și perfecționare pentru mediul academic.	8,44	8,64	-0,2
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	8,45	8,72	-0,27
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	8,25	8,41	-0,16
	Proiectarea / actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	8,1	8,18	-0,08
	Evaluările și recomandările făcute de ARACIS în instituția dumneavoastră au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	8,91	-	-
7. Recompensă și recunoaștere	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	-	8,87	0,14
	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	8,95	9,04	-0,09
	ARACIS valorifică feed-back-ul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	8,44	8,82	-0,38

Dimensiunea	Afirmatia/ Itemul	Medie item		Decalaj (A-B)
		Lotul A	Lotul B	
meritelor		576 resp.	303 resp.	
	În mediu universitar există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,38	8,49	-0,11
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9	9,26	-0,26
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	8,98	9,43	-0,45
	Personalul angajat al ARACIS este receptiv și operativ la solicitările beneficiarilor.	9,08	-	-
	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.		9,09	-
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.		9,51	-
	Medie generală	8,74	8,86	-0,12

Legenda:



Datele din tabelul „Nivelul mediu al itemilor privind managementul centrat pe calitate și decalajul acestora între Lotul A (managementul universitar) și Lotul B (Evaluatori ARACIS)” pun în evidență următoarele aspecte:

- ✎ Privite în ansamblu, toate cele opt dimensiuni (actul conducerii, angajamentul, satisfacția beneficiarilor, implicarea, instruirea și educația, asumarea problemelor, recompensa și recunoașterea meritelor, munca în echipă) prin care a fost analizat managementul centrat pe calitate de către Lotul A (managementul universitar) și Lotul B (evaluatori ARACIS) au medii generale ale itemilor foarte apropiate (media lotul A este 8,74 iar cea a lotului B este 8,86), decalajul dintre acestea fiind de doar 0,12 puncte în favoarea lotului B.
- ✎ Dacă pentru lotul A (managementul universitar), cel mai apreciat item a fost „Universitatea dumneavoastră este implicată intens în asigurarea calității”, fiind evaluat cu nota medie maximă (9,46), pentru lotul B (evaluatori ARACIS) itemul cel mai apreciat a fost „La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare”, notat fiind cu 9.51.
- ✎ Cel mai mare decalaj între cele două loturi (0,91) a fost înregistrat în privința itemului „Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate”, lotul A (managementul universitar) apreciind acest item cu nota medie 9,27, în timp ce lotul B (evaluatori ARACIS) i-au acordat nota medie 8,36.
- ✎ Itemul apreciat cu cele mai mici note, atât de către Lotul A (8,1), cât și de către Lotul B (8,18) a fost „Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților”, decalajul între cele două loturi fiind doar de 0,08 puncte.
- ✎ La întrebările „în oglindă” adresate respondenților din cele două loturi, decalajele notelor medii atribuite respectivelor itemi variază între 0,09 (itemi ce caracterizează dimensiunea „Satisfacția beneficiarilor”) și 0,14 puncte (itemi ce caracterizează dimensiunea „Asumarea problemelor”).

Întrebarea „În ce măsură ARACIS își îndeplinește misiunea asumată, cu toate componentele ei”? se prezintă astfel:

Nr. crt.	Componentele misiunii	Media		Decalaj (A-B)	Media generală	Nivelul de atingere/îndeplinire a misiunii % $Col.5. = \frac{Col.4}{10} \cdot 100$
		LOTU L A	LOTU L B			
		Col.1	Col.2		Col.4	
1.	De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor.	8,90	9,01	-0,11	8,93	89,38
2.	De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior.	8,93	9,15	-0,22	9,01	90,06

3.	De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului.	8,77	8,98	-0,21	8,84	88,42
4.	De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar.	8,54	8,57	-0,03	8,55	85,50

Nivelul mediu al itemilor privind **rolul activității ARACIS în SIS și autonomia acesteia**, decalajul între Lotul A (managementul universitar) și Lotul B (evaluatori ARACIS)

Nr. crt	Activitatea	Media		Decalaj (A-B)	Media generală	Nivelul de atingere a indicatorului % $Col.5. = \frac{Col.4}{5} \cdot 100$
		LOTUL A	LOTUL B			
		Col.1	Col.2		Col 4	
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	4,0625	4,249	-0,1865	4,1277	82,55
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	4,1968	4,317	-0,1202	4,2388	84,78
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.	4,1451	4,330	-0,1849	4,2105	-

6 Concluzii și propuneri

Pe ansamblu, toate dimensiunile procesului de evaluare a **managementul centrat pe calitate** în ARACIS (*Actul conducerii, Angajamentul instituției, Satisfacția beneficiarilor, Implicarea, Instruirea și educația, Asumarea problemelor, Recompensa și recunoașterea meritelor, Munca în echipă*) sunt evaluate pozitiv de către mediul extern și intern (scorurile medii se plasează între 8,1 și 9,51).

Concluziile studiului privind evaluarea activității ARACIS sunt prezentate sub forma de Analiză SWOT.

Sintetizarea aspectelor pozitive și negative subliniate de respondenți

LOTUL A- Managementul universitar

Dimensiunea	PUNCTE TARI/ Scor peste nivelul mediu	PUNCTE SLABE/ Scor sub nivelul mediu
Dimensiunile modelului HETQMEX	✓ Munca în echipă ✓ Angajamentul instituției ✓ Implicare ✓ Recompensă și recunoașterea meritelor ✓ Evaluările și recomandările făcute de ARACIS în instituția dumneavoastră au condus la creșterea calității procesului de învățământ	✓ Satisfacția beneficiarilor ✓ Actul conducerii ✓ Instruire și educație ✓ Asumarea problemelor ✓ Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților
Misiunea și rolul ARACIS	✓ De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior ✓ De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor	✓ De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului ✓ De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar
Activitatea evaluatorilor	✓ Activitatea evaluatorilor ARACIS este corespunzătoare misiunii	✓ Birocratizare excesivă ✓ Pregătirea permanentă a evaluatorilor

Tendințe	asumate ✓ ARACIS este perceput ca un actor important, și pentru viitor, în îmbunătățirea evaluării calității și îmbunătățirea managementului în domeniu, cu condiția unor necesare perfecționări de metode și practici	✓ Formalismul și birocrăția ✓ Finanțarea învățământului superior românesc ✓ Scăderea nivelului de pregătire al tinerilor, elevi și studenți ✓ Scăderea ponderii acordate evaluării procesului didactic în cadrul evaluării sistemului academic ✓ Implementarea sistemelor de calitate la nivel intern ✓ Creșterea abandonului școlar în rândul studenților
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Dimensiunile modelului HETQMEX	✓ Proiectarea/actualizarea standardelor în concordanță cu așteptările universităților ✓ Asumarea problemelor din ambele părți	✓ Alterarea canalelor de comunicare dintre universități și agenție
Misiunea și rolul ARACIS	✓ Propunerea de strategii și politici de ameliorare a calității învățământului superior	✓ Influența contextului global ✓ Modificări substanțiale în standardele EU față de sistemul național. ✓ Finanțarea sistemului de învățământ și cadrul normativ național și european ✓ Dificultatea de a obține un feed-back clar și pertinent din partea angajatorilor. ✓ Schimbări substanțiale în nevoile educaționale ale viitoarelor generații de studenți.
Activitatea evaluatorilor	✓ Evaluare centrată pe binomul activitate didactică – activitate de cercetare și mai puțin pe aspecte formale, birocratice, colaterale ✓ Creșterea gradului de profesionalism al	✓ Abordarea neuniformă de la o evaluare la alta în cadrul aceluiași domeniu ✓ Crearea unor echipe de evaluatori care au obișnuința de a lucra împreună, cu riscul de a deveni subiectivi în

	evaluatorilor ✓ Asigurarea periodicității instruirii evaluatorilor	activitatea lor.
Tendințe	✓ Sporirea evaluării procesului didactic în cadrul evaluării sistemului academic ✓ Indicatorii de calitate definiți în standardele ARACIS sunt identificați ca un mijloc important prin a căror mai bună alegere și definire se poate contribui la creșterea calității în învățământul superior ✓ Finanțarea după performanță ✓ Standarde de calitate utilizate pe plan internațional	✓ Maximizarea ponderii unui număr de criterii legate de valorificarea rezultatelor cercetării prin publicare în raport cu alte criterii de valorificare așa cum este și impactul în procesul de predare – învățare. ✓ Marginalizarea componentei didactice în favoarea componentei de cercetare ✓ Accentuarea diferențelor dintre outputul procesului de învățământ românesc și rezultatele similare europene și globale. ✓ Devalorizarea masivă a diplomelor de învățământ superior.

**Sintetizarea aspectelor pozitive și negative subliniate de respondenți
LOTUL B- Evaluatorii ARACIS**

Dimensiunea	PUNCTE TARI/ Scor peste nivelul mediu	PUNCTE SLABE/ Scor sub nivelul mediu
Dimensiunile modelului HETQMEX	✓ Munca în echipă ✓ Implicare ✓ Angajamentul instituției, ✓ Satisfacția beneficiarilor ✓ Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ	✓ Actul conducerii ✓ Recompensă și recunoașterea meritelor ✓ Instruire și educație ✓ Asumarea problemelor ✓ Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.
Dimensiunile modelului SERVQUAL	✓ Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe ✓ Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient ✓ Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor	✓ Studenții evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism ✓ Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului ✓ Studenții evaluatori sunt operativi în procesele de

	✓ Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente	evaluare ✓ Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS ✓ Bazele de date sunt adecvate și site-ul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare
Misiunea și rolul ARACIS	✓ De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior ✓ De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor	✓ De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului ✓ De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar
Activitatea evaluatorilor	✓ Obiectivitate și intransigență în procesul de evaluare	✓ Organizarea sesiunilor periodice de formare/pregătire
Tendențe	✓ ARACIS este perceput ca un actor important și pentru viitor în îmbunătățirea evaluării calității și îmbunătățirea managementului în domeniu cu condiția unor necesare perfecționări de metode și practici ✓ Adaptarea sistemelor de management al calității la tendințele europene și la cerințele pieței muncii ✓ Tendențe pozitive la nivelul sistemelor de management al calității din universități	✓ Formalismul care marchează activitățile de evaluare ✓ Finanțarea învățământului superior românesc ✓ Influența sistemului politic, prin lacune în prevederilor legale ✓ Insuficientă cuplare la procedurile europene ✓ Influențele externe conduc la o pierdere a calităților tradiționale ✓ Implementarea sistemelor de calitate la nivel intern
	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
Dimensiunile modelului HETQMEX	✓ Proiectarea/actualizarea standardelor în concordanță cu așteptările	✓ Alterarea canalelor de comunicare dintre universități și agenție

	universităților	
Dimensiunile modelului SERVQUAL	✓ Eficiența fluxului activităților asigurate de structura organizatorică a agenției	✓ Existența unor diferențe între direcțiile implementate de universități și cele vizate de agenție. ✓ Managementul timpului – lipsa de eficiență în gestionarea timpului destinat evaluării ✓ Managementul documentelor
Misiunea și rolul ARACIS	✓ Crearea unui cadru integrat de evaluare la nivelul celor trei nivele de studii universitare: licență, master și doctorat ✓ Finalizarea procesului de actualizare a standardelor, metodologiilor și procedurilor	✓ Influența contextului global - finanțarea sistemului de învățământ, cadrul normativ național și european
Activitatea evaluatorilor	✓ Indicatorii de calitate definiți în standardele ARACIS sunt identificați ca un mijloc important prin a căror mai bună alegere și definire se poate contribui la creșterea calității în învățământul superior ✓ Interacțiunea și pe comunicarea cu studenții	✓ Formalizarea activităților la nivelul sistemelor interne de asigurare a calității ✓ Subiectivitatea evaluatorilor și încercare de a impune anumite standarde particulare în baza poziției de superioritate date de apartenența la agenție.
Tendențe	✓ Creșterea autonomiei universitare și finanțarea după performanță ✓ Continuarea activităților ARACIS pentru asigurarea și managementul calității este o măsură primordială pentru un învățământul superior ✓ o mai bună corelare cu standardele de calitate utilizate pe plan internațional ✓ implicarea studenților în tot ceea ce înseamnă activitatea academică	✓ Existența unor direcții complementare și alternative în spațiul european privind calitatea în diverse tipuri de instituții de învățământ superior.

Sursa: Prelucrări ale răspunsurilor colectate prin intermediul chestionarelor și interviurilor cu angajatorii

Ca urmare, se pot contura câteva măsuri concrete pentru **creșterea calității activității ARACIS**, și anume:

- ✓ mai buna structurare/rafinare a indicatorilor/procedurilor de evaluare a calității la nivelul proceselor interne și externe ale sistemului de învățământ superior;
- ✓ creșterea gradului de profesionalism al evaluatorilor;
- ✓ asigurarea periodicității instruirii evaluatorilor.

În concluzie, se apreciază că orice instituție de învățământ superior, indiferent forma de proprietate, mărime, domeniu, zonă geografică etc., are obligația de a oferi propriilor studenți o educație de calitate, iar ARACIS are obligația să susțină și să dezvolte un sistem de asigurare a calității în învățământul superior, să stabilească indicatori și mecanisme clare și transparente, în vederea protecției beneficiarilor proceselor de educație (studenți, universități, piața muncii etc.).

Având în vedere complexitatea și sfera de cuprindere a domeniului asigurării calității în învățământul superior, în spiritul îmbunătățirii continue a sistemului de evaluare a calității, ARACIS rămâne deschis ideilor constructive împărtășite de toți factorii interesați.

7 Acronime și abrevieri

ANOSR - Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România
 ARACIS – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior
 IIS- Instituții de Învățământ Superior
 MEN – Ministerul Educației Naționale
 RNE – Registrul Național al Evaluatorilor
 UNSR – Uniunea Națională a Studenților din România

Lista abrevierilor la Q6, Q7 și Q8

Abreviere	Descriere
UP B	Universitatea Politehnica din București
UTC B	Universitatea Tehnică de Construcții din București
USAMV B	Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București
U B	Universitatea din București
UMF B	Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" din București
ASE	Academia de Studii Economice din București
UNM B	Universitatea Națională de Muzică din București
UNA B	Universitatea Națională de Arte din București
UNATC B	Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică "I. L. Caragiale" București
UNEFS	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București
SNSPA	Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București
UAI	Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia
UAV A	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad
UVA Bc	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău
UT Bv	Universitatea "Transilvania" din Brașov
UT C-N	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
USAMV C-N	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca
UBB	Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca
UMF C-N	Universitatea de Medicină și Farmacie "Iuliu Hațieganu" din Cluj-Napoca
UAD C-N	Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca
UO Ct	Universitatea "Ovidius" din Constanța
UM Ct	Universitatea Maritimă din Constanța
U Cv	Universitatea din Craiova
UMF Cv	Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova
UDJ Gl	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați
UT Is	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași
USAMV Is	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" din Iași
UMF Is	Universitatea de Medicină și Farmacie "Gr. T. Popa" din Iași
UA Is	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași
U O	Universitatea din Oradea

U Pet	Universitatea din Petroșani
U Pit	Universitatea din Pitești
UPG Pl	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești
UEM Rt	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița
ULB Sb	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu
USM Sv	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava
UV Tr	Universitatea "Valahia" din Târgoviște
UPM Tg.M	Universitatea "Petru Maior" din Târgu Mureș
UMF Tg.M	Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș
UA Tg.M	Universitatea de Arte din Târgu Mureș
USAMV Tm	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara
UV Tm	Universitatea de Vest din Timișoara
ATM B	Academia Tehnică Militară din București
ANI	Academia Națională de Informații "Mihai Viteazul" din București
AP B	Academia de Politie "Alexandru Ioan Cuza" din București
AFA Bv	Academia Forțelor Aeriene "Henri Coandă" din Brașov
AN Ct	Academia Navală "Mircea cel Bătrân" din Constanța
AFT Sb	Academia Forțelor Terestre "Nicolae Bălcescu" din Sibiu
UCDC	Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir" din București
USH B	Universitatea "Spiru Haret" din București
U Bioterra	Universitatea "Bioterra" din București
U Ecologică	Universitatea Ecologică din București
U Athenaeum	Universitatea "Athenaeum" din București
Artifex	Universitatea "Artifex" din București
UTM B	Universitatea "Titu Maiorescu" din București
UB Bc	Universitatea "Bacovia" din Bacău
UD Gl	Universitatea "Danubius" din Galați
IT Baptist	Institutul Teologic Baptist din București
UVG Arad	Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad
UBV C-N	Universitatea "Bogdan Vodă" din Cluj-Napoca
U Apollonia	Universitatea "Apollonia" din Iași
U Lugoj	Universitatea Europeană "Drăgan" din Lugoj
U Emanuel	Universitatea "Emanuel" din Oradea
U Partium	Universitatea Creștină Partium din Oradea
U CB Pitești	Universitatea "Constantin Brâncoveanu" din Pitești
Tibiscus	Universitatea "Tibiscus" din Timișoara

8 Anexe

8.1 Anexa 1. CHESTIONAR A Managementul universitar

Stimată Doamnă Profesor/ Stimate Domnule Profesor,

În perioada 16-31 ianuarie 2017, Consiliul ARACIS realizează un studiu la nivelul instituțiilor de învățământ superior.

Obiectivul principal al studiului constă în îmbunătățirea activității de evaluare a calității în învățământul superior realizate de către ARACIS și consolidarea managementului calității la nivelul instituțiilor de învățământ superior.

Colaborarea dumneavoastră la acest studiu este deosebit de utilă în vederea stabilirii unei imagini concrete asupra procesului de evaluare și a tendințelor de evoluție a calității sistemului de învățământ superior românesc.

Timpul estimativ alocat completării acestui chestionar este de 15 minute. Răspunsurile sunt confidențiale. Vă mulțumim anticipat pentru disponibilitatea, implicarea și timpul acordat.

CHESTIONAR

adresat managementului instituțiilor de învățământ superior

SECȚIUNEA I. Evaluarea calității serviciilor oferite de ARACIS

Q1. Vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 *managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS*.

Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	Nota 1-10	NS/ NR
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.		
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.		
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.		
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluxului activităților.		
2. Angajamentul	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.		
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.		
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.		
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.		
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.		
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.		

	La nivelul universității dumneavoastră există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.		
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.		
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.		
	Universitatea dumneavoastră este implicată intens în asigurarea calității.		
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.		
	ARACIS organizează periodic programe de instruire și perfecționare pentru mediul academic.		
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.		
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.		
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.		
	Evaluările și recomandările făcute de ARACIS în instituția dumneavoastră au condus-la creșterea calității procesului de învățământ.		
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.		
	ARACIS valorifică feed-back-ul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.		
	În mediu universitar există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.		
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.		
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.		
	Personalul angajat al ARACIS este receptiv și operativ la solicitările beneficiarilor.		

SECȚIUNEA II. Evaluarea misiunii și a rolului ARACIS

Q2. Vă rugăm să evaluați cu o notă de la 1 la 10 în ce măsură ARACIS *își îndeplinește misiunea asumată*, cu toate componentele ei: (Unde:1 – deloc, 10 – în totalitate),
NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Nr. crt.	Misiunea	Nota 1-10	NS/ NR
1.	De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor.		
2.	De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior.		

3.	De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului.		
4.	De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar.		

Q3. În ce măsură apreciați următoarele aspecte?

Nr. crt	Itemul	în foarte mică măsură	în mică măsură	nici în mică, nici în mare măsură	în mare măsură	în foarte mare măsură	Nu știu / Nu răspund
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.						
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.						
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.						

SECȚIUNEA III. Tendințe și riscuri ale sistemului de învățământ superior

Q4. Vă rugăm să selectați și ierarhizați **primele 5 tendințe** care vor influența, în opinia dumneavoastră, învățământul superior din România în următorii 5 ani. (*Rang 1, Rang 2,..... Rang 5*).

Tendința	Nr. rang
Punerea în aplicare a abordării bazate pe competențe și pe rezultatele învățării	
Dezvoltarea schemelor de sprijin educațional pentru studenții din primul an de studiu	
Intensificarea procesului de internaționalizare	
O cooperare mai strânsă între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic	
Creșterea concurenței între instituțiile de învățământ superior și alte organizații de formare inițială și continuă	
Utilizarea sporită a tehnologiilor informației și comunicațiilor în procesul de predare, învățare, evaluare, cercetare, management instituțional și de comunicare internă și externă	
Diversificarea și creșterea ofertei programelor de formare continuă	
Întărirea autonomiei universitare și creșterea responsabilității instituțiilor de învățământ superior în ceea ce privește actul conducerii	
Dezvoltarea unor abordări bazate pe criterii de calitate privind creșterea nivelului finanțării învățământului superior	
Întărirea legăturilor dintre procesul didactic și cel de cercetare științifică	

Creșterea gradului de implicare a studenților în proiectele de cercetare științifică	
Creșterea mobilității cadrelor didactice în plan intern/extern	
Creșterea mobilității studenților în plan intern/extern	
Creșterea participării la procesul de învățământ superior a persoanelor din grupuri care astăzi sunt puțin sau deloc reprezentate în populația de studenți (studenți proveniți din categorii defavorizate, studenți cu dizabilități, studenți maturi etc.)	
Creșterea implicării studenților în procesul de luare a deciziilor	
Implementarea unui sistem de finanțare multi-anual sau pe ciclu de studii	
Creșterea gradului de autonomie a studenților în procesul de învățare / Dezvoltarea sistemului de învățământ centrat pe student	
Creșterea gradului de aliniere a politicilor educaționale naționale cu politicile Uniunii Europene	
Alte tendințe, vă rugăm să precizați	

Q5. Vă rugăm să selectați și să ierarhizați primele **5 potențiale riscuri** care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani. (*Rang 1, Rang 2,..... Rang 5*).

Potențiale riscuri	Nr. rang
Riscul de subfinanțare a sistemului de învățământ	
Reducerea numărului de locuri finanțate de la bugetul de stat	
Riscul de scădere a calității procesului didactic	
Riscul scăderii accentuate a numărului absolvenților de liceu și bacalaureat	
Riscul diminuării numărului de tineri din mediul rural care acced la învățământul superior	
Riscul de creștere a abandonului școlar	
Riscul unui număr redus de studenți sub pragul admisibil de organizare și funcționare a unor programe de studii	
Riscul dezechilibrului dintre cererea și oferta educațională (<i>numărul de candidați mai mare decât numărul de locuri oferite</i>)	
Riscul scăderii absorbției absolvenților pe piața forței de muncă	
Riscul creșterii numărului de absolvenți care vor opta să lucreze în străinătate	
Riscul creșterii inserției absolvenților în alte domenii decât pregătirea inițială	
Alte riscuri, vă rugăm precizați	

SECȚIUNEA IV. Întrebări deschise

Q6. Vă rugăm să menționați aspectele din *activitatea evaluatorilor ARACIS* care ați dori să fie îmbunătățite.

Răspuns:

Q7. În opinia dumneavoastră care sunt *tendențele învățământului superior românesc* în domeniul asigurării și managementului calității?

Răspuns:

SECȚIUNEA V. Date de identificare

Q8. În ce domeniu/domenii fundamentale universitatea dumneavoastră are programe de studii?

Domeniul fundamental (DFI)	Bifați x
10. Matematică și științe ale naturii	
20. Științe ingineresti	
30. Științe biologice și biomedicale	
40. Științe sociale	
50. Științe umaniste și arte	
60. Știința sportului și educației fizice	

Q9. Mărimea instituției dumneavoastră:

Intervale	Bifați x
a) sub 5.000 de studenți	
b) 5001 - 7.500 de studenți	
c) 7.501 - 10.000 de studenți	
d) 10.001 - 12.500 de studenți	
e) 12.501 - 15.000 de studenți	
f) 15.001 - 17.500 de studenți	
g) 17.501-20.000 de studenți	
h) Peste 20.000 de studenți	

Q10. Sunteți înscris/înscrisă în Registrul Național de Evaluatori al ARACIS?

a) Da, specificați vă rugăm numărul comisiei	Nr.....
b) Nu	

Q11. Forma de proprietate a instituției dumneavoastră:

a) De stat	
b) Particulară	

Q12. Care este vechimea dumneavoastră în învățământul superior?

a) sub 10 ani	
b) 10-20 ani	
c) 21-30 ani	
d) 31-40 ani	
e) peste 40 ani	

Vă mulțumim pentru implicare și pentru timpul acordat.

Pentru informații și întrebări suplimentare, vă rugăm să ne contactați la adresa de e-mail: simona.lache@aracis.ro

*Vă rugăm să trimiteți chestionarului completat în versiunea WORD (.doc) la adresa ***cercetare@aracis.ro*** până la data de ***1 februarie 2017***.*

8.2 Anexa 2. CHESTIONAR Lotul B Evaluatori ARACIS

Stimată Doamnă Profesor/ Stimate Domnule Profesor/ Stimate Student(ă) Evaluator

În perioada 16-31 ianuarie 2017, Consiliul ARACIS realizează un studiu la nivelul instituțiilor de învățământ superior.

Obiectivul principal al studiului constă în îmbunătățirea activității de evaluare a calității în învățământul superior realizate de către ARACIS și consolidarea managementului calității la nivelul instituțiilor de învățământ superior.

Colaborarea dumneavoastră este deosebit de utilă în vederea stabilirii unei imagini concrete asupra procesului de evaluare și a tendințelor de evoluție a calității sistemului de învățământ superior românesc.

Timpul estimativ alocat completării acestui chestionar este de 15 minute. Răspunsurile sunt confidențiale. Vă mulțumim anticipat pentru disponibilitatea, implicarea și timpul acordat.

CHESTIONAR **adresat evaluatorilor ARACIS¹²**

SECȚIUNEA I. Evaluarea calității serviciilor oferite de ARACIS

Q1. În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 **managementul centrat pe calitate în cadrul ARACIS**. Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Afirmație /Itemul	Nota 1-10	NS / NR
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.		
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.		
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.		
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluxului activităților.		
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.		

¹² Chestionarul se adresează doar evaluatorilor cadre didactice și studenți înscriși în RNE care au participat la **evaluări externe**.

2. Angajamentul	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.		
	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.		
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.		
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.		
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.		
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.		
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.		
	La nivelul instituțiilor evaluate există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.		
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.		
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.		
	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.		
	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.		
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.		
	ARACIS organizează periodic programe de instruire și perfecționare pentru evaluatorii ARACIS.		
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.		
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.		
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.		
	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.		

7. Recompensă și recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.		
	ARACIS valorifică feed-back-ul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.		
	În mediu universitar există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.		
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.		
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.		
	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.		
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.		

Q2. În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 **calitatea serviciilor oferite de ARACIS**. Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Caracteristicile serviciului de calitate / itemii	Nota 1-10	NS /NR
1. Asigurare	Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe.		
	Colegii evaluatori sunt corecți și echidistanți.		
	Studentii evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism.		
	Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient.		
2. Empatie	Conducerea ARACIS înțelege nevoile instituțiilor de învățământ superior, oferindu-le atenție personalizată.		
	Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului.		
	Studentii evaluatori manifestă o atitudine colegială față de studenții din instituțiile evaluate.		
	Personalul angajat al ARACIS manifestă o atitudine pozitivă față de instituțiile de învățământ superior.		
3. Receptivitate	Conducerea ARACIS este promptă în a veni în întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior.		
	Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor.		

	Studentii evaluatori sunt operativi în procesele de evaluare.		
	Personalul angajat al ARACIS este ușor de contactat și este receptiv.		
4. Fiabilitate	Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS.		
	Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente.		
	ARACIS oferă serviciile în timp util.		
5. Elemente tangibile	ARACIS deține/utilizează echipamente IT&C moderne.		
	Bazele de date sunt adecvate și site-ul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare.		
	Facilitățile tehnico-materiale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate.		

SECȚIUNEA II. Evaluarea misiunii și a rolului ARACIS

Q3. Vă rugăm să evaluați cu o notă de la 1 la 10 în ce măsură ARACIS **își îndeplinește misiunea asumată**, cu toate componentele ei: (Unde:1 – deloc, 10 – în totalitate),
NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Nr. crt	Misiunea	Nota 1-10	NS/ NR
1.	De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor.		
2.	De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior.		
3.	De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului.		
4.	De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar.		

Q4. În ce măsură apreciați următoarele aspecte?

Nr. crt	Itemul	în foarte mică măsură	în mică măsură	nici în mică, nici în mare măsură	în mare măsură	în foarte mare măsură	Nu știu / Nu răspund
1.	Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.						
2.	Activitatea ARACIS a condus la creșterea						

	calității sistemului de învățământ superior.						
3.	ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.						

SECȚIUNEA III. Tendințe și riscuri ale sistemului de învățământ superior

Q5. Vă rugăm să selectați și ierarhizați *primele 5 tendințe* care vor influența, în opinia dumneavoastră, învățământul superior din România în următorii 5 ani. (*Rang 1, Rang 2,..... Rang 5*).

Tendința	Nr. rang
Punerea în aplicare a abordării bazate pe competențe și pe rezultatele învățării	
Dezvoltarea schemelor de sprijin educațional pentru studenții din primul an de studiu	
Intensificarea procesului de internaționalizare	
O cooperare mai strânsă între instituțiile de învățământ superior și mediul socio-economic	
Creșterea concurenței între instituțiile de învățământ superior și alte organizații de formare inițială și continuă	
Utilizarea sporită a tehnologiilor informației și comunicațiilor în procesul de predare, învățare, evaluare, cercetare, management instituțional și de comunicare internă și externă	
Diversificarea și creșterea ofertei programelor de formare continuă	
Întărirea autonomiei universitare și creșterea responsabilității instituțiilor de învățământ superior în ceea ce privește actul conducerii	
Dezvoltarea unor abordări bazate pe criterii de calitate privind creșterea nivelului finanțării învățământului superior	
Întărirea legăturilor dintre procesul didactic și cel de cercetare științifică	
Creșterea gradului de implicare a studenților în proiectele de cercetare științifică	
Creșterea mobilității cadrelor didactice în plan intern/extern	
Creșterea mobilității studenților în plan intern/extern	
Creșterea participării la procesul de învățământ superior a persoanelor din grupuri care astăzi sunt puțin sau deloc reprezentate în populația de studenți (studenți proveniți din categorii defavorizate, studenți cu dizabilități, studenți maturi etc.)	
Creșterea implicării studenților în procesul de luare a deciziilor	
Implementarea unui sistem de finanțare multi-anual sau pe ciclu de studii	
Creșterea gradului de autonomie a studenților în procesul de învățare / Dezvoltarea sistemului de învățământ centrat pe student	
Creșterea gradului de aliniere a politicilor educaționale naționale cu politicile Uniunii Europene	
Alte tendințe, vă rugăm să precizați	

Q6. Vă rugăm să selectați și să ierarhizați primele **5 potențiale riscuri** care vor influența învățământul superior din România în următorii 5 ani. (Rang 1, Rang 2,..... Rang 5).

Potențiale riscuri	Nr. rang
Riscul de subfinanțare a sistemului de învățământ	
Reducerea numărului de locuri finanțate de la bugetul de stat	
Riscul de scădere a calității procesului didactic	
Riscul scăderii accentuate a numărului absolvenților de liceu și bacalaureat	
Riscul diminuării numărului de tineri din mediul rural care acced la învățământul superior	
Riscul de creștere a abandonului școlar	
Riscul unui număr redus de studenți sub pragul admisibil de organizare și funcționare a unor programe de studii	
Riscul dezechilibrului dintre cererea și oferta educațională (numărul de candidați mai mare decât numărul de locuri oferite)	
Riscul scăderii absorbției absolvenților pe piața forței de muncă	
Riscul creșterii numărului de absolvenți care vor opta să lucreze în străinătate	
Riscul creșterii inserției absolvenților în alte domenii decât pregătirea inițială	
Alte riscuri, vă rugăm precizați	

SECȚIUNEA IV. Întrebări deschise

Q7. Vă rugăm să menționați aspectele din *activitatea evaluatorilor ARACIS* care ați dori să fie îmbunătățite.

Răspuns:

Q8. În opinia dumneavoastră care sunt *tendențele învățământului superior românesc* în domeniul asigurării și managementului calității?

Răspuns:

SECȚIUNEA V. Date de identificare cadru didactic evaluator

Q9. Specificați vă rugăm numărul comisiei ARACIS din care faceți parte

Nr.

Q10. Sunteți membru permanent în comisia de specialitate?

a)	Da	
b)	Nu	

Q11. Care este vechimea dumneavoastră ca evaluator ARACIS?

a)	sub 3 ani	
----	-----------	--

b) 3-6 ani	
c) 7-10 ani	
d) peste 10 ani	

SECȚIUNEA V. Date de identificare student evaluator

Q12. La câte evaluări instituționale ați participat

Nr.

Q13. Care este vechimea dumneavoastră ca evaluator ARACIS?

a) sub 6 luni	
b) 1 an	
c) 2 ani	
d) peste 3 ani	

Vă mulțumim pentru implicare și pentru timpul acordat.

Pentru informații și întrebări suplimentare, vă rugăm să ne contactați la
adresa de e-mail: simona.lache@aracis.ro

Vă rugăm să trimiteți chestionarului completat în versiunea WORD (.doc) la adresa
cercetare@aracis.ro până la data de **1 februarie 2017**.

8.3 Anexa 3. Analiza comparativa pe Comisii de Specialitate ARACIS – format A3

Q1. SECȚIUNEA I. Evaluarea calității serviciilor oferite de ARACIS În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 *managementul centrat pe calitate*

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C1: Științe exacte și științe ale naturii			C2: Științe umaniste și teologie			C3: Științe juridice			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 16/18			Chestionare 29/31			Chestionare 15/17			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	9,063	9,4	9,2	8,897	11	9,25	8,733	13,3	8,62	8,68	12,48	8,81
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	8,933	7,9		9,345	8,2		8,733	12,6		8,88	10,67	
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	9	9,1		9,034	10,5		8,333	16,8		8,54	14,40	
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluului activităților.	9,667	6,4		9,538	6,8		8,667	18,3		9,00	12,43	
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.	9,333	8,7		9,429	6,7		8,643	19		8,97	12,28	
2. Angajamentul	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.	9,271	6,8	9,4	9,143	8,8	9,33	8,571	12,7	8,77	8,66	13,31	8,87
	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	9,333	9,5		9,458	7,6		8,786	13,5		8,83	12,24	
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	9,231	10		8,63	13,3		8,5	8,9		8,36	14,69	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,688	7,3		9,828	4,8		9,133	13,6		9,33	11,15	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	9,667	6,4		9,571	7,2		8,867	16,4		9,17	11,57	
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	8,813	11,1	9,15	8,821	15,1	9,09	8,267	18,6	8,72	8,67	15,01	8,85
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	9,625	8,4		9,552	8,2		9,467	8,8		9,30	9,85	
	La nivelul instituțiilor evaluate Există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	9	10,5		8,889	10,5		8,429	9		8,57	10,96	
4. Implicare	Conducerea ARACIS este preocupată de sporirea eficienței propriiei activități.	9,429	9	9,12	9,625	6,7	9,29	9,308	15,4	8,74	9,18	13,17	8,90
	Expertii ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	9,188	9,1		9,393	6		8,867	13,4		9,13	10,15	
	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.	8,857	12,1		9,125	8,8		8,25	20,1		8,63	16,27	
	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.	9	11,5		9,037	6,5		8,538	18,9		8,67	12,69	
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	9,214	9,7	9,174	9,037	9,5	8,896	7,867	21,9	8,003	8,67	15,25	8,68
	ARACIS organizează periodic programe de instruire și perfecționare pentru evaluatori.	9,154	10,8		8,793	11,1		8	22,5		8,64	17,01	
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	9,154	9,8		8,857	11,8		8,143	24,5		8,72	15,13	
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	8,727	5,4	8,865	9,107	9,6	9,046	7,857	21,1	8,127	8,41	16,08	8,49
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	8,583	10,5		8,893	9,8		7,923	19,6		8,18	15,92	
	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	9,286	7,8		9,138	9,6		8,6	16,9		8,87	12,83	
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	9,25	7,6	8,964	9,708	5,7	9,3	8,733	15,3	8,55	9,04	13,39	8,78
	ARACIS valorifică feedbackul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	9	10,5		9,364	6,2		8,417	21,2		8,82	13,89	
	În mediu univ. există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,643	11,7		8,828	10,5		8,5	11,1		8,49	13,49	
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9,375	10,2	9,491	9,379	8,3	9,698	9,067	12,1	8,958	9,26	9,77	9,32
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	9,625	6,4		9,778	5,2		8,933	17,2		9,43	9,35	
	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.	9,214	9,7		9,692	5,7		8,333	18,5		9,09	12,58	
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.	9,75	7,3		9,944	2,4		9,5	18,2		9,51	9,11	

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C4: Științe sociale, politice și ale comunicării			C5: Științe administrative, ale educației și psihologie			C6: Științe economice I			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 6/6			Chestionare 22/23			Chestionare 11/14			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	8,667	9,4	8,7	8,727	8,8	8,81	8	15,8	8,39	8,68	12,48	8,81
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	8,833	8,5		8,773	7,8		8,455	13,3		8,88	10,67	
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	8,333	12,4		8,636	10,4		7,909	14,4		8,54	14,40	
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluului activităților.	9	12,2		8,909	12,4		8,778	11,1		9,00	12,43	
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.	8,667	11,9		9	9,7		8,8	11,7		8,97	12,28	
2. Angajamentul	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.	8,833	11,1	8,85	8,864	10	8,86	8,364	14,4	8,85	8,66	13,31	8,87
	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	8,833	15		8,714	8,2		8,9	9,8		8,83	12,24	
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	8,2	13,4		8,381	11,6		8,727	15,5		8,36	14,69	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,167	10,7		9,19	12,2		9,182	9,5		9,33	11,15	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	9,2	9,1		9,136	10,8		9,091	10,4		9,17	11,57	
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	9,167	8,2	9,11	8,364	7,9	8,73	8,3	18,9	8,6	8,67	15,01	8,85
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	9,167	8,2		9,5	7,1		9	11,1		9,30	9,85	
	La nivelul instituțiilor evaluate Există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	9	9,9		8,333	9,5		8,5	6,3		8,57	10,96	
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.	9,6	9,3	9	9,053	13,5	8,83	9,25	9,6	8,89	9,18	13,17	8,90
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	8,833	8,5		9,136	9,7		9,3	5,2		9,13	10,15	
	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.	8,4	13,6		8,643	9,7		8,429	13,5		8,63	16,27	
	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.	9,167	8,2		8,476	11		8,6	9,8		8,67	12,69	
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	9,167	8,2	8,944	8,857	13	8,714	8,455	9,7	8,727	8,67	15,25	8,68
	ARACIS organizează perioadă1 programe de instruire și perfecționare pentru evaluatorii ARACIS.	9	12,2		8,6	13,8		9	11,1		8,64	17,01	
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	8,667	9,4		8,684	12,8		8,727	11,6		8,72	15,13	
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	7,667	24,3	8,111	8,591	11,7	8,557	8,111	14,4	8,104	8,41	16,08	8,49
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	7,5	24,9		8,381	11,6		8	6,3		8,18	15,92	
	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	9,167	8,2		8,7	9,9		8,2	22,1		8,87	12,83	
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	9,4	5,8	8,756	9,167	8,6	8,847	8,727	10,4	8,586	9,04	13,39	8,78
	ARACIS valorifică feedbackul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	8,667	9,4		8,9	10,9		8,667	8,2		8,82	13,89	
	În mediu universitar Există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,2	10,2		8,474	10,7		8,364	9,7		8,49	13,49	
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9,5	5,8	9,375	9,136	9,1	9,349	9,273	9,8	9,211	9,26	9,77	9,32
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	9,5	8,8		9,364	7,8		9,455	7,3		9,43	9,35	
	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.	9,167	8,2		9,364	7		8,818	9,9		9,09	12,58	
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.	9,333	6,2		9,533	5,4		9,3	8,9		9,51	9,11	

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C7: Științe economice II			C8: Arte, Arhitectură, Urbanism, Educație fizică și Sport			C9: Științe agricole, silvice și medicină veterinară			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 27/29			Chestionare 20/22			Chestionare 18/21			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	8,704	14,2	8,74	9	9,5	9,2	9,056	16,8	9,27	8,68	12,48	8,81
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	8,815	11,8		9,15	8,9		9,333	16,3		8,88	10,67	
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	8,519	13,6		9	8,1		9,111	16,8		8,54	14,40	
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluului activităților.	8,88	16,7		9,25	8,5		9,438	16,3		9,00	12,43	
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.	8,769	11,3		9,6	7,1		9,412	16,8		8,97	12,28	
2. Angajamentul	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.	8,88	14,7	8,76	8,9	8,9	9,16	9,111	16,1	9,13	8,66	13,31	8,87
	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	8,739	8,6		9,2	8,3		9,267	17		8,83	12,24	
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	8,25	10,3		8,75	12,2		8,933	18,8		8,36	14,69	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,154	16,6		9,65	6,1		9,222	18,8		9,33	11,15	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	8,8	18,8		9,3	7,9		9,111	18		9,17	11,57	
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	8,458	19,4	8,8	9,053	8,6	9,15	8,944	17	9,12	8,67	15,01	8,85
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	9,37	6,7		9,65	5,1		9,333	17,9		9,30	9,85	
	La nivelul instituțiilor evaluate Există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	8,577	10		8,737	8,4		9,083	17,3		8,57	10,96	
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.	8,789	22,9	8,8	9,556	6,4	9,18	9,533	17,4	9,16	9,18	13,17	8,90
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	9,16	8,7		9,526	6,4		9,235	17,6		9,13	10,15	
	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.	8,571	35,8		8,6	13		8,875	22,2		8,63	16,27	
	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.	8,68	8,6		9,056	11,7		9	18,5		8,67	12,69	
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	8,4	22	8,521	9,316	8	9,263	8,944	18,2	8,981	8,67	15,25	8,68
	ARACIS organizează perioadă 1 programe de instruire și perfecționare pentru evaluatorii ARACIS.	8,538	22,3		9,263	10,7		9	18,4		8,64	17,01	
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	8,625	21,6		9,211	7,7		9	17,7		8,72	15,13	
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	8,333	20,5	8,39	9	8,8	9,063	8,833	17,7	8,782	8,41	16,08	8,49
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	8,115	18,9		8,889	9,4		8,278	18,6		8,18	15,92	
	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	8,72	14,6		9,3	6,1		9,235	16,9		8,87	12,83	
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	9,286	22,6	8,966	9,118	9,4	9,137	9,25	17,7	8,907	9,04	13,39	8,78
	ARACIS valorifică feedbackul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	9,056	11		9,294	9,1		9	18,9		8,82	13,89	
	În mediu univ, există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,556	13,5		9	9,3		8,471	19,6		8,49	13,49	
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9,385	8	9,426	9,75	4,6	9,687	9,333	18,4	9,394	9,26	9,77	9,32
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	9,519	8,4		9,7	5,9		9,444	17,4		9,43	9,35	
	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.	9,154	11		9,632	5,1		9,2	19,2		9,09	12,58	
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.	9,647	6,3		9,667	6,1		9,6	18,8		9,51	9,11	

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C10: Științe ingineresti I			C11: Științe ingineresti II			C12: Științe medicale			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 26/29			Chestionare 22/22			Chestionare 20/22			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variatie %	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variatie %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variatie %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variatie %	Medie dimen.
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	8,654	11,3	8,78	8,591	9,3	9,01	9,15	10,2	9,13	8,68	12,48	8,81
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	8,808	9,1		9	8,4		9,55	7,2		8,88	10,67	
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	8,423	14,7		8,727	11,8		8,65	19,2		8,54	14,40	
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluului activităților.	9,083	9,7		9,526	6,4		9,053	14,9		9,00	12,43	
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.	8,957	9,8		9,182	9,3		9,263	11,3		8,97	12,28	
2. Angajamentul	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.	8,654	10,8	8,89	8,905	10	9,08	8,6	14,8	9,12	8,66	13,31	8,87
	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	8,913	10,1		8,95	11,7		9	10,1		8,83	12,24	
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	8,125	15,5		8,476	15,2		9	9,5		8,36	14,69	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,5	7,4		9,591	6,2		9,65	7		9,33	11,15	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	9,28	8,5		9,5	8,4		9,368	12,9		9,17	11,57	
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	8,731	11,5	8,76	8,5	13,9	8,75	9,053	17,1	9,14	8,67	15,01	8,85
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	9,231	8,8		9,409	9,7		9,7	4,8		9,30	9,85	
	La nivelul instituțiilor evaluate Există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	8,333	9,8		8,35	8,9		8,667	12,5		8,57	10,96	
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.	9,167	10	8,76	9,412	9,2	9,05	9,526	9,5	9,15	9,18	13,17	8,90
	Expertii ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	9,154	8,6		9,143	10		9,474	10,2		9,13	10,15	
	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.	8,333	28,5		9	8,7		8,563	18,1		8,63	16,27	
	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.	8,4	12,9		8,636	11,6		9,05	13,6		8,67	12,69	
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	8,654	12,6	8,69	8,737	10	8,842	8,95	15,6	8,967	8,67	15,25	8,68
	ARACIS organizează periodic programe de instruire și perfecționare pentru evaluatorii ARACIS.	8,72	12,6		8,9	13,1		8,95	15,6		8,64	17,01	
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	8,696	12,2		8,889	10,8		9	17,3		8,72	15,13	
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	8,875	11,7	8,681	8,444	10,9	8,466	8,842	14,2	8,997	8,41	16,08	8,49
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	8,36	13,3		8	11		8,75	12,8		8,18	15,92	
	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	8,808	10,7		8,955	11,7		9,4	9,4		8,87	12,83	
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	9,091	12,7	8,739	9,353	9,2	8,628	9,353	10,7	9,314	9,04	13,39	8,78
	ARACIS valorifică feedbackul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	8,857	10,3		8,294	23,3		9,588	7,4		8,82	13,89	
	În mediu unive. există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,269	10		8,238	12,1		9	13,5		8,49	13,49	
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9,154	8,6	9,349	9,409	9,7	9,503	9,7	4,8	9,649	9,26	9,77	9,32
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	9,346	9		9,619	7		9,632	6,2		9,43	9,35	
	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.	8,957	22,3		9,421	8,9		9,45	10,6		9,09	12,58	
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.	9,938	2,5		9,563	6,6		9,813	4,1		9,51	9,11	

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C13: ID/IFR			ANOSR			UNSR			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 21/23			Chestionare 28/29			Chestionare 22/22			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variatie %	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variatie %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variatie %	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variatie %	Medie dimen.
1. Actul conducerii	Metodologiile și standardele ARACIS sunt relevante pentru evaluarea externă a calității în învățământul superior.	8,95	10,30	9,15	7,17	24,50	7,31	8,82	13,40	8,66	8,68	12,48	8,81
	Procedurile de evaluare externă asigură desfășurarea optimă și corectă a evaluării programelor de studii și evaluării la nivel instituțional.	9,24	6,80		7,41	19,30		8,77	14,00		8,88	10,67	
	Mecanismul de evaluare utilizat de ARACIS este eficient în ceea ce privește măsurarea calității proceselor academice.	9,00	13,10		6,69	31,50		8,77	13,60		8,54	14,40	
	Structura organizatorică a ARACIS asigură eficiența fluului activităților.	9,29	9,90		7,59	21,00		8,36	15,90		9,00	12,43	
	Personalul de specialitate este optim selectat pentru desfășurarea activității de evaluare externă a calității.	9,28	8,10		7,69	24,60		8,59	18,20		8,97	12,28	
2. Angajamentul	Angajamentele asumate de ARACIS sunt bine corelate cu realitatea sistemului de învățământ superior românesc.	9,05	11,30	9,15	6,69	28,80	7,23	8,27	20,50	8,47	8,66	13,31	8,87
	Angajamentele privind evaluarea externă a calității asumate de ARACIS sunt întotdeauna realizate.	9,20	10,90		7,00	23,80		8,18	19,50		8,83	12,24	
	Angajamentele privind evaluarea internă a calității asumate de universitate sunt respectate.	8,43	13,30		6,10	30,10		7,73	22,70		8,36	14,69	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,67	6,00		8,10	24,80		9,18	16,30		9,33	11,15	
	Informațiile transmise de ARACIS sunt furnizate în timp util.	9,38	9,20		8,28	21,90		9,00	7,70		9,17	11,57	
3. Satisfacția beneficiarilor	Standardele ARACIS au condus la îmbunătățirea activității de formare a studenților.	9,14	15,20	9,10	7,45	28,20	7,64	8,96	14,40	8,82	8,67	15,01	8,85
	În timpul evaluărilor este asigurată obiectivitatea și integritatea procesului.	9,38	7,10		8,00	26,50		9,18	9,30		9,30	9,85	
	La nivelul instituțiilor evaluate Există un grad ridicat de satisfacție privind rezultatele evaluărilor externe.	8,78	8,30		7,48	19,40		8,32	14,10		8,57	10,96	
4. Implicare	Conducerea ARACIS este continuu preocupată de sporirea eficienței proprii activități.	9,69	6,20	9,09	6,90	39,20	7,54	8,86	13,20	8,91	9,18	13,17	8,90
	Experții ARACIS prezintă un grad ridicat de profesionalism și obiectivitate.	9,32	8,00		7,97	20,80		9,23	10,00		9,13	10,15	
	Studenții evaluatori prezintă analize și rapoarte relevante.	8,44	10,40		8,48	12,80		8,82	16,70		8,63	16,27	
	Universitățile evaluate au depus eforturi semnificative în asigurarea calității.	8,91	8,60		6,83	27,70		8,73	11,30		8,67	12,69	
5. Instruire și educație	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură servicii de perfecționare și suport pentru evaluatori și pentru mediul academic.	8,95	15,20	9,27	6,69	36,90	6,69	8,77	18,30	8,47	8,67	15,25	8,68
	ARACIS organizează perioadă1 programe de instruire și perfecționare pentru evaluatorii ARACIS.	9,24	14,50		6,24	45,20		8,23	21,20		8,64	17,01	
	Programele de instruire sunt bine organizate și sunt eficiente.	9,62	5,20		7,14	33,20		8,41	21,30		8,72	15,13	
6. Asumarea problemelor	ARACIS are mecanisme bine definite prin care asigură proiectarea/actualizarea standardelor în corelație cu cerințele pieței muncii și cu practicile europene.	8,83	13,00	8,84	6,55	39,30	6,79	8,41	18,60	8,45	8,41	16,08	8,49
	Proiectarea/actualizarea standardelor este în concordanță cu așteptările universităților.	8,35	14,20		6,55	35,70		8,09	22,20		8,18	15,92	
	Observațiile și recomandările din procesul evaluărilor externe au condus la creșterea calității procesului de învățământ.	9,33	7,80		7,28	27,20		8,86	13,60		8,87	12,83	
7. Recompensă și recunoașterea meritelor	ARACIS are preocupări privind asigurarea recunoașterii diplomelor și calificărilor pe piața muncii, inclusiv pe plan internațional.	9,33	9,00	9,19	7,03	37,30	7,10	8,86	18,80	8,77	9,04	13,39	8,78
	ARACIS valorifică feedbackul primit din partea instituțiilor de învățământ superior pentru a îmbunătăți eficiența activităților sale.	9,33	6,60		7,14	35,70		8,68	19,60		8,82	13,89	
	În mediu universitar Există un grad ridicat de încredere în procesele de evaluare externă.	8,90	14,50		7,14	30,60		8,77	15,30		8,49	13,49	
8. Munca în echipă	Relația dintre universitate și ARACIS este corectă și constructivă.	9,67	6,80	9,74	7,72	19,80	7,93	9,05	10,50	9,08	9,26	9,77	9,32
	ARACIS manifestă o atitudine pozitivă, deschisă și colegială față de universități.	9,76	5,50		8,52	17,60		9,27	10,60		9,43	9,35	
	ARACIS oferă sprijin universităților în dezvoltarea mecanismelor interne de asigurare a calității.	9,63	6,20		7,38	34,20		8,96	12,20		9,09	12,58	
	La ARACIS, în cadrul ședințelor de lucru se simte un climat prietenos de muncă și implicare.	9,90	3,20		8,10	28,10		9,05	12,50		9,51	9,11	

Q2 În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 *calitatea serviciilor oferite de ARACIS*. Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C1: Științe exacte și științe ale naturii			C2: Științe umaniste și teologie			C3: Științe juridice			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 16/18			Chestionare 29/31			Chestionare 15/17			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Asigurare	Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe.	9,80	4,20	9,58	9,63	5,10	9,63	9,15	16,00	9,05	9,41	17,75	9,30
	Colegii evaluatori sunt corecți și echidistanți.	9,56	5,40		9,74	4,60		9,40	7,80		9,35	9,36	
	Studentii evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism.	9,29	12,00		9,26	7,90		8,58	15,30		8,88	13,51	
	Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient.	9,67	6,40		9,89	3,20		9,08	15,90		9,54	15,73	
2. Empatie	Conducerea ARACIS înțelege nevoile instituțiilor de învățământ superior, oferindule atenție personalizată.	9,23	10,00	9,48	9,65	5,80	9,63	8,69	19,00	8,92	9,27	20,43	9,27
	Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului.	9,27	7,60		9,48	7,40		9,23	9,00		9,20	19,50	
	Studentii evaluatori manifestă o atitudine colegială față de studenții din instituțiile evaluate.	9,88	3,60		9,71	4,80		8,91	32,00		9,30	10,46	
	Personalul angajat al ARACIS manifestă o atitudine pozitivă față de instituțiile de învățământ superior.	9,53	7,80		9,69	4,90		8,85	14,50		9,49	8,38	
3. Receptivitate	Conducerea ARACIS este promptă în a veni în întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior.	9,71	6,30	9,77	9,46	7,50	9,49	8,71	18,80	8,84	9,17	19,91	9,32
	Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor.	9,69	6,20		9,52	6,00		8,85	17,80		9,34	9,92	
	Studentii evaluatori sunt operativi în procesele de evaluare.	10,00	0,00		9,39	5,30		8,67	11,40		9,19	9,57	
	Personalul angajat al ARACIS este ușor de contactat și este receptiv.	9,69	6,20		9,61	8,70		9,13	13,60		9,58	7,95	
4. Fiabilitate	Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS.	9,40	9,70	9,54	9,50	6,70	9,59	8,67	15,50	8,94	9,27	14,64	9,24
	Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,69	4,90		9,62	7,00		9,14	14,10		9,36	9,74	
	ARACIS oferă serviciile în timp util.	9,53	6,70		9,64	5,80		9,00	16,90		9,28	10,49	
5. Elemente tangibile	ARACIS deține/utilizează echipamente IT&1 moderne.	9,29	10,20	9,20	9,47	6,50	9,39	8,22	15,80	8,16	9,03	12,85	8,93
	Bazele de date sunt adecvate și siteul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare.	9,31	7,60		9,36	6,60		7,71	24,60		8,82	14,17	
	Facilitățile tehnicomateriale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate.	9,00	11,70		9,35	7,60		8,55	10,90		8,95	12,79	

Continuare Q2. În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 **calitatea serviciilor oferite de ARACIS**. Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C4: Științe sociale, politice și ale comunicării			C5: Științe administrative, ale educației și psihologie			C6: Științe economice I			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 6			Chestionare 22/23			Chestionare 11/14			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Asigurare	<i>Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe.</i>	9,40	5,80	9,31	9,21	15,20	9,28	9,40	9,00	9,28	9,41	17,75	9,30
	<i>Colegii evaluatori sunt corecți și echidistanți.</i>	9,50	5,80		9,50	7,10		9,46	7,30		9,35	9,36	
	<i>Studentii evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism.</i>	8,83	11,10		8,92	11,60		8,71	10,90		8,88	13,51	
	<i>Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient.</i>	9,50	5,80		9,50	6,30		9,55	7,20		9,54	15,73	
2. Empatie	<i>Conducerea ARACIS înțelege nevoile instituțiilor de învățământ superior, oferindule atenție personalizată.</i>	9,40	5,80	9,27	8,91	15,10	9,17	9,00	10,50	9,21	9,27	20,43	9,27
	<i>Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului.</i>	9,33	8,70		9,19	10,10		9,36	5,40		9,20	19,50	
	<i>Studentii evaluatori manifestă o atitudine colegială față de studenții din instituțiile evaluate.</i>	8,83	13,20		9,08	9,90		9,00	6,40		9,30	10,46	
	<i>Personalul angajat al ARACIS manifestă o atitudine pozitivă față de instituțiile de învățământ superior.</i>	9,50	5,80		9,50	7,10		9,46	7,30		9,49	8,38	
3. Receptivitate	<i>Conducerea ARACIS este promptă în a veni în întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior.</i>	9,33	8,70	9,29	9,00	15,30	9,27	9,20	10,00	9,34	9,17	19,91	9,32
	<i>Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor.</i>	9,17	8,20		9,46	7,10		9,36	8,60		9,34	9,92	
	<i>Studentii evaluatori sunt operativi în procesele de evaluare.</i>	9,00	7,00		9,17	10,20		9,14	7,50		9,19	9,57	
	<i>Personalul angajat al ARACIS este ușor de contactat și este receptiv.</i>	9,67	5,30		9,46	6,30		9,64	7,00		9,58	7,95	
4. Fiabilitate	Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS.	8,83	8,50	9,22	9,18	8,70	9,20	9,09	9,10	9,27	9,27	14,64	9,24
	Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,33	8,70		9,48	7,20		9,46	7,30		9,36	9,74	
	ARACIS oferă serviciile în timp util.	9,50	5,80		8,95	10,30		9,27	9,80		9,28	10,49	
5. Elemente tangibile	ARACIS deține/utilizează echipamente IT&1 moderne.	9,00	11,10	8,75	9,13	10,00	8,89	9,00	12,80	8,99	9,03	12,85	8,93
	Bazele de date sunt adecvate și siteul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare.	8,50	6,40		8,95	9,20		9,09	7,70		8,82	14,17	
	Facilitățile tehnicomateriale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate.	8,75	10,90		8,60	12,30		8,88	9,40		8,95	12,79	

Continuare Q2. În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 **calitatea serviciilor oferite de ARACIS**. Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C7: Științe economice II			C8: Arte, Arhitectură, Urbanism, Educație fizică și Sport			C9: Științe agricole, silvice și medicină veterinară			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 27/29			Chestionare 20/22			Chestionare 18/21			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Asigurare	Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe.	9,40	11,90	9,39	9,78	51,10	9,57	9,47	86,00	9,42	9,41	17,75	9,30
	Colegii evaluatori sunt corecți și echidistanți.	9,59	6,60		9,80	4,20		9,39	19,00		9,35	9,36	
	Studentii evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism.	9,00	7,90		8,94	11,90		9,14	20,80		8,88	13,51	
	Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient.	9,57	7,60		9,75	50,80		9,69	87,00		9,54	15,73	
2. Empatie	Conducerea ARACIS înțelege nevoile instituțiilor de învățământ superior, oferindule atenție personalizată.	9,39	10,50	9,21	9,43	50,40	9,54	9,18	97,20	9,43	9,27	20,43	9,32
	Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului.	9,16	10,80		9,63	51,20		9,24	90,40		9,20	19,50	
	Studentii evaluatori manifestă o atitudine colegială față de studenții din instituțiile evaluate.	9,00	5,20		9,33	10,50		9,67	19,90		9,30	10,46	
	Personalul angajat al ARACIS manifestă o atitudine pozitivă față de instituțiile de învățământ superior.	9,29	10,80		9,79	4,30		9,63	19,00		9,49	8,38	
3. Receptivitate	Conducerea ARACIS este promptă în a veni în întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior.	9,32	9,70	9,38	9,43	50,40	9,53	9,54	91,00	9,57	9,28	19,91	9,35
	Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor.	9,39	8,60		9,85	3,70		9,50	18,80		9,34	9,92	
	Studentii evaluatori sunt operativi în procesele de evaluare.	9,25	7,60		9,13	8,80		9,50	19,20		9,19	9,57	
	Personalul angajat al ARACIS este ușor de contactat și este receptiv.	9,58	6,80		9,70	5,90		9,72	16,70		9,58	7,95	
4. Fiabilitate	Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS.	8,93	10,30	9,21	10,25	30,20	9,82	9,33	42,80	9,41	9,27	14,64	9,24
	Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,39	9,60		9,85	3,70		9,44	19,10		9,36	9,74	
	ARACIS oferă serviciile în timp util.	9,31	8,50		9,35	8,70		9,44	16,50		9,28	10,49	
5. Elemente tangibile	ARACIS deține/utilizează echipamente IT&1 moderne.	9,25	9,40	9,00	9,33	7,80	9,26	9,86	18,70	9,55	9,03	12,85	8,93
	Bazele de date sunt adecvate și siteul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare.	9,00	11,30		9,10	11,80		9,22	19,60		8,82	14,17	
	Facilitățile tehnicomateriale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate.	8,75	17,90		9,33	7,80		9,57	19,70		8,95	12,79	

Continuare Q2. În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 **calitatea serviciilor oferite de ARACIS**. Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C10: Științe ingineresti I			C11: Științe ingineresti II			C12: Științe medicale			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 26/29			Chestionare 22/22			Chestionare 20/22			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Asigurare	<i>Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe.</i>	9,52	6,20	9,29	9,74	5,80	9,52	9,75	4,60	9,51	9,41	17,75	9,30
	<i>Colegii evaluatori sunt corecți și echidistanți.</i>	9,15	9,10		9,27	8,90		9,65	7,00		9,35	9,36	
	<i>Studentii evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism.</i>	8,92	12,50		9,15	9,80		8,72	17,90		8,88	13,51	
	<i>Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient.</i>	9,57	6,20		9,90	3,10		9,90	3,10		9,54	15,73	
2. Empatie	<i>Conducerea ARACIS înțelege nevoile instituțiilor de învățământ superior, oferindule atenție personalizată.</i>	9,24	7,60	9,37	9,06	10,20	9,43	9,33	10,40	9,60	9,27	20,43	9,32
	<i>Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului.</i>	9,26	21,70		9,30	9,30		9,77	4,50		9,20	19,50	
	<i>Studentii evaluatori manifestă o atitudine colegială față de studenții din instituțiile evaluate.</i>	9,46	7,00		9,54	6,90		9,56	8,20		9,30	10,46	
	<i>Personalul angajat al ARACIS manifestă o atitudine pozitivă față de instituțiile de învățământ superior.</i>	9,50	7,80		9,81	4,10		9,75	4,60		9,49	8,38	
3. Receptivitate	<i>Conducerea ARACIS este promptă în a veni în întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior.</i>	9,46	7,80	9,51	9,43	8,00	9,53	9,35	12,20	9,55	9,28	19,91	9,35
	<i>Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor.</i>	9,52	6,20		9,50	8,40		9,70	5,90		9,34	9,92	
	<i>Studentii evaluatori sunt operativi în procesele de evaluare.</i>	9,46	8,20		9,33	10,60		9,33	12,70		9,19	9,57	
	<i>Personalul angajat al ARACIS este ușor de contactat și este receptiv.</i>	9,60	6,70		9,86	4,70		9,80	4,20		9,58	7,95	
4. Fiabilitate	Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS.	8,96	9,70	9,21	8,82	11,90	9,30	9,10	17,10	9,31	9,27	14,64	9,24
	Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,35	7,40		9,36	8,40		9,50	10,00		9,36	9,74	
	ARACIS oferă serviciile în timp util.	9,31	8,50		9,73	5,70		9,32	15,20		9,28	10,49	
5. Elemente tangibile	ARACIS deține/utilizează echipamente IT&1 moderne.	8,60	15,70	8,89	9,57	6,80	9,25	9,29	14,30	9,29	9,03	12,85	8,93
	Bazele de date sunt adecvate și siteul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare.	9,00	16,00		8,96	12,70		9,35	10,00		8,82	14,17	
	Facilitățile tehnicomateriale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate.	9,06	14,40		9,22	9,50		9,23	7,90		8,95	12,79	

Continuare Q2. În calitate de evaluator ARACIS, vă rugăm să evaluați cu note de la 1 la 10 **calitatea serviciilor oferite de ARACIS**. Unde: 1 – nivel foarte scăzut, 10 – nivelul cel mai ridicat, NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Dimensiunea	Afirmația /Itemul	C13: Învățământ la distanță și cu frecvență redusă			ANOSR			UNSR			Indicatori generali Comisii ARACIS		
		Chestionare 21/23			Chestionare 28/29			Chestionare 22/22			Chestionare 303/328		
		Medii itemi	Coef de variație	Medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație	medie dimen.	Medii itemi	Coef de variație %	Medie dimen.
1. Asigurare	Conducerea ARACIS prezintă încredere privind evaluările externe.	9,85	3,70	9,48	7,93	25,40	8,20	9,09	16,20	8,92	9,41	17,75	9,30
	Colegii evaluatori sunt corecți și echidistanți.	9,57	6,20		7,72	25,40		8,96	16,00		9,35	9,36	
	Studenții evaluatori sunt bine pregătiți și dau dovadă de profesionalism.	8,88	12,70		8,41	13,30		8,46	27,00		8,88	13,51	
	Personalul angajat al ARACIS este profesional și eficient.	9,63	7,10		8,72	13,30		9,18	12,90		9,54	15,73	
	Conducerea ARACIS înțelege nevoile instituțiilor de învățământ superior, oferindule atenție personalizată.	9,59	7,40	9,52	7,21	32,40	8,27	8,73	14,20	8,94	9,27	20,43	9,32
	Colegii evaluatori încurajează și motivează propria instituție în sporirea calității învățământului.	9,57	8,50		7,66	27,80		8,64	20,10		9,20	19,50	
	Studenții evaluatori manifestă o atitudine colegială față de studenții din instituțiile evaluate.	9,14	9,80		9,14	11,20		9,27	8,30		9,30	10,46	
	Personalul angajat al ARACIS manifestă o atitudine pozitivă față de instituțiile de învățământ superior.	9,79	5,50		9,27	12,50		9,14	9,70		9,49	8,38	
3. Receptivitate	Conducerea ARACIS este promptă în a veni în întâmpinarea problemelor instituțiilor de învățământ superior.	9,75	4,60	9,50	7,10	33,30	8,17	8,82	15,10	9,06	9,28	19,91	9,35
	Colegii evaluatori manifestă un interes sincer în rezolvarea problemelor.	9,80	4,20		7,86	24,00		8,91	15,10		9,34	9,92	
	Studenții evaluatori sunt operativi în procesele de evaluare.	8,67	14,00		8,62	11,40		9,14	9,70		9,19	9,57	
	Personalul angajat al ARACIS este ușor de contactat și este receptiv.	9,79	4,30		9,10	10,70		9,36	12,10		9,58	7,95	
4. Fiabilitate	Există coerență și consecvență în aplicarea standardelor ARACIS.	9,40	8,00	9,55	7,66	19,50	7,94	9,00	11,90	9,08	9,27	14,64	9,24
	Serviciile oferite de ARACIS sunt corecte și transparente.	9,76	4,50		7,66	24,00		9,41	10,20		9,36	9,74	
	ARACIS oferă serviciile în timp util.	9,48	7,20		8,52	16,20		8,82	15,50		9,28	10,49	
5. Elemente tangibile	ARACIS deține/utilizează echipamente IT&1 moderne.	9,33	11,50	9,31	7,52	23,50	7,38	8,55	18,70	8,65	9,03	12,85	8,93
	Bazele de date sunt adecvate și siteul ARACIS este actualizat permanent și oferă informațiile necesare.	9,19	12,70		6,90	41,80		8,64	14,50		8,82	14,17	
	Facilitățile tehnicomateriale și financiare de care dispune ARACIS sunt adecvate activității derulate.	9,41	8,40		7,72	29,50		8,77	14,00		8,95	12,79	

Anexa 3. SECȚIUNEA II. Evaluarea misiunii și a rolului ARACIS

Q3. Vă rugăm să evaluați cu o notă de la 1 la 10 în ce măsură ARACIS își îndeplinește misiunea asumată, cu toate componentele ei:
(Unde: 1 – deloc, 10 – în totalitate), NS/NR – Nu știu /Nu răspund

Comisia de specialitate		3.1. De a evalua capacitatea furnizorilor de educație și de a satisface așteptările beneficiarilor	3.2. De a contribui la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul superior.	3.3. De a asigura protecția beneficiarilor direcți privind oferta de programe de studii, prin producerea și diseminarea de informații sistematice, coerente și credibile, accesibile publicului.	3.4. De a propune ministerului de resort strategii și politici de ameliorare permanentă a calității învățământului superior, în strânsă corelare cu învățământul preuniversitar.
<u>C1:</u>	Științe exacte și științe ale naturii	9,06	9,13	9,27	9,00
<u>C2:</u>	Științe umaniste și teologie	9,36	9,41	9,35	9,20
<u>C3:</u>	Științe juridice	8,53	8,67	8,40	8,17
<u>C4:</u>	Științe sociale, politice și ale comunicării	9,00	9,17	8,80	8,50
<u>C5:</u>	Științe administrative, ale educației și psihologie	9,09	8,96	9,09	8,61
<u>C6:</u>	Științe economice I	8,91	9,18	9,00	8,00
<u>C7:</u>	Științe economice II	8,96	8,89	8,69	8,20
<u>C8:</u>	Arte, Arhitectură, Urbanism, Ed. fizică și Sport	9,20	10,00	9,16	9,08
<u>C9:</u>	Științe agricole, silvice și medicină veterinară	9,39	9,61	9,44	9,08
<u>C10:</u>	Științe ingineresti I	9,00	9,08	9,13	8,35
<u>C11:</u>	Științe ingineresti II	9,05	9,27	8,75	8,63
<u>C12:</u>	Științe medicale	9,45	9,65	9,65	9,24
<u>C13:</u>	Învățământ la distanță și cu frecvență redusă	9,52	9,62	9,43	9,43
<u>ANOSR</u>		7,59	7,90	7,55	6,62
<u>UNSR</u>		9,05	8,73	9,00	8,41
Media generală		9,05	8,73	9,00	8,41

Q.4. În ce măsură apreciați următoarele aspecte?

Comisia de specialitate	4.1 Activitatea ARACIS a condus la dezvoltarea sistemului de învățământ superior.	4.2. Activitatea ARACIS a condus la creșterea calității sistemului de învățământ superior.	4.3 ARACIS este o agenție independentă în luarea deciziilor.
<u>C1</u> : Științe exacte și științe ale naturii	4,13	4,13	4,33
<u>C2</u> : Științe umaniste și teologie	4,25	4,35	4,61
<u>C3</u> : Științe juridice	4,13	4,13	4,21
<u>C4</u> : Științe sociale, politice și ale comunicării	4,50	4,83	4,33
<u>C5</u> : Științe administrative, ale educației și psihologie	4,46	4,36	4,33
<u>C6</u> : Științe economice I	4,27	4,09	4,30
<u>C7</u> : Științe economice II	4,07	4,19	4,48
<u>C8</u> : Arte, Arhitectură, Urbanism, Educație fizică și Sport	4,60	4,65	4,65
<u>C9</u> : Științe agricole, silvice și medicină veterinară	4,44	4,44	4,23
<u>C10</u> : Științe ingineresti I	4,16	4,35	4,13
<u>C11</u> : Științe ingineresti II	4,05	4,33	4,75
<u>C12</u> : Științe medicale	4,50	4,60	4,33
<u>C13</u> : Învățământ la distanță și cu frecvență redusă	4,86	4,81	4,65
<u>ANOSR</u>	3,48	3,55	3,62
<u>UNSR</u>	4,36	4,46	4,14
<u>Media generală</u>	4,28	4,35	4,34

9 Bibliografie

1. Biji E., Biji. M., Lilea, Anghelache C.(2002), Tratat de statistică, Editura Economică, București, 2002;
2. Biji E.M., Gogu E. (2009), Teoria și tehnica sondajului statistic, Editura Oscar Print, București, 2009 ISBN 978-973-668-234-6
3. Firdaus, A. (2006), The development of HEdPERF: a new measuring instrument of service quality for higher education, *International Journal of Consumer Studies*, 30(6): 569–581
4. Ho and Wearn, 1996, Higher education TQM model of excellence - HETQMEX Model
5. Parasuraman, A., Zeithaml, V., Berry, L. (2004), SERVQUAL: a multiple-item scale for measuring customer expectations of service quality, *Journal of Retailing*, Vol. 64, No.1, pp. 5-6
6. Petrescu I., Gogu E., Iucu Bumbu R., Voineagu C., etc. (2015), *Barometrul Calității Sistemului de Învățământ Superior-2015*, ARACIS București, 2015, ISBN 978-973-0-20469-8 <http://www.aracis.ro/proiecte/qualitas/pl-iv-analiza-de-sistem/>
7. ***Legea Educației Naționale cu modificările și completările ulterioare <http://www.edu.ro/index.php/legaldocs/14847>
8. ***HG nr. 654/2016 pentru modificarea și completarea HG nr. 376/2016 în vigoare de la 23.09.2016
9. ***HG nr. 376/2016 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2016-2017, în vigoare de la 01.06.2016

Copyright © 2017 **ARACIS**

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Autorii mulțumesc celor care, prin propuneri și sugestii, pot contribui la îmbunătățirea conținutului și calității acestei cercetări.

Prezenta lucrare este prezentată pe site-ul agenției, în secțiunea destinată publicațiilor: <http://www.aracis.ro/publicatii/publicatii-aracis/>

B-dul Mărăști nr. 59, Sector 1, București, România,
tel. 021.206.76.00, fax 021.312.71.35
Email: office@aracis.ro, www.aracis.ro